

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

H. YAĞMUR - A. ŞİMŞEK

EMEP Eleştirisi

**Bir sosyal-reform partisinin ideolojik,
politik ve örgütsel temelleri üzerine**

E K S E N Y A Y I N C I L I K

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

EMEP Eleştirisi

**Bir sosyal-reform partisinin ideolojik,
politik ve örgütsel temelleri üzerine**

H. YAĞMUR - A. şİMşEK

EKSEN

YAYINCILIK

EKSEN Basım Yayın Ltd. şti

Laleli Caddesi, No: 52/5

Aksaray/İstanbul

Tel: (212) 638 28 83

Fax: (212) 517 39 49

EMEP Eleştirisi

**Bir sosyal-reform partisinin ideolojik,
politik ve örgütsel temelleri üzerine**

H. YAĞMUR - A. ŞİMŞEK

Baskı: Kayhan Matbaacılık ● Ocak 1998 ● Birinci Baskı

ISBN-975-7271-15-2

H. YAĞMUR - A. ŞİMŞEK

EMEP Eleştirisi

**Bir sosyal-reform partisinin ideolojik,
politik ve örgütsel temelleri üzerine**

İÇİNDEKİLER

- 7 **SUNUŞ**
“EMEP’te Kalmak Utancı Paylaşmaktır!”
- 13 **GİRİŞ**
- 17 **I. BÖLÜM**
NEREDEN NEREYE?
- 21 Milli Burjuvazi ya da Devrimden Kopuş Çizgisi
- 25 Geçmişle Hesaplaşamamanın Sonu
- 30 Hazin Son
- 31 **II. BÖLÜM**
EMEP: REFORMİST BİR DÜZEN İÇİ MUHALEFET
PLATFORMU
- 38 EMEP ve Kürt Ulusal Sorunu
- 40 Programın Finali: “Burjuvazili Burjuva Demokrasisi”
- 42 Şekilsizliğin Teorisi
- 46 **III. BÖLÜM**
BUGÜNÜN REFORMİZMİNİN DÜNÜN
TDKP’SİNDEKİ KÖKLERİ
- 61 **IV. BÖLÜM**
ÖNCÜ PARTİ, TASFİYECİLİK VE KUYRUKÇULUK
- 69 Legalitenin Kullanımı ve Yasalcılık
- 73 Doğrular İçine Sıkıştırılan Temel Yanlış
- 76 “Marksist Azınlığın ve Emegın Gündemi” Sahte İkilemi
- 78 EMEP: Samimiyetsizlik ve Liberal Kokuşmuşluk
- 83 Devrimciliğe Düşmanlık
- 86 EMEP Başkanlık Kurulu Genelgesi: Düzeysizlik,
İkiyüzlülük ve Gericilik

86	Devrimci Teoriye Düşmanlık
88	Parti Disiplini
90	V. BÖLÜM
	EMEP VE TAKTİK PLATFORMU
93	Devrimci Önderlik, İşçi Hareketi ve EMEP
93	Kendiliğindencilik ve Kuyrukçuluğun Pratik Örnekleri
98	Kendiliğindencilığe Tapınma ve Abartmacılık
103	Kendiliğinden Hareket ve Kendiliğindencilüğün Ömrü
105	SON SÖZ YERİNE
107	EK: EMEP Başkanlık Kurulunun Açıklaması

“EMEP’de kalmak utancı paylaşmaktır!”

EMEĞİN PARTİSİ ÜYELERİNE, DEVİRİMCİ KAMUOYUNA!

Üç yıldır Emek Partisi’nde yaşanan süreç, Partinin karakteri, teorisi, programı, örgütü ve taktiği üzerine yürüyen çatışma, devrimci komünistlerle reformistleri ayrışma noktasına getirdi.

EMEĞİN PARTİSİ;

* Kapitalizmin sınırları içerisinde kalan demokratik reformlarla kendisini sınırlayan, işçi sınıfının acil görevleri arasına “milli sanayinin önündeki engellerin kaldırılması ve desteklenmesi” (bkz. Emek, Demokratik Türkiye Özel Sayısı, L.Tüzel’le yapılan röportaj) görevini koyarak sömürüyü kutsayan, emeğin çözümü olan sosyalist bir iktidarı bilinmez bir geleceğe erteleyen, işçi sınıfını geri görevlere hapseden, onu güncel ihtiyaçları ile daraltan ve

onun tarihsel görevini reddeden, iktidar perspektifinden yoksun bir platformda bulunuyor.

* Düzenle sancısız, kolayca bütünleşebilmek ve devrimci pratikten kaçmak için devrimci teori düşmanlığı yapıyor.

* İşçi sınıfı ve emekçilerin ileri kesimleriyle kopuşurken, geri bilinçli işçiyle, kuyrukçuluk temelinde buluşmaya çalışan, parlamento ve seçime dönük örgütlenmeyi amaçlayan, bu doğrultuda nayloh ilçe ve belde örgütleri kuran, Parti örgütünü sendika derekesine indirgeyen, sıradanlaşmayı, şekilsizliği, örgütsel karaktersizliği, devrimci ruh yoksunluğunu erdemleştiren, yücelten örgütlenme anlayışı egemenliğini tartışamaz hale getiriyor.

* “Marksizmi özümsemiş dar bir azınlığın örgütü olmayacağı” diyen, işçi sınıfıyla Marksistleri karşı karşıya getiren, birim örgütlerini işlevsizleştiren, ortadan kaldıran, üyenin her türlü görevini reddeden menşevik tüzük ile bürokratik, icazetçi, sınıf dışı yapı noktasına geldi. Bolşevik Parti örgütlenmesini “geleneksel sol örgütlenme hastalığı” diye aşağılıyor. Devrimci komünistleri yargısız infazlarla tasfiye ederken ikiyüzlüce bir tutumla Bolşevik önderlerden alıntı yapma cambazlığını da gösteriyor.

* İşçi ve emekçilerin “ana gövdesiyle”, büyük çoğunluğuyla birlikte hareket etme adına eylemsizlik ve örgütsüzlüğü yüceltiyor.

* Bilimsel sosyalizmi bir eylem kılavuzu olarak ele almadığı, somut durumun somut tahlilini yapmadığı, nesnel koşulları doğru değerlendirmede, toz-pembe hayaller kurarak subjektivizmin batağında yaşadığı için önüne kimi zaman ileriye, kimi zaman geriye kaçan görevler koyup başarısızlığa yol açarak işçi ve emekçileri sükut-u hayallere uğrattıyor. (Örneğin: Aydınlık eylemini “pasif” bulup bitimine yakın katılma aymazlığı, yüzbin üyelik parti “fiyaskosu” vb. vb.)

* Sermaye düzeninden kaynaklanan sorunları işçi ve emekçilerin iktidar hedefli, örgütlü, militan mücadelesini çözmek yerine, ölüden gözyaşı beklemeğe eşdeğer bir yaklaşımla düzen parti ve kurumlarından çözüm bekliyor. (Örneğin: Çeteler ve darbecilerin yargılanmasını ANASOL-D hükümeti ve CHP’den bekleme politikası, bkz. merkezi bildiri.)

* On yıllardır yaratılan devrimci mirası, CHP ve ÖDP ile parlamenter zeminde yapılan seçim ittifakının üzerinden burjuva-ziye peşkeş çekiyor.

* “İç sorunlar kongrede tartışılmaz” diyerek kangrenleşen sorunları (program, tüzük, taktik) en yüksek organ olan kongreden kaçırıyor. Keyfi bir tutumla tartışmanın sınırlarını belirleyerek, taban iradesini ayaklar altına alarak, Parti-içi yaşamı dinamitliyor.

* Parti-içi demokrasiyi, eleştiri-özeleştiriye, tartışma özgürlüğünü yok ediyor. Reformist görüşlerini paylaşmayan devrimci komünistleri sürekli olarak kovuşturma ve yasaklarla karşı karşıya bırakıyor. Partiye önemli bir dinamizm kazandıran fiili üyelerin seçme ve seçilme haklarını gaspediyor. Emekçi ahlak ve adaleti ile bağdaşmayan davranışlardan, suçlardan dolayı daha önce ihraç edilmiş unsurlara “af” çıkartarak “itibarlarını” iade ediyor. Her türlü ahlaksız çürümüş unsuru Partiye doldururken devrimci komünistleri yargısız infazlarla ihraç ediyor.

Bu koşullarda, EMEĞİN PARTİSİ’nde kalmak utancı paylaşmaktır. İşçi sınıfına emekçilere devrim ve sosyalizm davasına zarar vermektir.

Bu nedenle, biz aşağıda imzası bulunan devrimci komünistler EMEP’ten çekiliyor, özgürlükler dünyası için, sınıfsız toplum için başlattığımız yürüyüşte yollarımızı ayırıyoruz.

Ağustos ‘97

EMEP Eleştirisi

**Bir sosyal-reform partisinin ideolojik,
politik ve örgütsel temelleri üzerine**

GİRİŞ

EMEP bünyesinde yaşanan ayrışmayı daha önce 220 kişilik bir deklarasyonla devrimci kamuoyuna duyurmuştuk. Ayrılığımıza ilişkin daha kapsamlı bir değerlendirmeyi ise ancak şimdi sunuyoruz.

Son on yıldır, uluslararası planda yaşanan sarsıcı gelişmelerle de bağlantılı olarak, Türkiye solunun liberal ve devrimci kanatları, ideolojik-politik ve örgütsel bir altüst oluş yaşamakta ve yeniden yapılanmaktadır. Türkiye’de tüm karmakarışık görünümüne rağmen, uluslararası ve yerel karşı-devrimin basıncı altında, azımsanmayacak sayıda devrimci-demokrat örgüt, çevre ve kişi liberal-demokratizm platformuna savruldu. Ulusal ve uluslararası planda üstüste düşen iki yenilginin düzlediği ve olgunlaştırdığı zemin üzerinde, devrimci yapılanmalar son on senedir ne yazık ki durmadan sosyal-reformist eğilimler ve çevreler üretiyorlar. Ya da bizzat kendileri sosyal-reformist akımlara dönüşüyorlar. Öteki

etkenlerin yanısıra bunun da bir sonucu olarak bugünün Türkiye’-sinde sosyal-reformizm özel bir ağırlık kazanmış durumda. Ama bunun niteliksiz kof bir gelişme olduğunu da unutmamak gerekiyor. MGK’nın dayattığı anayasa niteliğindeki son “siyaset belgesinde”, “aşırı solun bir kısmının yumuşadığına” dikkat çekiliyor. Açıktır ki MGK, devrimci-demokrasi platformundan sosyal-reformizm platformuna savrulan ve böylece “yumuşayan” bu örgütlerin haline bakıp bundan memnuniyet duyuyor ve bunlardan desteğini esirgemeyeceğini açığa vuruyor.

Orta burjuvazinin has temsilcisi ve Kemalizmin radikal savunucusu sosyal-reformist Doğu Perinçek’in İP’i, bugün “devlet solu” olma misyonunu üstlenerek, Amerikancı orduyu “devrimci” ilan ediyor. “Laiklik-şeriat” ikilemi üzerinden politika yapıyor. Kürt sorunu karşısında sosyal-şoven, asimilasyoncu ve inkarcı devlet politikasının “sol”dan savunuculuğunu yapıyor, vb.

Liberal-demokratizmin bir diğer partisi olan ÖDP, düzenin dolaylı ya da dolaysız utanç verici desteğiyle ayakta kalabiliyor. Düzen, işçi-emekçi hareketini sermaye sistemine “sol”dan bağlamak işlevi gören ÖDP’den medyatik desteğini esirgemiyor. Bu parti düzen tarafından göze batacak denli pohpohlanıyor ve kayırılıyor.

Liberal demokratizmin çiçeği burnunda partisi olan EMEP ise, bilindiği gibi devrimci bir partinin tasfiyesinin ürünüdür. Reformist kulvarda kendisine bir yer açabilmek için “devrimci” bir söylemle yola çıkan EMEP, gerçekte diğer reformist partilerle hiçbir ayrımının olmadığını somut olarak göstermekte gecikmedi. EMEP, daha şimdiden orta burjuvaziye “halk katmanı” sayan yaklaşımı ve “işçilerin orta burjuvazinin istemlerinin en radikal savunucusu” olduğu yolundaki açıklamalarıyla, tabanı muhtemel bir CHP ile seçim ittifakına hazırlamaya çalışıyor. CHP ile ittifakın önünde engel olarak görülenler anti-demokratik ihraç kararlarıyla karşı karşıya kalırlarken, alt kademe sendika bürokratları, devrim ve sosyalizm kaçkınları, her türlü ahlaksız unsur partiye dolduruldu. Gelineen süreçte “demokratik devlet” platformuna oturan EMEP, böylece ‘80 öncesi TKP’nin “ileri demokrasi”ye dayalı köhne

çizgisine soyunmuş durumda.

EMEP bünyesinde, partinin teorisi, programı, siyasal çizgisi, örgütsel şekillenışı ve sınıf karakteri üzerine üç yıldır süren bir çatışma içindeydik. Çatışmanın net bir ifadeye kavuşması ile birlikte bu partiden yolumuzu ayırdık. EMEP Başkanlık Kurulu ise, bir kez daha yalana başvurarak, “ihraç edilerek” partinin dışına atıldığımızı bir iç yazıyla yerel örgütlerin yönetim organlarına duyurmakla yetindi. Parti tabanı ve devrimci kamuoyuna dönük olarak ise bilinen yöntemi izledi: Görmedim, duymadım, bilmiyorum! Yani bir kez daha o çok yarar umdukları “suskunluk fesadı”nı seçtiler.

Devrimci gelişme karşısında duyulan öfke ve paniğin ürünü sözkonusu genelgeye, onun saldırgan, ikiyüzlü, tahrifatçı ve gerici özüne yeri geldikçe değineceğiz. Fakat şimdiden şu kadarını belirtelim ki, bu genelgenin doğru yazdığı tek şey (buna tek doğru itirafı da diyebiliriz), EMEP’ten yolunu ayıran bizlerin mevcut partinin yönelişi ve yapısıyla “başından itibaren uyumsuz” olduğumuzdur.

EMEP ile aramızda devam eden ideolojik, politik ve örgütsel mücadele işçi ve emekçilere, bu arada bir kısım devrimciye gereksiz görünebilir. Kuşkusuz bazen çok özel konularda yapılan sözlü ve yazılı tartışmalar, mücadelenin kapsam ve konusu hakkında yeterli açıklığı sağlamayabilir. Meleklerin cinsiyetini tartışmaya benzer tartışmalardır bunlar. Devrimciler haklı olarak doyumsuzluğa ve bıkkınlığa yol açan bu tür polemiklere tepki duyuyorlar. Fakat bizim EMEP’le çatışma ve ayrılığımızın ilkesel temellere dayalı olduğunu, devrim ve sosyalizm davası açısından hayati bir önem taşıdığını görebilmek için ona biraz yakından ve sorumlucu bakmak yeterlidir.

Karşı-devrimin genel basıncı ve bunun yarattığı tasfiyeci süreçler, ‘70’li yıllarda devrimci-demokrasi platformundan yola çıkan Kurtuluş, TKEP, Dev-Yol ve TDKP’yi bugün geline yerde liberal demokrasi platformuna sürüklemiş bulunuyor. Liberal-demokratizm, günümüz sınıf hareketinin karşı karşıya bulunduğu

en tehlikeli düşmanlardan biridir. Beyninde ve yüreğinde devrim ve sosyalizm inancını taşıyan her devrimci, günümüzdeki liberal batağın kaynağında yatan ideolojik, politik ve örgütsel gerçekleri ayrıntılarına inerek irdelemenin tarihsel sorumluluğuyla karşı karşıyadır.

Gerçek nasıl irdelenecektir? Yöntemimiz ne olacaktır? Devrimciler, birbiriyle çelişen, çatışan düşünce ve tezler kaosu içinde yolunu nasıl bulacaktır?

Samimi devrimciler, EMEP'in şahsında liberal demokratizmle süren polemimizde tarafların söyledikleriyle yetinmemelidirler. Gerçekleri, belgeleri, kanıtları bizzat incelemelidirler. Kuşkusuz bunu yapmak her zaman kolay değildir. Çoğu zaman kulaktan dolma, önyargıya dayalı bilgilerle yetinmek kolayımıza gelir. Ancak böylesi bir yaklaşımla gerçeğe ulaşmak da olanaksızdır. Kimse işin kolayına kaçmamalıdır. Biz bir sürecin tanığıyız. Yazdıklarımız yalnızca tanıklığımıza da dayanmıyor. Eleştiri ve ithamlarımız tümüyle belgelere dayalıdır.

Bu kitap; sermaye sınıfının iktidar olduğu Türkiye'de emeğin devrimci iktidarı demek olan sosyalizm için mücadele eden samimi devrimcilere, devrimci işçi ve emekçilere sesleniyor. Bizim liberal şeflerden bir beklentimiz yok. EMEP bünyesinde, devrim ve sosyalizm davasını içtenlikle savunan arkadaşlarımızın var olduğunu biliyoruz. Devrimci mücadele ve devrimci sınıf hareketini yaratma çabası karşısında gerici bir odağa dönüşen bu liberal tortudan devrimcilerin tarihsel sorumluluklarının gereği olarak yollarını ayıracaklarına, reformist-tasfiyeci şefleri ihanetleri ile başbaşa bırakacaklarına inanıyoruz. Bu devrimci potansiyeli boğmaya çalışan reformist bürokratlara dur diyecek seslerin çoğalacağına inanıyoruz. Yıllardır birlikte mücadele ettiğimiz emeğin kurtuluş davasına gönül vermiş samimi devrimci arkadaşlarımızın gerçeği görmesi ve kavraması için üstümüze düşen sorumluluklara uygun davranacağız. Bu mücadelede hiç de yalnız değiliz. Türkiye'de devrimci proleter sosyalizmin yılları bulan bir ideolojik-politik ve örgütsel birikimi var. Tüm yüreğimizle inanıyoruz ki, her geçen gün bu birikimin güçlenip pekişmesine tanıklık edecektir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

I. BOLUM

Nereden nereye?

Soyut gerçek yoktur, gerçek daima somuttur. D n n TDKP'si ve bugünün EMEP'i değerlendirilirken, bu, öncelikle hatırdat tulması gereken temel bir husustur. D n n anılarına takılarak bugünün gerçeklerine gözlerini y nmak, geçmişin devrimci mirasına saygısızlık olduğu kadar geleceğin devrimci görevlerinden de kaçmak anlamına gelecektir.

1970'li yılların ikinci yarısı TDKP ve benzeri küçük-burjuva halkçı gruplar için bir gelişip serpilme dönemi olmuştu. Bu akımların tümü de '71 devrimci hareketinin  r nleriydiler. '71 devrimci hareketinin direnişçi mirasından, onun yeni dönemin geç kuşakları üzerindeki sarsıcı etkisinden aldıkları g le siyasal kuvvet olma imkanı buldular. Dönemin kitle hareketinn sağladığı uygun atmosferin de etkisiyle '71 Hareketi'nin maceracı eylem çizgi-

sini terkettiler, ama halkçı ideolojik özü ile küçük-burjuva ufku aşmayan programatik görüşlerini olduğu gibi kordular. Bununla birlikte, genel olarak bakıldığında, bu gruplar sözkonusu dönemde olumlu ve devrimci bir rol oynadılar. Burjuva reformizmiyle aralarına az-çok belirgin bir ayrım çizgisi çektiler ve dönem boyunca devrimci radikal bir çizgide mücadele ettiler.

Bilindiği gibi bu aynı yıllar yaygın devrimci bir kitle hareketliliğine tanıklık etti. TDKP'nin de içinde olduğu devrimci küçük-burjuva akımlar, bu hareketlilik içinde küçük-burjuva sosyal katmanlara dayanarak gelişip serpildiler. Devrimci radikal çizgideki mücadele bu akımlara reformizme ve revizyonizme karşı ideolojik ve siyasal mevziler kazandırdığı gibi, onlardan bazılarını teoride Marksizme pratikte proletarya hareketine yakınlaştırdı. Bu olumlu sürecin ileri siyasal ve örgütsel ifadesi akımlardan biri de, 1980 yılı Şubat ayında kuruluş kongresini gerçekleştiren TDKP oldu.

Fakat olayların sonraki seyrinin daha kolay anlaşılır hale getirdiği gibi; 12 Eylül karşı-devrimini önceleyen son evre, bu akımların olumlu yönde gelişme dinamiklerini tükettiği ve artık belirgin bir tıkanıklığı yaşadıkları bir evreydi. Karşı-devrim saldırısı bu akımların yapısal yetersizliklerini ve içsel tutarsızlıklarını açığa çıkardı. Onları hızlı bir örgütsel çöküntü ve ona eşlik eden ideolojik tasfiye sürecin içine soktu. Dönemin nispeten güçlü akımlarından olan TDKP de bu aynı ideolojik ve örgütsel tasfiye sürecini kendine özgü bir biçimde, fakat işin özünde tüm öteki küçük-burjuva halkçı akımlarla aynı biçimde yaşadı.

12 Eylül karşı devrimi TDKP'yi hızlı bir yön değişikliğine itti; TDKP örgütsel tasfiyeden önce belirgin bir ideolojik tasfiye sürecine girdi. İlk adımlar, karşı-devrimin azgın saldırıları karşısında kararsızlığa ve tutarsızlığa düşen dönemin önderliği (Kuruluş Kongresinde seçilen TDKP-MK) tarafından, "*Yeni Bir Arayış mı?*" yazısıyla ideolojik planda atıldı. Yıllarca CHP şahsında burjuva reformizmini "faşizmin koltuk değneği" ilan eden TDKP, karşı-devrim ortamında bir anda Ecevit'in çevresi şahsında CHP'yi demokrasi sorunu üzerinden devrimin müttefiği ilan ediverdi,

sözkonusu yazıda. Daha vahim olanı ise, o güne kadar savunulan devrim programının bir anda “*Avrupa tipi bir burjuva demokrasisi*” programına indirgenmesi idi. CHP’yi müttefik ilan etmeyi olanaklı kılan da asıl olarak programdaki bu revizyondur. *Yeni Bir Arayış mı?*” yazısı, işin özünde, devrimden yüz çevirmenin ideolojik ifadesiydi. Bu, fiziki tasfiyeden önce ideolojik bir tasfiye sürecine girişte kocaman bir adımdı ve daha sonra örnekleyeceğimiz gibi, bu tür bir yön değişiminin potansiyel temelleri TDKP’nin eklektik küçük-burjuva ideolojik çizgisinde ve programında vardı.

Nisan darbesiyle yaşanan örgütsel tasfiye ve neredeyse tüm önderlik kadrolarının siyasal poliste boyun eğmesiyle ortaya çıkan moral yıkım, tasfiyeci sürece büyük boyutlar kazandırdı. Ardından, mücadeleden geri durma, içe kapanma, pasifizm ve teslimiyet, bizzat partinin merkezi önderliği tarafından teorileştirildi. Kısacası; TDKP için ‘80’li yılların ilk yarısı, düşman karşısında ağır bir yenilgi, teslimiyet, yozlaşma ve bütün bunların bir ifadesi olarak, bir küçük-burjuva tasfiye ve yok oluş dönemi oldu.

‘80’li yılların ikinci yarısında TDKP saflarında yaşanan ayrışmanın ardından, TDKP, yeni tasfiyeci misyonlara soyundu. Devrimci küçük-burjuva kimliğin tasfiyesini, proletarya hareketine karşı tasfiyeci bir misyonu üstlenme girişimi tamamladı. Uzun, sancılı ve maceralı seyreden bu sürecin finalinde, reformizmin bir ideolojik ve örgütsel kimliğe dönüşmüş hali olan bugünkü EMEP ortaya çıktı.

TDKP’nin sahsında küçük-burjuva devrimciliğinin küçük-burjuva reformizmine evrilmesi sürecinden çıkan EMEP’in bugünkü misyonu, proletarya hareketine karşı çok boyutlu tasfiyeciliktir. Proletarya ideolojik ve örgütsel bağımsızlığına kavuştuğu koşullarda, tasfiyecilik, bu bağımsızlığı kemirmeye ve yok etmeye yönelir. Bugün Türkiye işçi sınıfı hala sınıfsal bağımsızlığını kazanma sancıları içindedir. Sosyalizm ile sınıf hareketi arasında henüz tarihi birleşme yaşanmış değildir. Böylesi bir bağımsızlığın henüz kazanılmadığı, sosyalizm ile sınıf hareketi arasındaki tarihi bütünleşmenin henüz gerçekleşmediği koşullarda ise, tasfiyecilik,

bizzat bu bağımsızlığı kazanma ve bu birleşmeyi gerçekleştirme sürecinin önünü tıkar, engelleyici bir faktör olarak rol oynar. EMEP'in bugün soyunduğu uğursuz rol de budur. Proletaryayı küçük-burjuva reformizminin sıradan bir eklentisi durumuna düşürmeye çalışmaktadır.

Türkiye proletaryasını siyasal sınıf bağımsızlığına kavuşturma, komünistlerin bugünkü temel önemde acil bir sorumluluğudur. Bu sorunun çözümü bir yerde de küçük-burjuva reformist ve popülist akımların işçi sınıfı üzerindeki ideolojik ve örgütsel etkinliğini kırmaya, ya da böyle bir etkinliği kurmalarının önüne geçmeye bağlıdır. Bu da bir tasfiye süreci olacaktır; tasfiyeci akımların tasfiyesi süreci.

EMEP bu tasfiyeci akımların başında gelenlerden biridir ve bu nedenle tasfiye edilmesi gereken bir akımdır. Dün birlikte mücadele ettiğimiz, devrim ve sosyalizm konusundaki samimiyetlerinden kuşku duymadığımız arkadaşlar, bu söylemimize duygusal değil, fakat mantıksal, soğukkanlı ve sorumlulukla yaklaşmak zorundadırlar. Geçmişte devrimci olan bir akımın bugün berbat bir tasfiyeci akıma dönüşmüş olması bize de acı veriyor. Biz de başlangıçta sürecin böyle yaşanabileceğini düşünmemiştik. Tasfiyeci sürecin kaba sonuçlarıyla karşı karşıya geldiğimizde biz de şaşkınlığa uğramıştık. Bunu bir dönem kabullenememiş, gerçekte artık çoktan tasfiye edilip gömülmüş olan devrimci partinin diriltilebileceği umudunu korumaya çalışmıştık. Fakat, gerçekler yalnızca somut değil, acımasız ve inatçıdır da. Geçmişe karışmış olan TDKP ve bugün varolan EMEP'e ilişkin gerçekleri bilince çıkardıktan sonra, hala da EMEP'te kalmayı sürdürmek gerçekte tasfiyecilere suç ortaklığı yapmak olacaktı. Bu utancı paylaşamadık. Çünkü biz devrime, işçi sınıfının sosyalizm davasına karşı sorumluluk duyuyorduk. Devrimi isteyenlerin ve devrimcilik iddiası taşıyanların, devrim hedefinden kopmuş, devrimci kimliğini çoktan yitirmiş bir reformist partide kalmayı sürdürmeleri eşyanın tabiatına aykırıydı. Düşündük, tartıştık ve düne kadar saflarında bulunduğumuz akım için, “nereden nereye?” sorusunu sorduk. Araştırma, inceleme ve çözümlemelerimizin bizi vardıracağı

açık sonuç ve kesin yanıt şu oldu: Devrimci-demokrasiden sosyal-reformizme! TDKP'nin evrimi ve EMEP'in doğuşunun ideolojik ve siyasal açıdan apaçık tanımı budur.

Milli burjuvaziye bağlanma ya da devrimden Kopuş çizgisi

EMEP, küçük-burjuva devrimciliğinin karşı-devrimin basıncı altında küçük-burjuva reformizmine evriminin bir ürünü oldu. Devrimci niteliğini yitiren küçük-burjuva halkçı çizgi, bugün “demokratik devlet”de en özlü ifadesini bulan düzen içi bir liberal reformist platforma dönüştü.

1980’de yapılan kuruluş kongresi, TDKP’nin gelişmesinin doruğuydu. TDKP şahsında küçük-burjuva devrimciliği ileriye doğru gelişmesinin tüm olanaklarını tüketmiş, ulaşabileceği en son sınıra ulaşmış ve tıkanmıştı. 12 Eylül tam da bu koşullarda geldi. Tıkanıklık ve çözümsüzlük karşı-devrimin azgın saldırılarıyla birleşti. Bu saldırılar TDKP önderliğinde geriye dönük arayışları hızlandırdı. TDKP henüz örgütsel olarak ciddi denilebilecek bir darbe almamışken, ana omurgasıyla varlığını koruyorken ve TDKP-MK işbaşındayken, *Devrimin Sesi*’nde yayınlanan “*Yeni Bir Arayış mı?*” başlıklı yazı devrimci konumdan hızla geriye düşüşün veciz bir ideolojik belgesi oldu. Burjuva düzen içinde çareler aranmanın ve bu çerçevede “milli sanayi burjuvazisi”ne ittifak çağrısının belgesi olan bu yazıda; “*Türkiye’de hala gerekli olan burjuva demokrasisidir. Burjuvazili ya da burjuvazisiz, ama burjuva karakteriyle bir demokrasiye ülkemiz mutlaka ulaşacaktır.*” deniliyordu. İşte EMEP’in bugünkü platformu, 1981’de ortaya konulan bu perspektifin gelinen yerde çok daha açık ifadeler kazanmış biçimidir.

’80’li yılların ilk yarısı azgın bir karşı-devrim ve ağır bir yenilgi dönemi oldu. Böyle bir dönemde tam bir çürüme, yozlaşma, mültecileşme ve tasfiye yaşayan TDKP, “*Yeni Bir Arayış mı?*” yazısına daha sistemli ifadeler kazandırıyor, generallerin “demokrasiye geçme” gürültüsü kopardıkları bir dönemde, “*burju-*

va demokrasisi için" DSP'yle "ilkeli bir ittifak yapmak için" kolları sıvıyordu. Kitle hareketinin durgunluğu karşı-devrimin yoğun baskısıyla birleşince, TDKP yüzünü hızla düzene dönmüş ve daha açık bir biçimde sistem içi çözümlere yönelmişti. "*DSP Broşürü*" olarak bilinen ve TDKP'nin '80 öncesi teorik çizgisini oluşturan iki teorisyenden biri tarafından kaleme alınan kitapçık, DSP şahsında "*milli devrimci özellikler taşıyan bir akım*"ın doğduğu, bu akımla, "*yöntem farklılıklarına rağmen demokrasi hedefi*" çerçevesinde "*ilkeli bir ittifak yapmak için*" tüm çabanın harcanması gerektiğini söylüyordu.

'84'ün DSP'siyle ittifak istemi! Bugünün CHP'siyle girilen ilişkiler, Perinçek'in İP'iyle flört ve hatta DSP'ye yamanmak için bugünden zemin döşeme çabaları, bir kez daha, EMEP'in sahip olduğu platformun ideolojik kökleri konusunda açık bir fikir vermektedir. '84'ün DSP'si ile ittifak arayanlar şimdilerde de "*demokrasi mücadelesi veren burjuvazinin siyasal temsilcisi*" ile "*seçim ittifakı yapma*"nın hesaplarını yapıyorlar. EMEP'e göre CHP, "*demokrasi mücadelesi veren burjuvazinin siyasal temsilcisi*"dir.

Bilindiği gibi EMEP, CHP ve DSP'yi orta burjuvazinin partileri olarak değerlendirmektedir. Kendilerine yönelen marksist-leninist ideolojik basınç altında '80'li yılların sonunda orta burjuvaziye "karşı-devrimci" ilan etmek zorunda kalanlar, dikkate değerdir, bir süredir orta burjuvaziye yeniden "devrimin müttefikleri" ilan eden teoriler geliştiriyorlar. CHP ve DSP ile ittifak arayışlarına alttan alta zemin döşeyenlerin bunu orta burjuvazi üzerine bu yeni teorik açıklamalarla birleştirmeleri elbette ne rastlantıdır, ne de şaşırtıcı. *Özgürlük Dünyası*, son sayılarının birinde, orta burjuvazi hakkında şunları yazmaktadır:

"*Sınıf bilinçli işçilerin, orta burjuvazinin de dahil olduğu halk kesimlerinin kısmi de olsa, anti-emperyalist, anti-tekel taleplerini desteklemesi, program hedefleri açısından orta burjuvazinin tarafsızlaştırılması, bağımsızlık talebini tutarlılıkla savunma, ulusal ve halkçı ekonominin programını yapma konusunda, işçi sınıfına olanak sağlar.*" "*İşçi (orta-burjuvaziye) şunu diyecektir 'sen ekonomik durumunu benim sırtımdan değil, emperyalizme, işbirlikçi*

tekellere karşı mücadele ile düzeltilebilirsin ve ben bunun için de mücadele ediyorum ve bu mücadelenin de en tutarlı savunucusuyum’.” (Özgürlük Dünyası, sayı: 86, s.29, vurgular bizim.)

Burada söylenenler EMEP’in liberal-reformist politik kimliğini tüm çıplaklığıyla ortaya sermektedir. “Ulusal ve halkçı bir ekonomi programı” ile orta burjuvazinin gelişmesinin önündeki engelleri temizleyecek bir politik platform, doğal olarak, bu sınıfın siyasal temsilcileri ile de gerekli ittifaklara girecektir. Bugün henüz açıkça telaffuz edilmeyen, fakat gençlik kolları vb. üzerinden de ilk adımları atılan CHP ile ittifak politikasının tüm ideolojik altyapısı burada alttan alta döşenmiştir. ‘80 öncesi TDKP programında “milli burjuvazi”nin tarafsızlaştırılması konusunda edilen tüm laflara rağmen, yine de bu görüş politik pratik sonuçlarına götürülüyordu. İttifak yapmak bir yana, kirli savaşın basit bir aleti haline gelen bugünkü CHP ile kıyaslanamayacak derecede “ileri” olan o günkü CHP, açıkça “faşizmin koltuk değneği” olarak nitelendiriliyor ve kitlelerin önünde sürekli suçlanıp teşhir ediliyordu. Devrimci konum korunduğu sürece başka türlü olması da mümkün değildi. Düzenin icazet alanına sığan ve tümüyle düzen içine sığan bir liberal demokratik programa oturan bir parti ise, doğası gereği CHP ile ittifakın yolunu açmaya, bunun için “ulusal sanayi” üzerinden teorik zemin döşemeye çalışacaktır. Bu açıdan bakıldığında EMEP tuttuğu konum ve izlediği genel çizgi çerçevesinde, CHP ile ittifak arayışında tutarlıdır. Tutarsızlık, bunu açıkça ve yüreklice yapmak yerine, bir kez daha sinsi bir “önden alıştırma” sürecine ihtiyaç duyması, yani tabanına karşı açık ve dürüst davranmamasıdır.

Söylemeye gerek yok ki, CHP ile ittifak politikası EMEP’i düzene bağlayan yeni bir köprü olacaktır.

İşçi ve “emek” dalkavukluğundan dört yıllık hükümet ortaklığı döneminde sömürgeci kirli savaşa ve “bin operasyon” a suç ortaklığı yapan CHP ile ittifak arayışlarına... Maskeler düşüyor ve saflar netleşiyor. Bu, devrimci bir gelişmedir.

Devrimci sorumluluk taşıyanlar için maskelerin düştüğünü ve liberal-reformist kimliğin belirgin hale geldiğini görmenin hiç-

bir güçlüğü yoktur. EMEP, yalnızca CHP'yle değil, MGK'nın misyoneri olan Ecevit'in DSP'si ve devlet solunun temsilcisi ve ırkçı-militarist ordunun yalakası Perinçek'in İP ile de *"demokrasi mücadelesi verenler ittifakı"* kurmaya çalışıyor.

Elimizde *"GYK Raporu"* üst başlığı taşıyan, *"Bütün Parti Örgütlerine ve Partililere"* seslenen, *"Siyasi Durum ve Görevlerimiz"* başlıklı *"EP Merkez Yürütme Kurulu"* imzalı bir metin var. Bu metinde, *"24-25 Ağustos tarihlerinde toplanan GYK'nın önümüzdeki döneme ilişkin saptama ve değerlendirmeleri"*, karar metinleri olarak parti örgütlerine iletiliyor. Söz konusu *"GYK Raporu"*ndan aktarıyoruz:

"Burjuva ve küçük-burjuva demokrat partilerle birlikte işler yapma... - reddedilemez." (Daktilo metin, s.7)

"Açıklık getirilmesi gereken bir ayrıntı da; örneğin ÖDP ile işbirliği pek sorun yaratmazken, partimiz içinde İP ile işbirliği konusunda şikayetlerin olmasıdır." (s.7)

Bir sürü karma karışık laf yığını ile uğraşmak yerine doğru- dan aktarma yapma yolunu seçeceğiz. Devrimcilerin dikkatini, devrimcilik ile reformizm arasındaki ayrımları silen, böylece reformistlerle ittifakın yolunu düzleyen, bununla da kalmayan, CHP ve DSP gibi gerici düzen partileri ile ittifakı *"alt örgütler"*le ittifak üzerinden meşrulaştırmaya çalışan sinsî girişime çekmekle yetiniyoruz.

"Bugünkü koşullarda ne anarşizan marjinal gruplar, ne ÖDP, ne HADEP, ne İP ne de başkası, partimizin uzun süreli ve genel işbirliği içine girmesi için gerekli özellikleri taşıyor. (...) Bu mücadeleyi ya dağıtıyor (anarşizan gruplar gibi) ya da saptırıyor ve düzen içine çekiyor (diğerleri gibi). Bu nedenle, biri diğerinden nitelikçe farklı olarak ele alınamaz. (...) emeğin birliği ve demokrasi mücadelesinin somut gelişme ihtiyaçları açısından bunlardan biri ya da diğeriyle veya hırkaçı ya da tümüyle birliktelik kurmaya yönelmemizin önünde bir engel yoktur. İP'in "lekeli" geçmişinin bir engel olduğu düşünülebilir. Ancak onun da zaten çok özel durumlar dışında, kitlesel eylemi geliştirmek üzere birleşilmesi zorunlu olacak bir güç oluşturmadığı biliniyor. Böyle bir güç

oluşturduğu yer varsa... Hatta çeşitli yerlerde CHP, DSP ve benzeri parti ve gruplar, ilçe, helde vb.'ler açısından, gerici merkez politikalarıyla çelişen bir görüntü içinde ve kitlelerin birleştirilmesi açısından görüntüde de olsa; tutumları, değerlendirilmesi gereken pozisyonda olabilirler. (...) Bu durumda CHP ve DSP'nin İP'ten daha büyük lekelerinin, bir ihtiyacı karşılayacağı koşul ve yerlerde, bu partilerin bir dizi üye ve alt örgütleriyle işbirlikleri açısından bir engel oluşturmaması ... doğru olacaktır."

Lekeliler lekelerini buluyor. Devrime sırtını dönenler devrimcilerden kaçıyor ve benzerleriyle buluşuyor. Düzene yamanmanın bundan daha açık biçimi düşünülebilir mi?

Geçmişle devrimci bir temelde hesaplaşmayanların sonu

TDKP, geçmişle devrimci bir temelde hesaplaşmadı ve bu onun sonunu hazırladı. TDKP geçmişte de devrimci özeleş-tiri yapma gücünden ve ciddiyetinden yoksun bir hareketti. Ona hep kendiliğindencilik ve kuyrukçuluk yön verdi. '71 sonrası ilk toparlanma döneminde maceracılık yerildi ve "kitlelere" şiarına sarılındı. Çünkü '71 devrimci hareketi yenilmişti, ama kitle hareketi yükseliyordu. Maceracılığın pratikte yenildiği ve kitle hareketinin hızla yaygınlaştığı bir ortamda "kitlelere" şiarının ileri sürülmesi herhangi bir güçlük taşııyordu. Gelgelelim "hangi programla?" kitlelere gidileceği sorusu, '77'lere kadar yanıtsız kaldı. Bu hiçbir zaman da irdelenmedi. Geleneksel önyargı ve kalıplar, Çin Devrimi süzgecinden geçirilerek, böylece UDHD programı oluşturuldu. Mao sözümona eleştirildi ve reddedildi; ama Çin Devrimi formüllerine dayalı programatik görüşler olduğu gibi korundu. 12 Eylül yenilgisi ve yıkımı da hiçbir biçimde ciddi bir sorgulamaya tabi tutulamadı. Bu yöndeki taban basıncı hiçbir zaman toplanamayacak bir kongre gerekçe gösterilerek sürekli bastırıldı.

Böyle bir partinin bir ciddiyeti olabilir mi? Bu tutumda sınıfa ve devrime karşı sorumluluğun zerresi var mı? Bu ciddiyetsiz-

lik ve sorumsuzluk bir rastlantı olabilir mi? Bugün hala saflarda duran samimi devrimciler Lenin'in şu çok bilinen sözleri ışığında dönüp TDKP-EMEP geleneğinin bu alandaki davranış çizgisi üzerinde bir kez daha düşünmelidirler:

"Bir siyasal partinin kendi yanılırları karşısındaki tutumu, bu partinin ciddi olup olmadığını kendi sınıfına karşı ve emekçi yığınlara karşı görevlerini yerine gerçekten getirip getirmediğini saptayabilmemiz için, en önemli ve en güvenilir ölçütlerden biridir. Yanılığını içtenlikle kabul etmek, nedenlerini arayıp bulmak, bu yanılığa yol açan koşulları tahlil etmek, yanılığı doğrultma yollarını dikkatle incelemek; işte, ciddi bir partinin belirtileri bunlardır, bu, ciddi bir parti için görevlerini yerine getirmek, sınıfı ve ardından da yığınları eğitmek ve bilinçlendirmek demektir." (Lenin, "Sol" Komünizm..., s.58)

İlginçtir, '80 öncesi dönemin yöneticilerinden olan ve şimdi günlük Emek gazetesinin başına oturtulan biri, daha birkaç yıl önce, "12 Eylül cuntası geldiğinde Türkiye solu hazırlıklı mıydı?" biçimindeki bir soruyu cevaplarken, şunları söyleyebilme yüzsüzlüğü gösterebiliyordu: "Soruna siyasal örgüt ve partilerin tutumuyla sınırlı olarak yaklaşırsak, komünistler dışında çok sayıda siyasi örgüt, faşist çetelere karşı tüm kahramanca direnişlerine karşın, faşizme karşı mücadeleyi siyasal iktidarı fethetme mücadelesiyle birleştirme perspektifinden uzak oldukları için, cuntaya karşı savaşmanın ideolojik temeline de sahip değillerdi." (Özgürlük Dünyası, sayı: 70, s.30)

"Komünistler dışında"! Bir insanın kalkıp 12 Eylül'den 14 yıl sonra bunları söyleyebilmesi için utanma duygusunu tümüyle yitirmiş olması gerekir. "Cuntaya karşı savaşmanın ideolojik temeline de sahip" olan bu "komünistler"(TDKP-MK) öylesine hazırlıklıydılar ki, 12 Eylül'den yalnızca bir hafta önce yaptıkları toplantıda, darbe ihtimalinin olmadığı sonucuna varmışlardı. Hokkabazlık yaşanmış gerçekleri tersyüz edebilir mi? TDKP Eylül süreciyle birlikte örgütsel ve ideolojik iflası birarada yaşadı. "İktidar perspektifine sahip olmak" bir yana, cuntanın işini bir parça güçleştiremedi bile.

Zamanın TDKP'sinde üye, aday-üye, ya da sempatizan ko-numunda olanlardan hala da bilmeyen var mı, bilemiyoruz. '80'li yılların ortalarına gelindiğinde gerçekte artık TDKP'den eser kalmamıştı. Çürümüş, yozlaşmış, devrime yabancılaşmış bir mülteci topluluğu ile ülkenin çeşitli yerlerinde devrimci faaliyet ve yaşamdan uzak, kendini korumakla vakit geçiren az sayıda kadro kalmıştı geriye. Devrimci çalışmadan bu uzaklık büyük çoğunluğunun kendi tercihleri değil, fakat bizzat parti önderliği tarafından dayatılmış bir yaşam tarzıydı. GKB üyesi ve parti sempatizanı binlerce genç, zorunlu olarak düzen içinde bir yaşam kurmaya yönelmişti. Yılgınlık ve gericilik koşulları ataletle birleşince gerçek bir çürüme yaşanmıştı. Durum böyleyken, o günkü yöneticiler "Parti dimdik ayakta" söylemiyle insanları aldatmakta herhangi bir sakinca görmüyorlardı. Mevcut duruma tepki duyanlar yurtdışına çekiliyor, mültecileştirme adeta muhalefet bayrağını indirtmenin bir rüşvetine dönüştürülüyordu. Bu gidişat ancak 1986 yılında (sonradan bir kopma yaşayan kadrolarca) yapılan devrimci müdahale ile biraz olsun durdurulabildi.

Fakat TDKP yenilgi sonrası bu toparlanmanın daha ilk adımlarında yeni bir bunalımla karşı karşıya kaldı. O gün için taban tarafından yeterince hissedilmeyen, mahiyeti liberal şeflerce özenle gizlenen, fakat bugün devrimci gelişmenin ve döneme ait belgelerin gösterdiği ve bizce de artık yeterince açık ve anlaşılır hale gelen gelişme şuydu: TDKP, tarihinin en kritik seçimi ile karşı karşıya idi: Ya ideolojik, siyasal ve örgütsel planda köklü bir sorgulama yaşayarak, 12 Eylül'de alınan kolay yenilginin ve sonrasında devam eden ideolojik çöküş, örgütsel dejenerasyon ve dağılmanın gerçek nedenlerine ulaşılacak, böylece sağlıklı bir zeminde gelişmesini güvenceye alacaktı. Ya da bundan kaçındığı ölçüde, kaçınmakla kalmayıp bu doğrultudaki girişimlerin karşısına dikildiği ölçüde, daha da gerileyecek, kendisine, devrimci kimliğin tümünden tükenmesiyle sonuçlanacak bir akibet hazırlamış olacaktı. Toparlanma çabasının ilk adımlarından biri olan ve yaşanan iç ayrışma ve bölünme ile bitmeden dağılan konferans, bu temelde iki farklı iradenin ortaya çıkmasına zemin oldu. Bu-

gün liberal çizginin bayraktarlığını yapanlar, ilgili konferansta yapılan ve sonraki sürecin tümüyle doğrulayacağı şu devrimci uyarıyı bile dikkate almadılar: *“TDKP Konferansı, devrimci hareket, işçi hareketi ve TDKP konusunda, genel çizgileriyle de olsa bir değerlendirme yapmadan dağılırsa”* bu *“TDKP’nin sonu demektir.”* (Bkz., H, Fırat, Küçük-burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi, Ekler hölümü)

TDKP önderliği her zamanki gibi sorunlara devrimci sorumluluk ve ciddiyetle yaklaşmak bir yana, kusurlarını erdemleştirmenin yolunu tuttu. “Parti yıkıcılığına karşı mücadele” demagojisiyle devrimci gelişme yönünde ısrar eden kadrolara karşı akılalmaz bir kişisel spekülasyon ve karalama kampanyası yürüterek sorunların üstünden atlama yolunu seçti. Yaşadığı yenilgiyle hesaplaşmaktan kaçınan TDKP önderleri tartışmanın önünü her türlü yol ve yöntemi kullanarak kestiler. Sonuçta TDKP’de köklü, ciddi ve devrimci bir iç ayrışma kaçınılmaz hale geldi. Bugünün gözüyle o günün bu gelişmesine baktığımızda, yaşanan bu kopmayla birlikte TDKP’nin geçmişi aşarak devrimci bir çizgide ilerleme şansını tümüyle tükettiğini görmekteyiz. 10 yıllık süreç, ‘87 yılında yenilginin anlamına ve sonuçlarına karşı tutum üzerinden yaşanan bu iç çatışma ve ayrışmanın anlamı, mahiyeti ve sonuçları hakkında yeterli açıklığı yaratmıştır. Bugün o günkü ayrışmanın tarafları ortadadır. On yıllık bir sürecin yarattığı bugünkü açıklığa gözlerini kapayanlar yalnızca gerçeklere yüreklice bakma gücünden yoksun olanlar olabilir.

Sürece dönelim. Devrimci kadrolarının kopmuş olması TDKP önderlerini rahatsız etmediği gibi, “parti yıkıcılığı” demagojisi için de bulunmaz bir fırsat oldu. TDKP günah keçilerini bulmuştu. “Parti kendini yenilemeli, geçmişi köklü bir değerlendirmeye tabi tutmalıdır” diyen Leninist Kanat’a karşı ideolojik içerikten yoksun ilkesiz düşmanlık kampanyası parti tabanını aldatıp sersemletmenin bir olanağı olarak kullanıldı. Gelişmelerden habersiz olan tabandaki bizim gibi devrimciler tek taraflı yönlendirildiler. Spekülasyon, iftira ve karalama kampanyasının gürültüsü içinde tartışmalar yasaklandı. Devrimci kadroların yeniden to-

parlanma çabasından duyduğu heyecan ve coşku bu amaçla istismar edildi.

Yeni toparlanma dönemine hiçbir değerlendirme yapılmadan girildi. Bugün “kör terör eylemleri”, “kuru gürültü” olarak aşağılanıp horlanan bombalamalar ve molotoflamalar, gençliğin devrimci heyecanını istismar etmenin bir yolu olarak bir dönem kullanıldı. Bu gürültü içinde ansızın “konferans” yapıldığı ilan edildi ve geçmişin değerlendirmesinin kongreye bırakıldığı açıklandı. Kuruluş kongresini izleyen 10 yıllık süreye rağmen kongre yapmak yerine konferansı seçenler yeni bir kongrenin zamanlaması hakkında da bir sır vermediler. Mevcut önderlik yaptığı gecekondu konferansı dayanak göstererek kendini tartışmasız parti otoritesi ilan etti. Gidişattan hoşnut olmayanlar bürokratik yetkilere dayanılarak etkisizleştirildi. Sanki başka alternatif varmış gibi “sınıf içinde çalışma” biktırıcı bir vurguya dönüştü. Bu vurgularla hem kopmayla birlikte şekillenen komünist hareketin ideolojik basıncı göğüslenmeye çalışıldı ve hem de liberal işçi politikasına uygulama zemini hazırlandı.

“*Sınıfın ana gövdesiyle bütünleşme imkanı*” yaygarasıyla hem girilen yeni yolun liberal özü gizlendi, hem de böylece asli sorunlar unutturuldu. Bombalı pankart, molotoflama ve “korsan gösteriler” dönemini, Kürdistan’da “Silahlandırılmış Propaganda Birlikleri” üzerine gözboyama amacına dayalı ömürsüz pragmatik girişimler izledi. Devrimci arayışlar uzun zaman bu gözboyayıcı, aldatıcı girişimlerle dizginlendi.

Bir parti düşününüz ki, yaşadığı yenilgi ve tasfiye dönemine ilişkin olarak ciddi hiçbir değerlendirme ortaya koyma gereği duymasın. Geçmişi değerlendirmek de dahil tüm temel sorunların tartışılmasını ne zaman yapılacağı belli olmayan bir parti kongresine havale etsin. 17 yıl boyunca kongresini toplamasın. Tüzüğünde kongre iradesine bağladığı program değişikliğini bir “röportaj” vesilesiyle gerçekleştirsin. Ciddi bir siyasal partide değil, olsa olsa körü körüne bağlılığa dayalı bir mezhep geleneğinde karşılaşılabilecek bir durumdur bu.

Evet, komünistlerin de söylediği gibi, devrimci TDKP'nin ömrü ikinci bir kongreye gerçekten yetmedi. Düzenin ehlileştirme politikasının da yardımıyla, geçmişin devrimci TDKP'sinden ne kaldıysa, bu liberal şefler önderliğinde adım adım tasfiye edildi. Teorik dergilerinde “*güçlü bolşevik partilere ihtiyaç var*” türünden samimiyetsiz vurgularına, pratikte açık kitle partisi kurmanın ideolojik ve pratik koşullarını altan alta hazırlama sinsi çabaları eşlik etti.

Sorunların kesin ve kalıcı çözümünü hala da saf saf toplanacak kongreden bekliyorduk. Böyle bir kongrenin hazırlanmakta olduğuna ciddi ciddi inanıyorduk. Bizim gibi birçok insan bekleyip dururken, liberaller hazırlıklarını tamamlamış, var olduğu kadarıyla örgütü adım adım tasfiyeye yönlemişlerdi bile.

Bu bölümü, henüz “açık işçi partisi” kurmanın pratik bir uygulamaya dönüşmediği, hala TDKP'nin var olduğu, hala “tek gerçek ihtiyaç”ın “daha güçlü bir bolşevik parti” olduğu üzerine (*Özgürlük Dünyası*, sayı: 64) samimiyetten yoksun ikiyüzlü laflar edildiği bir sırada, komünistler tarafından ortaya konulan şu öngörülü değerlendirme ile bitirmek istiyoruz:

“TDKP'nin ömrünün ikinci bir kongreye yetip yetmeyeceği de doğal olarak tartışmaya açık kalıyor” ... “Fakat bir şey kesindir. İkinci bir kongre nihayet toplandığında, Kuruluş Kongresi'nin oraya çıkardığı parti ile bu ikincisini toplayan parti birbirinden kesin olarak farklı olacaktır ve bu fark, devrimcilikle reformizmi birbirinden ayıran temel çizgilerde ifadesini bulacaktır.” (H. Fırat, *Liberal Demokratizmin Politik Platformu*, Genişletilmiş 2. Baskı, s.130, Kasım '94)

Evet, bugün TDKP yok artık! TDKP'nin ömrü bir ikinci kongre toplamaya yetmedi. Geriye eski çizginin demokratizminden arta kalan liberal bir posadan başka bir şey olmayan EMEP kaldı.

II. BÖLÜM

EMEP programı: Reformist bir düzen içi muhalefet platformu

EMEP programı, tüm süslü söyleme ve laf cambazlığına rağmen, liberal bir küçük-burjuva muhalefet platformudur. Bu hiç de arkasına sığınılmaya çalışılan “hukuksal sorunlar”dan dolayı değil, fakat tam da, tümüyle düzen içine sığan, burjuva düzeni aşan herhangi bir perspektif taşımayan bir partinin programı olmasından dolayı böyledir.

Bu liberal muhalefet platformuna daha yakından bakalım. Program; “*Emeğin Partisi’nin dünya görüşü(nün) bilimsel sosyalizm*” olduğunu iddia etmekte, “*emperyalizm, tekелci kapitalizm ve yarı-feodal kalıntıların tasfiye edilmesi*”ni hedef olarak ortaya koymakta ve bunun için de “*demokratik bir halk iktidarının kurulmasını zorunlu*” görmektedir. Bu “*demokratik halk iktidarı*”nın anlam ve kapsamı, hangi sınıfın damgasını taşıyacağı konusunda ise herhangi bir şey söylenmemektedir. Bu belirsizlik elbette bir rastlantı değildir. Çünkü programı yakından inceleyenler, böyle

bir hedefin aslında bir laf cambazlığından başka bir şey olmadığını rahatlıkla farkedeler.

Öncelikle “*Emeğin Partisi’nin dünya görüşü bilimsel sosyalizmdir*” iddiasına değinmek istiyoruz. Sözü uzatmamak için, Emeğin Partisi’nin kuruluşunun hemen öncesinde yayınlanan bir makalenin tanıklığına başvuracağız. Sözü ettiğimiz makale *Özgürlük Dünyası*’nın 76. ve 77. sayılarında “*Yasal Çalışma ve Yasalcılık*” başlığıyla yayınlandı. Söz konusu makale önce uzun uzadıya, bilimsel sosyalizmin “*proletaryanın merkezi örgüt*”ünün dünya görüşü olduğunu, böylesi bir dünya görüşüne sahip “tek örgüt” olabileceğini, “*iki ya da daha çok ‘genelkurmay’ın, genelkurmay kavramı ile çeliştiğini*”, aksinin “*hem teori ve hem de pratikte saçmalamak anlamına gele*”ceğini (sayı: 77, s.28) anlatıyor. Devamında, “*bu merkezi örgüt, proletaryanın devrimci komünist partisidir*” deniliyor.

Böyle bir partinin ise örneğin Fransa’da yasal olarak kurulabileceği, fakat “*Türkiye’deyse, bugün, (Fransa’daki gibi) aynı burjuva karakterde ama daha gelişkin içeriğiyle siyasal özgürlük ve demokrasinin proleter yoldan kazanılması*” başarılmadan, “*Türkiye’de aynı tür bir örgüt öneren kişi ya da grup; düzenin tam bir eklentisi, burjuvazi ve gericiliğin takınmaya çalıştığı demokrasi maskesinin yordakçısı ve ne tür iddiada bulunursa bulunsun aşağılık bir liberal, işçi sınıfı içine salınmış burjuva uşağı bir dağıtıcı ve tasfiyeci olarak eleştirilmeye hak kazanır.*” deniliyor. (s.30)

Bu sözlerin ışığında dönülüp EMEP gerçeğine ve onun bilimsel sosyalizme dayalı bir dünya görüşüne sahip olduğu iddiasına bakıldığında, geriye gerçekten söylenecek söz kalmıyor. Bu durumda, bu sözlerin ışığında bakıldığında, şu yargı ise tartışmasız kalıyor: EMEP’in düzen içi demokratik bir muhalefet partisi değil de “sosyalist” bir parti olduğunu, “bilimsel sosyalizm”e dayalı bir dünya görüşü taşıdığını iddia edenler, “*burjuvazi ve gericiliğin takınmaya çalıştığı demokrasi maskesinin yordakçısı ve ne tür iddiada bulunursa bulunsun(lar) aşağılık bir liberal, işçi sınıfı içine salınmış burjuva uşağı bir dağıtıcı ve tasfiyeci*

olarak eleştirilmeye hak kazanır"lar.

Yine *Özgürlük Dünyası*'nın (EMEP'in kuruluşunu önceleyen) aynı makalesinin ışığında bakıldığında, EMEP; *"amaçları ve çalışmalarının reformcu, liberalizmden ödünç alınmış, sınıf içinde liberal bir işçi siyaseti izlemeye dayanan, mevcut sistem yanlısı, ama katiyen onu devirmeyi aklına hile getirmeyen küçük-burjuva ideolojik ve siyasal içeriğin yön verdiği ve denk düştüğü örgütsel çizgi, yasalılık ve tasfiyecilik; örgüt türü ise yasal bir örgüt"*ten ibarettir. Aynı şekilde, aynı makalenin söyledikleri ışığında bakıldığında; *"Burada bir uyumsuzluk değil, uyum vardır; ve ideoloji ve siyasette kendini yasalarla sınırlayıp yasalara uygun olarak düzenleyen, her bir adımda, sınıfın eylemi ve alttan gelen toplumun dönüştürücü gücü yerine anayasa ve onun nasılı niçini peşine düşen"* (sayı: 78, s.3) anayasalcı bir partidir EMEP. Tüm bu söylenenlerden çıkan biricik sonuç, *Özgürlük Dünyası* ilgili makalesinin de itiraf ettiği gibi, Türkiye koşullarında EMEP türünden yasal bir parti, *"kesinlikle devrimci olamaz ve ne tür iddialarda bulunursa bulunsun devrimci bir çalışma yürütemez."*

Liberal teorisyenlerin yasal partiye geçişin hemen öncesinde, devrimci bilinci ve duyarlılığı olan tabanı temin etmek, devrimci konumun, bunun gerektirdiği örgütsel varoluşun korunacağına onu inandırmak için ettiği anlaşılan bu sözler, sonraki gelişmelerin ışığında bakıldığında, bugün bizzat kendilerini canevlerinden vurmaktadır. EMEP'in kuruluşuna TDKP'nin tümünden tasfiyesi eşlik ettiğine göre, yukarıdaki sözler, sonradan yasal parti şahsında atılan adımların anlamına, niteliğine ve gerçek işlevine önden açıklık getirmektedir. Bu durumda iki ihtimal söz konusudur. Ya bu tasfiyeci adımların mimarları yasal partiye rağmen illegal örgütü koruyabilecekleri gibi bir umut taşıyorlardı, ya da tümüyle samimiyetsiz ve ikiyüzlü davranıyorlardı. Yani bu sözlerle yalnızca o gün için henüz devrimci bilinci ve duyarlılığı koruyan tabanı aldatmayı amaçlıyorlardı. (Eksik bırakmamak için soyut planda geçerli son bir ihtimali daha ekleyelim: Muhtemeldir ki, bu makale atılan adımların kaçınılmaz bir biçimde tasfiyeci batağa saplanmaya yol açacağını düşünen biri ya da birilerine aitti. Ama sonra-

dan bu tasfiyeci batağın karşısına önplandaki unsurlardan hiç kimse çıkmadığına göre, bunu yalnızca soyut-teorik bir ihtimal olarak ifade edebiliriz.)

Bugünkü EMEP gerçeği konusunda daha dolaysız bir sonuca ulaşabilmek için, aynı makaleden son bir bölüm daha aktarmak istiyoruz:

“İyi niyetle kurulacak yasalılık hayallerineyse, siyasal özgürlüğün geçerli olmadığı Türkiye’de yer yoktur. Bunu denemenin anlamı da yoktur. Ve zaten sınıf mücadelesi iyiniyetlerle hiç yürümemiştir, yürümez. Mücadelenin koşullarını ve akışını belirleyen, son derece katı toplumsal-siyasal gerçeklerdir. Siyasal özgürlük koparılıp alınmamış ve kazanılması devrimin hedefi olarak belirlenmişse -ki Türkiye’deki durum budur-, yasalılığın tek bir anlamı vardır: Devrimci örgütü tasfiye etmek ve faşist diktatörlüğün sınırlamalarına boyun eğerek onun izin verdiği türden faaliyetlerde bulunmak üzere yine izin verdiği türden örgütlenmek. Program ve taktiklerinden, devrimci geleneklerinden vazgeçmek. Örneğin insan hakları platformuna gerilemek, liberal işçi siyaseti ile yetinmek, reformculuk. Parti kendisini yasal olarak örgütleyebildiğine göre, kendi şahsında ‘gerçekleşmiş’ örgütlenme vb. özgürlüğü gibi siyasal özgürlüklerin en azından esas olarak varlığını savunarak demokrasi için savaştan vazgeçmek, en çok onu genişletme ve bunun için anayasal düzenlemeler platformuna sürüklenmek! Ama bu durumda devrimcilik iddiasında bulunma sahtekarlığı yapılmamalıdır.” (s.35)

Bugün EMEP’in teorik organı konumundaki *Özgürlük Dünyası* dergisinde EMEP’in kuruluşundan hemen önce yer almış bu makalenin ışığında ele alındığında, bugünkü EMEP gerçeğinin ne anlama geldiğini bu partinin saflarındaki devrimciler bir kez daha düşünmek zorundadırlar. Yukarıdaki sözlerde tanımlanan ve suçlanan konum ve çerçeve bugünkü EMEP’e olduğu gibi oturmaktadır.

Bugün artık tartışmasız olarak açığa çıktığı gibi, Türkiye gibi bir ülkede faşizmin icazetine sığınarak kurulan bir yasal parti olarak EMEP’in programı, “demokratik bir anayasa”da ifade-

sini bulan “demokratik devlet”e ulaşma platformudur. Samimiyetsiz ve her türlü inandırıcılıktan yoksun “devrimci” söylem bu gerçeği değiştiremez. Demokrasi söylemini diline pelesenk eden liberaller, zamanında yukarıdaki sözlerde itiraf ettikleri üzere, devrimle kazanılacak bir “demokrasi için savaşmaktan” vazgeçmekte, “en çok onu genişletme” mücadelesi vermekte ve bunun için “anayasal düzenlemeler platformuna sürüklenmek”tedirler. Bu, burjuvazinin sınıf egemenliğine dayalı bir demokrasiyi esas almaktır. Ve yine sözkonusu makalenin sözleriyle; *“bu durumda devrimcilik iddiasında bulunma sahtekarlığı yapılmamalıdır.”*

Durum bu denli açıkken, *Özgürlük Dünyası*’nın EMEP’in kuruluşu öncesinde tanımladığı ve suçladığı türden bir yasalıcılık kalıbı bugünkü EMEP’te ete-kemiğe bürünmüşken, tutup hala da EMEP programının düzen içi bir siyasal platformun ifadesi olduğunu göstermeye çalışmak, bir yerde gereksiz zaman ve enerji israfıdır. Bu nedenle biz, *“bu durumda devrimcilik iddiasında bulunma sahtekarlığı yapılmamalıdır”* yerinde uyarısına dayanarak, burada bu programın bazı öğelerini kısaca ortaya koymakla yetinmek istiyoruz.

Özgürlük Dünyası yazarının *“bu durumda devrimcilik iddiasında bulunma sahtekarlığı yapılmamalıdır”* yerinde uyarısı çerçevesinde, biz de, örneğin bu durumda, düzen içine konumlanmış gevşek bir reformist partinin boyunu aşan şu tür iddialar ileri sürmekten özenle kaçınılmalıdır, diyoruz: *“Emperyalistlerin ve işbirlikçilerin elinde bulunan tüm işletmeler ulusallaştırılarak işçi denetimine ve halkın yönetimine verilecektir”*. Bundan kaçınılmalıdır, zira devrimden tümünden kopmuş ve düzenin icazetine teslim olmuş bir parti için bu tür bir iddia, yığınları aldatmaya yönelik bir “sahtekarlık”tan öte bir anlam taşımayacaktır. Aynı şekilde, tüm işletmeleri “ülke sanayi” olarak da ifade edilen “milli sanayi” haline getirmek”ten ve “ulusal çıkarların korunmasını” sağlamaktan söz edilmemelidir. Çünkü bu kadarının bile EMEP için bir küçük-burjuva ütopya olması bir yana, bunun gerçekleşebileceği varsayıl-sa bile, bu yine de tekelci burjuvazinin sınıf egemenliğine büyük darbeler vurmayı gerektirir. Bu ise bir kez daha düzenin icazetine

sığınmış gevşek reformist partilerin işi olamaz. Zira bu ülkede salt burjuva yurtsever çerçeve içinde kalan bazı önlemler bile kendi çapında bir radikalizm gerektirir.

EMEP programının gerçek ruhu ve sınırları gerçekte şu tür istem ve önlemlerden oluşmaktadır: *“Kapitalist işletmelerdeki kârların denetim altına alınması”*, *“ulusal”* nitelik taşıyan kapitalist işletmelerin geliştirilmesi. *“Ulusal çıkarları korumak”* için *“demokratik iktidarı”*ın geliştirilmesi. *“İlaç tekellerinin keyfi fiyat uygulamalarına son veril”*mesi, vb. Sözün kısası, EMEP programı sömürüyü sona erdirmeye değil, programdaki ifadeyle, *“kapitalist kârları denetim altına alma”*, *“keyfi fiyat uygulamalarına son verme”* hedefine dayalı bir düzen içi reform programıdır. Programda ekonomik ve sosyal alanda ortaya konulan tüm hedefler ve alınacağı belirtilen bütün tedbirler, mülkiyet ilişkilerine herhangi bir köklü müdahaleyi değil, kapitalist özel mülkiyetin tasfiyesini hiç değil, fakat yalnızca bölüşüm ilişkilerinin *“adaletli”* bir çerçevede düzenlenmesini öngörmektedir. Kaldı ki EMEP’in *“bu aşama”*da bundan öte bir iddiası da zaten yoktur. Emperyalistlerle her türlü ilişkiye son vermek, tekeller tasfiye edilerek *“ulusal sanayi”*, ya da programdaki ifadeyle *“ülke sanayisinin gelişimi”* önündeki engelleri kaldırma vb., bunlar ulusal burjuva ütopyalar olmaktan öte bir anlam taşımıyor. ‘60’lı yıllarda bu ülkede orta sınıf aydınları bu ütopyaları program edinerek siyaset sahnesine çıkmayı denediler, ama çok geçmeden hayalleri tuzbuz oldu. EMEP bu eskimiş Yöncü programla olsa olsa CHP ve İP türünden solcu burjuva partileriyle *“demokrasi mücadelesinde bütünleşeceği müttefikler”* edinme imkanı bulabilir.

Gerçekte *“milli burjuvazi”*nin özlemlerini ifade eden bir programın elbette somut olarak halka vaadettikleri de olacaktır: *“Keyfi fiyat uygulamalarına son verilecek”*, yani zamlar denetim altına alınacak. Bunun için ek tedbirler de var programda. Buna göre örneğin, *“kapitalist işletmelerdeki kârlar denetim altına”* alınacaktır. *“Bütün işçiler için dört kişilik bir ailenin ihtiyaçları üzerinden hesaplanan genel asgari ücret tespit edilecektir”*. Özetle emekçiler için *“iş ve ekmek”* teminat altına alınacaktır.

EMEP'in siyasal plandaki hedefi ise "demokratik bir devlet"-tir. Gerçi program bunu bir hayli süslüyor. "Demokratik halk devleti" sosuna bulayarak sorunu muğlaklaştırmaya, ona potansiyel bir devrimci hava vermeye çalışıyor. Fakat yine de, iktidarın proletaryanın önderliği ve hegemonyasında halka verilemeyeceği zımni kabulü üzerinden, burjuva özgürlükleri teminat altına almaya yönelik öneriler sıralanıyor. Örneğin sorun şöyle formüle ediliyor: *"Egemenliğin ve iktidarın halka verilmesini güvenceye alan demokratik bir anayasa yapılacaktır"*. "Demokratik bir anayasa"! EMEP programının kristalize olmuş özü, reformist politik platformunun en özlü ifadesi, gerçekte işte budur, buradadır.

Anayasanın en nihayetinde bir kağıt parçası olduğunu, en mükemmel bir anayasanın bile *"egemenliğin ve iktidarın halka verilmesini"* sağlayamayacağını, bu liberaller de kuşkusuz çok iyi bilirler. Ama buna rağmen kalkıp burjuva düzen zemini üzerinde duran bir "halk iktidarı" düşlerinin yarattığı güçlüğü "anayasal güvence" türü vurgularla sözde aşmış oluyorlar. Gerçekte ise böylesi liberal hayallerle emekçi kitleleri aldatıyorlar.

Her anayasa, iktisadi gücü ve bu temel üzerinde siyasal iktidar gücünü elinde tutan sınıf ya da sınıfların egemenliğinin hukuksal bir biçimidir. Bu çerçevede, bu egemenliğin yasayla meşrulaştırılması ve yasal güvenceye alınması anlamına gelir. Yeni liberaller "halk egemenliği"nin anayasa ile sözde güvenceye alınmasından önce, bu egemenliğin iktisadi ve siyasal açıdan nasıl ortaya çıkacağını, nasıl kazanılacağını, toplumsal ve siyasal açıdan nasıl kurumlaştırılacağını ortaya koymalıydı. Bunlar olmaksızın "anayasal güvenceler"den söz etmek emekçileri aldatmaktır. Dikkati mevcut sınıf egemenliği, sınıf iktidarı ve bunların köklü bir devrimle alaşağı edilmesi vb. türden temel gerçeklere çekmek, işin özünün bunlarda odaklaştığını emekçilere açıkça anlatmak varken, tutup anayasal sorunlar etrafında dönmek, anayasal hayaller yaymak, devrim ve devrimci siyasal iktidar sorunlarından kaçan liberallerin işi olabilir ancak.

Şunu da önemle ekleyelim ki, EMEP programı, "demokratik devlet" "demokratik ordu", "demokratik anayasa" üzerine yeni

açılımların henüz **yapılmadığı bir dönemin ürünüdür**. Bilindiği gibi bu açılımlar TÜSİAD'ın “demokratikleşme” manevrasının hemen ardından, onun yarattığı toplumsal atmosferden güç alınarak gündeme getirildi. Böylece EMEP tipik bir düzen içi küçük-burjuva muhalefet platformuna oturdu.

EMEP ve Kürt ulusal sorunu

EMEP'in Kürt ulusal sorununun çözümüne ilişkin tutumu, programının niteliğini anlaşılır kılan bir başka husustur. “*Kürt sorunu demokratik ve halkçı bir biçimde çözülecektir*”, deniliyor bu programda.

Bilindiği üzere, bir süre öncesine kadar PKK'nın “siyasal çözüm” politikasına karşı çıkan akımlardan biri de, TDKP'den miras tutumun etkisiyle bizzat EMEP çevresiydi. Yakın döneme kadar görünüm böyleydi. Bu tutum artık değişmiş bulunuyor. Bu değişimi işaretleyen temel adımlar ise, yukarıda sözünü ettiğimiz “demokratik devlet” açılımının bir parçası olarak gündeme geldi. EMEP'in Kürt sorununun çözümüne ilişkin politikası, bugün artık bilinen reformist “siyasal çözüm” ve “demokratikleşme” çizgisine oturmuş bulunuyor. Bir partinin programı, bu yasal bir parti de olsa, önemlidir. Nitekim açık kitle partisi teorize edilirken bu partinin bugünkü koşullarda “devrimci bir programla” varolabileceği de savunuluyordu. Fakat liberal yöneticiler gerekli gördükleri durumlarda, “ama yasal partide ancak böyle olur, bu kadar olur” deme yüzsüzlüğünü gösterebiliyorlar. Bu kıvırtma bir süre öncesine kadar kimileri için bir parça ikna edici olabilirdi. Ama geline yerde bunun artık hiçbir imkanı kalmadı.

EMEP'in “Kürt uzmanı”nın soruna ilişkin olarak yayınlanmış “*Kürt Ulusal Mücadelesi ve Sosyalizm*” ve “*Emperyalizm Milliyetçilik ve Kürt Sorunu*” adlı iki kitabı bulunuyor. Bu iki kitapta yer alan temel politik önermeler kemalist önyargıların bir ifadesi olmakla ve Marksizmin bazı temel teorik önermeleri bu önyargıya alet edilmeye çalışılmakla birlikte, soruna teorik yaklaşımda hiç değilse genel planda yine de bazı doğru şeyler de söyleni-

yordu. “Ulusal sorunun sınıfsal çözümü”, bu genel yaklaşımların en temel ve en çok işlenen ögesi idi. PKK güya sorunun “sınıfsal çözümü”nün üstünden atladığı için döne döne eleştirilip yeriliyordu. Marksizmden soruna ilişkin genel doğruları aktararak bunlar üzerinden iki koca kitap yazan ve görünürde “ulusal sorunun sınıfsal çözümü”nde bu denli ısrar gösteren birinden, doğal olarak, Kürt sorununun sistem içi çözüm önerilerine kesin bir tutumla karşı çıkması beklenir. Nitekim düne kadar bu yapılıyordu. Ama bunun samimiyetten, devrimci ilkeli kavrayıştan uzak bir tutum olduğunu zaman gösterdi. Dün Kürt sorununun devrime ve sosyalizme dayalı çözümünde ısrarlı görünen bu zat, şimdi EMEP’in son “demokratik devlet” açılımının Kürt sorununa uygulanması ve bunun gerekçelendirilmesi ile “görevli”dir. Günlük gazetede yer alan “*Demokratik Türkiye İçin Kürt ve Türkler’in Tam Hak Eşitliği*” başlıklı makalede bu doğrultuda ilk adımları attı. (Üstelik “demokratik devlet” açılımını izleyen birkaç gün içinde!) Türk devletine “*Kürt emekçilerine karşı sürdürülen bugünkü politikanın terk edilmesi*” telkininde bulundu ve ardından kendi çözüm önerilerini şöyle formüle etti: “*Halkın huzuru ve demokratik bir Türkiye için devletin Kürt politikası değişmeli, ulusların ve dillerin tam hak eşitliği Anayasal garantiye bağlanmalıdır.*”

Devleti “politikasını değiştirme”ye davet eden bir yaklaşım, doğal olarak bu devletin varlığını ve sürekliliğini veri alıyor demektir. Yaptığı tek şey, bu verili sınıf devletini bir “demokratikleşmesi” tadilatından geçirmekten ibaret kalıyor. Yani burada bir kez daha dönemin o moda sloganı “Demokratik Anayasa!” istemiyle yüzyüzeyiz. Devlet yerinde kalıyor, Misak-ı Milli korunuyor, Kürt halkı üzerindeki sınıfsal sömürü devam ediyor. Peki bu durumda Kürt halkı ne kazanıyor? “Anayasal güvence”-ye alınmış bazı sözde ulusal haklar! Yani bir kez daha dönemin tüm reformist akınlarının o ortak sihirli çözümü: “Siyasal çözüm” ve bunun ürünü olacak bir “demokratik anayasa”!

EMEP’in bu “görevli teorisyen”i “Mercek”inden bakarken şimdilerde artık sorunu bu çerçevede görüyor. Yıllarca ince bir sosyal-şovenizmin örtüsü olma işlevi gören “sınıfsal çözüm”ü bu

kadar kolay unutan yazar, nasıl oluyorsa birden Kürt sorununda “anayasal çözüm” platformuna kayıyor. Hani bu “emperyalizmle uzlaşma çizgisi”ydi! Hani bu “Kürt milli burjuvazisinin politik platformu”ydu! İnsan bir kez devrimcilikten düşünce, demek ki ilkesiz ve omurgasız oportünizmde herhangi bir sınır tanımıyor.

Programın finali: “Burjuvazili burjuva demokrasisi”!

Kısacası, bütün o süslü ve yer yer keskin söylemin ardından, EMEP programından çıka çıka, “tekeli dışı burjuvazi”nin iktisadi ve siyasal çıkarlarının formülasyonu bir reform platformu çıkıyor. Bu platform 1970’ler TKP’sinin programının bir santim ilerisinde değil, tam tersine, daha da gerisindedir.

Bu baylar, daha 12 Eylül’ü izleyen günlerde, bize gerekli olan “*burjuvazili ya da burjuvazisiz, ama bir burjuva demokrasisi*” demişler ve “*Avrupa tipi bir burjuva demokrasisi*” ülkemizde mutlaka kurulacak diye de eklemişlerdi. Bu son vurgudan kendiliğinden ve açıkça çıkan sonuç ise gerçekte şuydu: “*Burjuvazili bir burjuva demokrasisi*”. Zira “*Avrupa tipi bir demokrasi*”, bilindiği gibi hep de “*burjuvazili bir burjuva demokrasisi*” olagelmmişti. Bu durumda, tekeli burjuvazinin tasfiye edileceği iddiası, her türlü inandırıcılığı zaten kendiliğinden yitirmektedir. Daha önce de vurguladığımız gibi, daha 12 Eylül’ün hemen ardından girilen bu tasfiyeci yönelimler zamanla derinleşip iç bütünlük kazanarak bugünkü EMEP’i üretmiştir. Bunlar bugün artık apaçık gerçeklerdir. Ama yeni liberallerin bu tür adımları bazı muğlak ifadeler içinde devrimcilik sosuna bulamayı bir yöntem (devrimci duyarlılığını yitirmemiş unsurları aldatma ve oyalama yöntemi) haline getirdiklerini biliyoruz. İşte EMEP’in kuruluşuna hazırlanılan dönemde söylenenlerden bir örnek:

“*Açık işçi partisinin politik platformu (asgari hedef-asgari program), sosyalist değil, anti-emperyalist demokratik bir platformdur. Çünkü Türkiye, emperyalist boyunduruk altında bulunan, uluslaşma ve demokratikleşme sürecini henüz tamamlamamış olan bir ülkedir. Kurtuluşunu sosyalizmde bulan işçi sınıfı, ulusal özgürlük*

ve demokratikleşme sürecinin önündeki engeller kaldırılmadan sosyalizme geçemeyeceğini bilen bir sınıftır.” (İşçi Kitle Partisi Üzerine, s.65-68)

Politik iktidarın burjuvazinin elinde bulunduğu koşullarda, burjuva demokratik istemlere dayalı bir asgari programı devrim ve iktidar programı olarak sunmaya kalkmak, cahillik değilse eğer, devrimciliğin ardına gizlenmiş kaba bir reformizmdir gerçekte. Bu kurulu düzene kilitlenmekten, devrimci iktidar ufkunu tüm-den yitirmekten başka bir şey değildir. Devrimimizin karakterini belirleyecek olan, devlet iktidarının hangi sınıfın elinde olduğudur. Hangi sınıfın devlet iktidarından gideceği, hangi sınıfın geleceği sorunudur. İktidar sorununda, “demokratikleşme” sürecinin kapitalist düzenin kendi tabanı üzerinde tamamlanmasına belirleyici bir anlam atfetmek, reformizmin en kaba biçimidir.

Bu yeni liberaller ve onların şimdiki partisi EMEP, proleter-yayı burjuva devrim görevlerine hapsedebilmek için, Türkiye’nin “uluslaşma sürecini tamamlamadığını” ve “yarı Asyai, yarı Avrupa” bir ülke olduğunu iddia edebiliyor. Bunu kendi geri devrim anlayışına (gerçekte reformizmine) dayanak yapabiliyor. Emperyalizmin ülke içinde dayandığı sınıf burjuvazidir. Emperyalist egemenliğin iktisadi-toplumsal temelini oluşturan kapitalist sınıfa vurmayan bir anti-emperyalist/bağımsızlık anlayışının varacağı yer, kapitalist temellere ve burjuvazinin sınıf egemenliğine dayalı bir “siyasal bağımsızlık” çizgisidir. İktisadi ve siyasi olarak “Tam Bağımsız (bir) Türkiye” için, emperyalizme ve onun içerdeki dayanağı olan kapitalist sınıfın egemenlik koşullarına vurmaktır. Türkiye’de anti-emperyalist bağımsızlık mücadelesinin devrimci stratejisi anti-kapitalist bir mücadele eksenine oturmak zorundadır. Bu ise proleter devrimi kapsamındadır. Anti-emperyalizmi salt “demokrasi” ve “uluslaşma” sorununa indirgemek, modern Türkiye’nin İktisadi ve toplumsal gerçeklerine zaman tünelinden bakmak, örneğin bugünün sorunlarına 1919’lar Türkiye’sinden bakmaktır.

EMEP gerçekte yeni bir şey yapmıyor. ‘80 öncesinin eklektik TDKP programını geriye dönük revizyondan geçiriyor; aşı-

nliklerinden arındırıyor, eklektizmini gideriyor. Bu eklektik küçük-burjuva program, “burjuvazili ya da burjuvazisiz bir burjuva demokrasisi”nin teorik dayanaklarını zaten eklektik bir biçimde içeriyordu. ‘80 öncesinin devrimci yükseliş döneminde, ki bu devrim umutlarının çok güçlü olduğu bir dönemdi, “*burjuvazisiz bir burjuva demokrasisi*”, yani devrimci-demokratik nitelikte bir çizgi önplandaydı. 12 Eylül devrim umutlarını kırdı; küçük-burjuvazinin siyasal temsilcileri, yenilginin yarattığı yılgınlığın içine sürüklendiler. Böyle olunca, bu kez, eklektik programın öteki yönü, yani bu kez “*burjuvazili bir burjuva demokrasisi*”, yani kendi sözleriyle “*Avrupa tipi bir burjuva demokrasisi*” önplana çıktı. Zaman içinde evrimleşti, tüm devrimci yönler ve izler silindi ve nihayet bugünkü “İş-ekmek-özgürlük” programına ulaşıldı. EMEP, kendini önceleyen bu ideolojik-politik değişimin örgütsel ifadesi oldu. Küçük-burjuva devrimci çizgiye TDKP, küçük-burjuva liberal çizgiye ise EMEP! Burada bir uyum ve tutarlılık var. Bir de bunu hala gizlemeye yönelik liberal samimiyetsizlik ve ikiyüzlülük olmasa!

Bu değişim sürecine, onun çeşitli aşamalarına, bu değişimi zorlayan dış koşullar ile onu besleyip kolaylaştıran ideolojik-sınıfsal kimliğin irdelenmesine burada fazlaca girmek istemiyoruz. Zira bu bugüne kadar komünistler tarafından yeterli açıklıkta yapılmış bulunmaktadır. (Bunun için Eksen Yayınları içinde yayınlanan *Devrimci Demokrasi ve Sosyalizm, Küçük-burjuva Popülizmi ve Proletarya Sosyalizmi, Demokratizmi Savunmanın Sınırları, Liberal Demokratizmin Politik Platformu* başlıklı kitaplara bakılabilir.)

Şekilsizliğin teorisi: “Ne sağcıyız ne solcu”!

EMEP Başkanlık Kurulu yazıyor: “*Kimsenin bir kaygıya kapılmasına gerek olmayan, başka türlüünün mümkün olmadığı böyle bir konuda kuşku yayıp hayali bir sorun üzerinden tartışma yoluna girdiler.*”

Bu ithamın muhatabı biziz. Peki sorun ne? Sorun “partinin

sosyalist niteliği”.

Oysa “*Açık işçi kitle partisinin politik platformu sosyalist değildir*” diyenler bizzat sizlersiniz. Bir parça dürüst ve yürekli davranın. Açık kitle partisi ile ilgili broşüre bu sözleri biz yazmadık. Parti programına sosyalizm söylemini dahil etmeniz bizim özel basıncımızla oldu. Bu bizi bir dönem daha partide tutmak ve bu arada mümkünse ehliileştirmek, değilse yorup yıpratmak için yaptığınız bir manevra mıydı, bilemiyoruz. Kuruluş aşamasında; “*program önemli değil, parti programı İP’in programından da geri olabilir*”, diyen de yine sizlerdiniz. Bu duruma kılıfınız da hazır: “*Gönlümüzde geçen başka şeydir, hayatın gerçekleri başka şeylerdir. Biz çok ileri talepleri gündeme getirmek isteyebiliriz. Ama yığınların önünde imal talep ve sloganları gündeme sokmaya çalışırsak çok kötü bir politikacı örneği sergilemiş oluruz.*” (Bkz.“Demokratik Türkiye” kampanyası genelgesi) diyordunuz. Kuyrukçuluğunuzu bundan daha iyi ne anlatabilir ki?

Kırşehir ve Kayseri örgütlerine, seçim çalışması döneminde, “*sosyalizme çok vurgu yapıyorsunuz*” diye baskı yapıyordunuz. Eleştiriler yaygınlaşınca bu kez de “*parlamentarist ve reformist eğilimler çıktı*” (6-7 Ocak EP Girişimi 3. Genel Toplantısı) diyerek, eleştiri oklarını gerisin geri tabana yönelttiniz. Hiç değilse bir kez dürüst davranın. Siz sosyalizm söyleminden korkuyorsunuz. Devletin baskısı bir yana, bu söylem size EKİM’i hatırlatıyor. Yani içindeki devrimci gelişmeyi. Siz siz olun, Perinçek hocanızın sözlerine kulak verin. Ne diyordu Perinçek? Aynen şunları: “*Emek sermaye gelişmesinin Türkiye’de esas olduğunu söylerseniz daha çok EKİM çıkar içinizden*”!

EMEP Kongresi’nde sağcı ya da solcu olmadığınız çığırkanlığı yapan yine siz EMEP yöneticileriydiniz. Hani “böyle bir kaygı yersiz”di? Bir insanın, partinin ya da grubun solcu olması için ille de ihtilalci ya da komünist olması elbette gerekmiyor. En pespaye burjuva liberalleri bile yeri geldiğinde “solcu” olmalarıyla övünürler, sağcılığı aşağılarlar. Kaldı ki yüzyıllardan beridir solcuyum demek, ilerici bir kimlik, eğilim ve değerden yana olmakla eşanlamlıdır. “*Evrenseli kucaklayan teorik yetkinleşme*”

türünden kocaman (ama tümüyle havada kalan!) iddialardan çıkar-
dığınız sonuç, solcu olmamaya karar vermeniz olsa gerek. Gerici-
liğe, geri bilince teslimiyette alınan bu mesafe!.. Devrimden
kopanların kimliksizleşmelerindeki bu hız!.. Bu kadarını anlamak
bizim için gerçekten zor.

Marks ve Engels'in *Komünist Manifesto'su* şu sözlerle biter:
“*Komünistler, kendi görüşlerini ve amaçlarını gizlemeye tenezzül
etmezler. Hedeflerine ancak tüm mevcut toplumsal koşulların zorla
yıkılmasıyla ulaşabileceğini açıkça ilan ederler. Varsın egemen
sınıflar bir komünist devrim korkusuyla titresinler*”

Kuşkusuz sizden komünist bir tavır beklemiyoruz. Sizin bu
değerlere ve bu yürekliliğe sahip olmadığınızı iyi biliyoruz. Ama
hiç değilse tabanınıza karşı açık ve dürüst davranın. Gelenen yer-
de düzen içi gevşek bir reformist seçim partisi haline geldiğinizi
gizlemeye çalışmayın.

EMEP Başkanlık Kurulu, bizim bu partinin sosyalizm ide-
alinden uzaklaşan bir yapı olduğu yönündeki eleştirilerimizi bloke
etmek için, bize karşı kaleme aldığı metni, “Sermaye mezara,
emek iktidara!” şiarıyla bitirmiş. Fakat Başkanlık Kurulu’nun kö-
tü talihine bakın ki, ilgili yazının mürekkebi dahi kurumadan,
EMEP’in “görevli teorisyen”i (böylelerine revizyonist SBKP’nin
“teori görevlileri”ni anımsatmak üzere Suslov deniliyor) A.Cihan
Soylu aynen şunları yazdı: “‘Sermaye mezara, emek iktidara’ slo-
ganı soyutluğu ve ekonomik kategorilerden ibaret olmasının yanı
sıra dönemsel taktik ve program hedeflerinden kopukluğu nedeniyle
de bir şey ifade etmeyen bir sözcük oyunundan ibaretir.” Böylece
EMEP adına bu slogan yasaklanmış oldu.(*Emek*, 15-16 Ağus-
tos ‘97)

Gelgelelim bu traji-komik öykü burda bitmedi; yalnızca birkaç
hafta sonra, aynı yazar, yeni bir makaleyle, konulan yasağı yine
EMEP adına kaldırdı: “‘Sermaye Mezara, Emek İktidara’ sloganına
bazı sosyalist gruplar hangi anlamı vermeye çalışırlarsa çalışsınlar,
bu slogan işçiler, kendilerini sermaye sahiplerinden ayırmak ve
sömürülmeye karşı öfkelerini ortaya koymak üzere kullanıyorlar,
hunda bir sakınca yoktur”. (*Emek*, 7 Eylül ‘97)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Belli ki, herşeye rağmen devrimci duyarlılığı hala tümünden öldürülmeyen tabandan sesler/tepkiler yükselmişti.

“Ordunun demokratikleştirilmesi” talebini halk istiyor diye ileri sürdüğünüzü söylüyorsunuz. O halde işçilerin attığı bir sloganı neden yasaklıyorsunuz? Kuyrukçuluk yapıyorsanız hiç değilse bunda bir parça tutarlı olamaz mısınız?

III. BÖLÜM

Bugünün reformizminin dünün TDKP'sindeki kökleri

Burada TDKP çizgisi ve programının genel bir eleştirisini gerekli görmüyoruz. Zira herşey bir yana, bugün ortada artık ne bir TDKP var ne de programı. Varlık ve yaşama koşullarını yitirerek geçmişe karışmış bir parti ve programı üzerinde durmanın bir bakıma fazla bir anlamı yoktur. Bu tür şeylerle ancak geride bıraktıkları izler ve etkiler ölçüsünde ilgilenilmeye değer, ki bizim de TDKP'ye ve programına ilgimizin çerçevesi zaten bundan ibarettir.

TDKP programı zaten çoktandır yoktu. Onun ömrü TDKP'ninki kadar bile olamadı. Bizzat TDKP tarafından daha yıllar öncesinden sahipsiz bir program olarak ortada bırakıldı.

1980 Şubat'ında toplanan TDKP I. Kuruluş Kongresi (ki TDKP'nin yaptığı ve yapacağı tek kongre olarak kaldı), o güne kadarki teorik birikimini bazı temel tezler eşliğinde bir program olarak ortaya koydu. Aradan bir yıl bile geçmeden 12 Eylül saldı-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

rısı başladı ve bir süre sonra TDKP genel bir tasfiye süreci içine girdi. Yeniden toparlanma ancak 1987’de gündeme gelebildi ve bu yeni dönemde TDKP, Kuruluş Kongresi’nin kabul ettiği programı resmen reddetmese de fiilen sahiplenmedi. Bu gerçekten ilginç bir durumdu.

Bu program, 24 sayılı bir teorik dergi ile bir dizi broşür ve kitapta ifadesini bulan bir teorik birikimin ürünüydü. 12 Eylül öncesi dönemde bu teorik birikim bizzat teorisyenleri tarafından yere göğe sığdırılamamış, TDKP yayınlarında iç bunalıtan övgülere konu edilmişti. İşte ‘80’lerin sonunda TDKP’nin resmen reddetmediği, fiilen ortada bıraktığı bizzat bu birikimdir.

Bir karşı-devrim döneminin ardından bir siyasal hareketin yapacağı ve yapması gereken ilk işlerden biri, kendi çizgisinin ifadesi olan tüm belgeleri yeniden yayınlamak, böylece kazandığı yeni güçlerin eğitimini bu temel üzerine oturtmak olabilirdi. 12 Eylül’ün aynı zamanda bir hafıza silme, dönemler ve kuşaklar arası kopukluklar yaratma hareketi olduğu düşünülürse, yapılması gereken bu işin anlamı ve önemi çok daha açık biçimde ortaya çıkar. Fakat TDKP bunu yapmadı. Yeni kuşak devrimcilerinin diline bir “Partimiz TDKP’miz!” edebiyatı yerleştirdi ve deyim uygunsu bununla durumu idare etme yoluna gitti. İnsanlar, geçmişte, ‘80 öncesinde kurulan, temel çizgisini ve tezlerini bu dönemde oluşturan, program ve tüzüğünü bu dönemde kabul eden bir partinin, bu geçmiş temelinden yoksun kaldılar. TDKP yeni dönemde yeniden varoldu. Hatta göstermelik de olsa bir konferans bile topladı. Ama, öteki temel belgeler bir yana, ortada bu partinin resmi programı ve tüzüğü bile yoktu. Yeni dönemin ürünü bir sürü boş laf yığını dergi, kitap, broşür vb. olarak basıldığı halde, çok çok 25-30 sayfa tutarındaki bu temel metinler, varolduğunu iddia eden bir parti için vazgeçilmez olan bu temel belgeler, nedense yeniden basılmadı. (24 sayılı *Parti Bayrağı* ile ona eşlik eden broşür ve kitapların ise sözünü bile etmiyoruz.)

Nedeni kuşkusuz belliydi. TDKP çizgisi iflas etmiş, çökmüştü. Bizzat TDKP’nin tepesindekiler bile bu çizginin geçerliliğine olan inançlarını büyük ölçüde yitirmişlerdi. Yeniden toparlanma

döneminde yaşanan iç ayrışma ve EKİM cephesinden bu çizginin temel esaslarına yöneltilen sistematik eleştiri ise, bu çizgiye olan güveni hepten yıkmıştı, Böyle olunca, TDKP eski çizgisini ve programını savunamayan, yerine yeni bir çizgi ve program da koyamayan bir hareket durumuna düştü. Bu, bir siyasal iflas ve ideolojik çöküntü durumuydu. Bu, devrimci olmak iddiasındaki bir hareketin düşebileceği en acınacak türden bir durumdu.

Gelgelelim, TDKP yöneticileri bu durumda bile işleri idare etme ve günü kurtarma mahareti gösterebildiler. Bir dönem içi boş “Partimiz TDKP’imiz!” nakaratının tabanda yarattığı yeniden toparlanma heyecanını bazı ömürsüz taktik adımlarla birleştirerek durumu idare ettiler. Ardından ise mevcut boşluğu parça parça gündeme getirdikleri yeni bazı görüşlerle doldurma yoluna gittiler. Ve nihayet, 1992 başında, bilinen “*TDKP Röportajı*” ile, eski çizgiyi bazı temel noktalarda açıkça terkeden ve yerine kuyrukçu-liberal yeni bir çizgi ikame eden bir tutumla ortaya çıktılar. Bu arada, ilk baskı için hazırlanan, fakat tabanın henüz hazır olmadığı düşünülerek ertelenen, birbuçuk yıl sonraki 2. baskıda (ilk baskıyı toplatarak yaptıkları yeni baskı) nihayet yer verilen “bir soru-yanıt”ta ilginç bir tavır daha sergilediler. Bir yandan, münasip bir dille “eski çizgi”yi eskimiş saydılar; fakat öte yandan ise, yerine yenisi konulana kadar bu eskimiş çizginin yine de geçerli olduğunu vurgulamakta bir sakınca görmediler.

Röportaj’ın sonrası ise biliniyor. Birkaç yıl içinde TDKP kendini hızla bitirerek yerini EP-EMEP’e bıraktı. Sessiz sedasız yok oldu gitti. Ardından ağlayanı da olmadı. Zira tepedekiler, onu gelinen yerde artık yük saydıkları için, bu yükten kurtulmuş olmanın rahatlığı ve memnuniyeti içindeydiler. Tabandakiler ise onun gizli-saklı bir yerlerde hala da yaşadığını sandıkları için (ya da tepedekiler tarafından buna inandırıldıkları için) bir tepki vermediler.

Çizgisi ve programı çökmüş bir partinin bir süre sonra kendisinin de çöküp yok olmasında gerçekte şaşılacak bir yan yoktur. Fakat burada gözden kaçırılmaması gereken bir nokta var. TDKP yalnızca programı ve çizgisi yaşam ve marksist-leninist

eleştirisi tarafından çöktürüldüğü için çöktü. Dahası bu hiç de esas neden değildir. Nitekim bugün benzer durumda olan başka bazı geleneksel devrimci akımlar var; iyi-kötü yeni bir şeyler üzerinden durumu idare ederek, devrimci kimliklerini ve siyasal yaşamlarını herşeye rağmen koruyorlar. TDKP'deki sorunun farkı kendini tam da burada gösteriyor. 12 Eylül'ün üstüne '89 çöküşü binince, 12 Eylül'ün zaten hayli hırpaladığı ve yorduğu küçük-burjuva karakterli TDKP'de, devrimci kimlik tükendi. Devrimci yükseliş döneminin ürünü olan devrimci kimliği üstüste binen iki yenilginin yorgunluğu ve umutsuzluğu içinde artık taşıyamaz hale geldiler. Bu nedendir ki, devrimci demokrat çizgideki devrimci olan herşey özel bir çabayla terkedildi. Demokrat kimlik devrimciliğini yitirince, yerini kaçınılmaz olarak liberalizme bıraktı.

Temel çizgideki bu değişim, doğal olarak taktik ve örgütsel çizgi ve varoluşta da kendini göstermeliydi. Herşeye rağmen '80 öncesinin devrimci çizgi ve ruhunun bir ürünü olan TDKP, içi hızla reformist-liberal öze dolan bir kurumuş kabuğa dönüşmüştü artık. Bu kabuk kırıldı ve gelişip serpilen reformist-liberal öz, sonuçta kendi yeni örgütsel yapısını buldu. EP-EMEP adımı bunun bir ürünü ve cisimleşmiş ifadesi oldu. TDKP'nin formu ve konumlanışı eski çizgiye denk düşüyordu. Eski çizginin bittiği yerde TDKP'nin de bitmesi gerekiyordu. Yeni çizgi yeni bir konumlanma ve buna uygun düşen bir form gerektiriyordu. EP-EMEP'te buldu karşılığını. Özetle yaşanan değişim, tutarlı, mantıksal ve kaçınılmazdı. Ve her zaman önce eski öz tükenerek yerini yeni bir öze bırakır, eski kabuğun kırılarak yerini yenisine bırakması bunun ardından gelir. TDKP'nin kendi programından daha uzun ömürlü olabilmesinin nedeni de budur.

Bu bölümün başında dile getirilen olgusal gerçeğe dönersek. Bugün artık ne TDKP var, ne de doğal olarak TDKP programı. İkisi de öldüler ve geçmişe gömüldüler. Fakat geride bugün EMEP şahsında ifadesini bulan bir liberal tortu bıraktılar. Ve işte bu olgu, bizim burada TDKP programıyla işimizin sınırlarını da gösteriyor. Biz burada yalnızca bugünkü reformist çizgiyi üreten kaynaklara işaret etme sınırları içerisinde '80 öncesi TDKP çizgisi

ve programıyla ilgiliyiz. Elbette ki, bu çizginin küçük-burjuva eklektik yapısının genel bir çözümlenmesi ve eleştirisi, bazı şeylerin anlaşılmasını çok daha kolaylaştırabilirdi. Gelgelelim bu kolaylık yıllardır var. Komünistlerin TDKP çizgisiyle Marksizm-Leninizmle dayalı ideolojik hesaplaşması on yıl öncesinden başladı ve ortaya önemli bir birikim çıkardı. Tüm komünistlere ve samimi devrimcilere ait sayılması gereken böyle bir devrimci emek orta yerdeyken ve herkesin uzanabileceği yakınlıktayken, tutup aynı şeyi tekrarlamak zaman ve enerji israfı olur. Bizim burada en özet çizgiler halinde yeni olarak yapacağımız şey, TDKP çizgisindeki içsel zayıflığı ortaya koymak ve bunun küçük-burjuva bir sosyal kimlik temeli üzerinde bugünkü reformist sonuçları nasıl ürettiğine işaret etmekten ibaret olacaktır.

TDKP programının II. Bölümü şu sözlerle başlar: *“Türkiye, emperyalizmin, komprador-tekelci kapitalizmin ve feodal kalıntıların hüküm sürdüğü yarı-sömürge, yarı-feodal, çok uluslu geri bir tarım ülkesidir. Bu durum, ülkemizin hala demokratik devrim süreci içinde oluşunu belirlemekte”* dir. *“Demokratik devrim hala burjuva karakterini korur ve özünde köylülüğün toprak devrimi olmaya devam eder.”* Türkiye’de *“ne bir toprak devrimi, ne de ulusal sanayi kapitalizmi esas olarak gelişmediğinden feodalizm tasfiye edilememiş, aksine, emperyalizm ve komprador-tekelci kapitalizmle kaynaşarak yaygın kalıntılar halinde köylülüğü ezmeye devam etmiştir. Siyasi özgürlük hala kazanılamamıştır. Bu koşullarda ulusal burjuvazi belirli bir ölçüde ilerici bir rol oynar.”* (Kongre Belgeleri, s.283)

Burada sosyo-ekonomik yapıya ilişkin tanımlar üzerinden bir demokratik devrim tespitiyle karşı karşıyayız. Bu aynı tanım ve tespitler program eşliğinde kabul edilen ve programın gerekçelendirilmesi işlevi gören temel tezlerde daha ayrıntılı olarak yer almaktadır. Örneğin *“Türkiye’nin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Ulusal Demokratik Halk Devrimi”* başlıklı temel metinde benzer şeyler şöyle ifade edilmektedir: *“Türkiye bugün demokratik devrim*

(Ulusal Demokratik Halk Devrimi) aşamasındadır. Bu devrim emperyalizm ve feodalizm ile ezilen halk kitleleri arasındaki temel çelişme (çelişmeler) üzerinde yükselmektedir.” (age., s.229) Yine “Toprak Devrimi Üzerine” başlıklı temel metin şu sözlerle başlamaktadır: “Emperyalizmin uzantısı komprador tekelci kapitalizmin ve feodal kalıntıların hüküm sürdüğü yarı-sömürge, yarı-feodal Türkiye’de yaşamakta olan Ulusal Demokratik Halk Devriminin özü ve temeli, köylülüğün anti-feodal toprak devrimidir.” (age., s.361)

TDKP programı ve ona eşlik eden temel kararlar bu tür tanım ve tespitlerle doludur. Açıklıkla görülebileceği gibi, burada sosyo-ekonomik yapıya ilişkin tanım ve tespitler ile devrimin karakterine ve sorunlarına ilişkin tanım ve tespitler arasında organik bir bütünlük vardır. Bunun önemi şuradadır. Eğer sosyo-ekonomik yapıya ilişkin temel tanım ve tespitlerinizi değiştirmek zorunda kalmışsanız, tutarlı olmak için devrimin karakterine ve sorunlarına ilişkin tanım ve tespitlerinizi de bu değişikliklerle uyumlu hale getirmek zorundasınız. Bunun yapılmadığı bir durumda söz konusu program ve çizgi iç tutarlılığını yitirir ve çöker.

TDKP’nin ‘80 öncesine ait tüm temel teorik metinleri, köklü bir demokratik devrim olmadıkça yarı-sömürge ülkelerde feodalizmin tasfiye edilemeyeceği, tam tersine, feodal ilişkilerin kırsal ilişkileri belirleyen temel ilişkiler olarak yaşamayı sürdüreceği vb. düşünceleri işlemekteydi. Yukarıya aktardığımız pasajlarda bu düşünceler en açık biçimde izlenebilmektedir. Oysa yeni dönemde TDKP sosyo-ekonomik yapıya ilişkin bu görüşlerini tümüyle terketti. Artık komprador kapitalizm, yarı-feodal Türkiye, demokratik devrimin özünü ve temelini oluşturan köylü-toprak devrimi vb. türden temel düşünceler savunulmamaktaydı. Ama TDKP ömrünü tamamlayana kadar da hala demokratik devrim tezini savunmayı sürdürüyordu. Bu bir teorik iflas durumuydu. Ve daha ilginç olanı, sosyo-ekonomik yapı tespitleriyle devrimin karakteri arasındaki organik ilişki kaybolduğunda, bunun bir teorik iflas anlamına geleceğini yine ‘80 öncesi polemiklerde bizzat TDKP’nin kendisi döne döne dile getirmişti. Buna en çarpıcı örneklerden

birini burada hatırlatmak istiyoruz.

“Halkın Birliği’nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi” başlıklı kitapçıkta aynen şunlar söyleniyordu: “Halkın Birliği Ulusal Demokratik Halk Devriminin özü toprak devrimidir diyor. Bu, demokratik devrimin özünü toprak meselesi teşkil eder demektir. Peki toprak meselesi ya da köylü meselesi nedir? Bu tam da, tarımda feodalizmin ya da feodal kalıntıların tasfiyesi meselesidir. Eğer emperyalizm, (ve komprador kapitalizm) bu meseleyi, devrimci olmayan bir biçimde de olsa halledebilirse, o zaman demokratik devrimin özü gerçekleşmiş demektir. Bir devrim özü itibarıyla gerçekleşmişse, yerini esas olarak ondan sonra gelen devrim aşamasına, sosyalist devrim aşamasına bırakması gerekir. Halkın Birliği’nin iddialarından çıkarılacak tek tutarlı sonuç budur.” (s.61)

Açıklıkla görüldüğü gibi, TDKP teorisyenleri demokratik devrimci muhataplarının açmazlarını sergiliyor ve onları tutarlılığa davet ediyorlardı. Ya demokratik devrim tezini yarı-feodal Türkiye ve anti-feodal köylü toprak devrimi görüşleriyle birlikte savunursunuz ya da Türkiye’yi yarı-feodal, devrimin özü ve temelini köylü-toprak devrimi olarak görmediğiniz bir durumda, tutarlı olmak istiyorsanız, sosyalist devrimi savunmak zorundasınız, diyorlardı. Bu kadar iddialı bir tutarlılık davetinin bir gün kendilerine karşı dönebileceğini nereden bilebilirlerdi ki? Evet, ‘87 sonrasının TDKP’sinin bizzat kendisi aynı tutarsızlıkla yüz-yüze kaldı. Ve bildiğimiz gibi hiç de sosyalist devrimi savunmak yolunu tutmadı. Bunun kaba bir tutarsızlığa ve eklektizme düşmenin ötesinde bir anlamı vardı ve sonuçlarını kaçınılmaz olarak üretti.

Türkiye’nin nesnel kapitalist gerçeklerini, bunun ortaya çıkardığı modern sınıf ilişkilerini kabul etmek zorunda kalıp da buna rağmen demokratik devrim tezini savunmak, zamanla kaçınılmaz bir biçimde mevcut burjuva toplumunun kendi tabanı üzerinde demokratikleştirilmesi, ve aynı şekilde, uluslararası mali sermaye cephesi içinde bir “ulusal bağımsızlık” çizgisine varır. Bu çizgi ise gerçekte her türlü devrimci perspektifi yitirmek ve mevcut düzen içerisinde reformcu bir platforma geçmek demektir. TDKP

çizgisinin kendi iç bütünlüğünü ve tutarlılığını yitirmesinin ardından yaşadığı akibet de zaten bu oldu. EP-EMEP bunun ürünü olarak ortaya çıktı. Buna şu iki noktayı da ekleyelim. İlkin, TDKP’de bu tutarsızlığın kendi kaçınılmaz sonuçlarını bu kadar kolay yaratmasının gerisinde, onun kendi devrimci kanadını ‘87 ayrışmasında kaybetmiş olması, dolayısıyla geriye yorgun ve devrim konusunda umutsuz küçük-burjuva öğenin kalmış olması gerçeği var. İkinci olarak ise, daha önce de hatırlattığımız gibi, 12 Eylül yenilgisi süreci üzerine bir de ‘89 çöküşü binince (ve bu ‘91 yılında TDKP’nin çok idealize ettiği Arnavutluk’un çöküşü ile de birleşince), küçük-burjuva öge demokratik karakterde bir devrime bile olan inancını tümünden yitirdi. Böylece mevcut toplumun demokratikleştirilmesi çizgisine, oradan da gide gide “demokratik devlet” çizgisine kadar düşüldü.

Yine TDKP Kuruluş Kongresi belgelerine dönelim. Daha önce temel karar metinlerinin birinden, Ulusal Demokratik Halk Devriminin “*emperyalizm ve feodalizm ile ezilen halk kitleleri arasındaki temel çelişme üzerinde*” yükseldiği görüşünü aktarmıştık. Aynı pasajın devamında emperyalizm ve feodalizm ikilisinin Türkiye’de “emek-sermaye çelişmesinin” gelişmesini, dolayısıyla da bu çelişmenin çözüm gündemine gelmesini engellediği söylenmektedir (s.229). Yine aynı metnin devamında, demokratik devriminin köylü-toprak devrimine dayalı özü vurgulandıktan sonra bu şöyle gerçekçelendirilmektedir: “*Çünkü emperyalist egemenliğin temeli feodalizm olmaya devam ettiği gibi, yarı-feodal bir ülkede emperyalizme karşı yürütülen mücadele de bir köylü toprak mücadelesi olabilir. Milli mesele özünde köylü sorunudur.*” (s.230)

Yanlış anlamayı önlemek için buradaki “milli mesele”nin hiç de ezilen Kürt ulusu ile ilgili değil, fakat tam da emperyalizme bağımlı Türkiye ile ilgili bir “milli mesele” olduğunu önemle hatırlatalım. TDKP’nin tüm temel metinlerinde, bu arada *Kongre Belgeleri*’nde, Türkiye’de bir uluslaşma dolayısıyla bir ulusal kurtuluş sorunu bulunduğu, bunun içindeki maddi temelinin feodalizm, dıştaki kaynağının ise emperyalizm olduğu vurgulanır. Dolayısıyla Türkiye’de bu anlamda bir milli meselenin çözümünün,

içte feodalizmin egemenliğinden, dışa emperyalizmin (“ve uzantısı komprador kapitalizmin”) egemenliğinden kurtuluştan geçtiği belirtilir. Nitekim *Kongre Belgeleri*’nde bu en açık şekliyle ortaya konulur: “*Ulusal Demokratik Halk Devrimi, burjuva bir karakter taşır ve ancak ulusal kurtuluş (emperyalizmden ve feodalizmden kurtuluş) sorununu çözümleyebilir*” (s.362).

Türkiye için bir burjuva ulusal kurtuluş süreci tarihsel bir ihtiyaç olarak tespit etmenin kendisi Türkiye’nin modern burjuva gerçekliğinden kopmak ve ona örneğin 1920’ler Türkiye’sinden yaklaşmak anlamına gelir. Fakat bizi burada ilgilendiren bu değil. Biz bir kez daha ‘80 öncesinde duruma böyle bakan TDKP’nin ‘80’lerin sonu ve ‘90’ların başındaki durumuna gelmek istiyoruz. Bilindiği gibi yarı-feodal Türkiye, köylü-toprak devrimi vb. türden görüşlerin yanı sıra, “*emperyalist egemenliğin temeli feodalizm*” türünden ucube görüşler de terkedildi. Gelgelelim Türkiye’nin bir “ulusal kurtuluş” sorunuyla, bir “milli mesele”yle yüzyüze olduğu görüşü sürdürüldü. Bu “milli mesele”nin özü artık köylü sorunu olmadığına göre, peki nedir bugünün Türkiye’sinde? Okura EMEP’in son “demokratik devlet” açılımlarına eşlik eden “*ulusal sanayi*”, “*yerli sanayimizin korunması*” türünden burjuva milliyetçi açılımları hatırlatmakla yetiniyoruz. Az aşağıda örnekleyeceğimiz gibi, gerçekte bu yeni açılımlar da TDKP’nin ‘80 öncesi çizgisinde vardır. Fakat bu görüşler o sıra hiç değilse “*emperyalizmden ve feodalizmden kurtuluş*”, “*köylü-toprak devrimi*” türünden bağlamlara oturuyordu. Oysa şimdilerde Türkiye’de kapitalizmin genel egemenliği, sermayenin sınıf egemenliği vb. gerçekler kabul ediliyor. Bu yeni kabuller temeli üzerinde, burjuva ulusal kurtuluş görüşü, en ufak bir devrimci öz taşımayan bir burjuva liberal safsatadan başka birşey değildir.

Kapitalist ilişkilerin kırdı ve kentte egemen hale geldiği, bu temel üzerinde sermayenin genel sınıf egemenliğinin en tam biçimde kurulduğu ve emperyalist egemenliğin de bu iktisadi-sosyal zemine oturduğu bir ülkede, bir ulusal kurtuluş sorunu değil, artık anti-kapitalist temeller üzerine oturan bir emperyalizmden kurtuluş ve bağımsızlık sorunu vardır. İçte sermayenin sınıf egemenliğinden

kurtuluş sorunu, dışta uluslararası sermaye cephesini yararak dünya kapitalist sisteminin dışına çıkmak sorunudur. Kapitalist bir ülkede uluslararası sermaye cephesini yarıp dışına çıkmak, şu veya bu türden bir burjuva demokratik devrimle değil, ancak ve ancak proleter sosyalist bir devrimle olanaklı olabilir. Bugünün Türkiye’inde egemen olan “*emperyalizmin uzantısı kapitalizme*” karşı gerçek bir devrim de, katıksız bir proleter devrim olabilir ancak. Bu durumda, Türkiye’de hala gündemde olanın ulusal kurtuluş, “*emperyalizmden ve feodalizmden kurtuluş*”, yani sözün kısası burjuva kurtuluş olduğunu savunanlar, burjuva toplumu-muzdaki temel sınıf ilişkilerini ve çatışmasını örtmeye çalışan milliyetçi liberaller olabilir ancak. Ve bilindiği gibi bugün bu ülkede bu tür bir çizginin has temsilcisi kemalist Doğu Perinçek’tir.

Kendi içinde bu türden bir liberal özü başından itibaren barındıran TDKP çizgisi ve programı, geline yerde EMEP şahsında tipik liberal milliyetçi bir “ulusal bağımsızlık” platformu üretmiştir. Biraz da CHP ve DSP ile ittifak arayışlarına teorik temeller hazırlamak kaygısıyla, *Özgürlük Dünyası* bir süredir bu türden liberal milliyetçi görüşleri bilinçli bir biçimde işlemektedir. Sözde “ulusal burjuvazi” kılıfı içerisinde orta burjuvazi özel bir tarzda müttefik olarak öne çıkarılmaktadır. Gündelik politikada bu liberal yoldan çıkmanın ölçüsü öylesine kaçtı ki, yeni liberaller işi günlük basında ve pratikte, Koç grubunun gümrüksüz oto ithaline karşı açtığı kampanyaya “ulusal sanayi” adına destek vermeye kadar vardırıdılar. Orta burjuvazi şahsında ulusal bir sanayinin anti-emperyalist temsilcisini görenler bu kafayla tekелci gruplar arası çatışmanın aleti olmaktan kurtulamazlar. (Komünist hareket anti-emperyalizm-bağımsızlık üzerine değerlendirmelerinde modern orta burjuvazinin yapısı, karakteri ve sınıflar mücadelesindeki konumu ve tutumu üzerine gereken herşeyi söylediği için burada sözü uzatmıyoruz.)

Yine TDKP *Kongre Belgeleri*’ne dönüyoruz. Programın II. Bölüm’ünden “ulusal burjuvazinin ilerci rolü” üzerine söylenenleri daha önce aktarmıştık. Aynı konuda programın birinci bölü-

münden ise şunları okuyoruz: “Ülkemizin içinde bulunduğu devrim aşamasında proletarya, emperyalizmi, onun uzantısı komprador kapitalizmi ve feodalizmi işçi-köylü ittifakı temelinde, şehir küçük-burjuvazisi ile birlikte tasfiye edecektir. Bu aşamada ulusal burjuvazi tarafsızlaştırılacak ve devrime katıldığı oranda onunla ittifak yapılacaktır.” (s.279)

Aynı konuda “Halk Cephesi Üzerine” kararda ise şunlar söylenmektedir: “Esas olarak orta burjuvazinin oluşturduğu ulusal burjuvaziye gelince, o, sermaye sahibi kapitalist bir sınıf olmasına karşın, emperyalizmin (ve komprador kapitalizmin) ve feodalizmin baskısı altında olması ve sermaye birikiminin bu yapı tarafından engellenmesi dolayısıyla iç ve dış gericilikle çelişen ve demokratik devrimden objektif olarak çıkarı bulunan bir tabakadır.” (age, s.171)

Tüm bunlar orta burjuvaziye kuyrukçuluğun bizzat TDKP programındaki teorik temelleri sayılmalıdır. Ne var ki, ‘80 öncesi- nin genel devrimci yükseliş ortamında ve bu temel üzerinde devrimci kimliğin korunduğu koşullarda, bu liberal kuyrukçu teorik yaklaşımlar politik-pratik sonuçlarını üretmediler. CHP politik mücadelede müttefik olarak görülmek bir yana, faşizmin “koltuk değneği” olarak görülüyor ve karşıya alınıyordu. Fakat bu koşullar değişir değişmez ve karşı-devrim ortamında küçük-burjuvazi güçsüzlüğün ve yalnızlığın daha ilk evresi ile yüzyüze kalır kalmaz, kuyrukçu teorik yaklaşımlar da politik-pratik sonuçlarını üretmeye başladı. Devrimin Sesi’nin 12 Eylül’ü izleyen günlerde yayınladığı “Yeni Bir Arayış mı?” başlıklı makaleden söz ediyoruz. Bu makalenin içeriğine I. Bölüm’de değinmiştik. Burada, “Türkiye’de hala gerekli olan burjuva demokrasisidir. Burjuvazili ya da burjuvazisiz ama burjuva karakteriyle bir demokrasiye ülkemiz mutlaka ulaşacaktır” diyen bu aynı makaleden bir bölüm daha aktarmak istiyoruz:

“Burjuva demokrasisinde, isterse halk demokrasisi biçiminde olsun belirli bir sınırın ötesinde uyum mümkün değildir. Ve bu sınır ‘Arayış’ın uzlaşmasını özlediği burjuvazi-proletarya çelişmesinin başladığı yerden geçer. Uyum ortak düşmanlara, emperyalizme,

komprador kapitalizme ve feodalizme karşı ortak çıkarlar çerçevesinde sağlanabilir ve sağlanmalıdır. Onun ötesinde 'çok seslilik' burjuva demokrasisinde kaçınılmazdır. ... Uzlaşma da, demokrasi mücadelesinde işçiler, köylüler, esnaf, küçük ve orta tüccar ve sanayiciler arasında anti-emperyalist, anti-feodal bir uzlaşma olarak kabul edilebilir, edilmelidir." (Devrimin Sesi, sayı:12, Mart '81)

İşçi sınıfı ile orta burjuvazi arasında "ortak düşmanlara, emperyalizme, komprador kapitalizme ve feodalizme karşı ortak çıkarlar çerçevesinde" uyum düşüncesini alın ve bugünkü EMEP'in platformu ile, *Özgürlük Dünyası*'nın şu son zamanlardaki konuya ilişkin yazılarıyla karşılaştırın. Bugünkü liberal ideolojik çürümenin daha 12 Eylül'ü hemen izleyen aylardaki köklerini bulacaksınız bu kıyaslamada. Yine "demokrasi mücadelesi" çerçevesinde "işçiler, köylüler, esnaf, küçük ve orta tüccar ve sanayiciler arasında anti-emperyalist, anti-feodal bir uzlaşma" düşüncesini alın yine bugünkü EMEP platformu ile karşılaştırın. Yine aynı şeyi bulacaksınız bu karşılaştırmada. Tek fark bugün artık "komprador kapitalizm", "feodalizm", "anti-feodal" türünden kavram ve kategorilerin terkedilmiş olmasıdır. Fakat bu bugünkü durumu hafifletmek bir yana görülmemiş ölçüde ağırlaştırıyor. Zira bir gerçek karşılığı olmasa da sanal olarak kabul edilen "emperyalizmden ve feodalizmden kurtuluş" sorunu, ulusal burjuvaziyle uzlaşma arayışlarına belli bir mantık kazandırıyor. Oysa kapitalizmin ve kapitalist sınıfın toplum üzerindeki çıplak egemenliğinin kabul edildiği koşullarda "orta tüccar ve sanayiciler"le uyum ve işbirliği arayışları sınıf işbirlikçisi bir liberal çizginin ifadesinden başka bir şey değildir.

Okur burada "proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimi olarak devrimci işçi-köylü iktidarı" ve yine proleter demokrasinin bir biçimi olarak "halk demokrasisi" üzerine, bilinen TDKP formülasyonlarının daha 1981 Mart'ında bizzat aynı TDKP teorisyenleri tarafından terkedildiğini, bunun yerine "burjuvazili ya da burjuvazisiz bir burjuva demokrasisi", "karakter itibarıyla Avrupa'daki gibi bir burjuva demokrasisi" gibi formülasyonların geçtiğine dikkat etmelidir. Bu değişimin gerisinde, son tahlilde, küçük-bur-

juvazinin devrimci yükseliş dönemindeki coşku ve iyimserlikten karşı-devrim döneminde bezginlik ve karamsarlığa hızlı geçişi vardır. Ve elbetteki, TDKP'nin teorik temelindeki ve programındaki kuyrukçu yaklaşımlar, bu tür bir değişimi ideolojik açıdan kolaylaştırmışlardır.

Bu konuda son bir parantez içi not olarak ekleyelim ki, '84 yılındaki *DSP Broşürü* ile bu kuyrukçu-sınıf işbirlikçisi görüşleri derinleştirip yeni bir düzeye çıkaran TDKP, '87 sonrasında marksist-leninist eleştirinin yoğun basıncı altında bir süre için orta burjuvaziyi "karşı-devrimci" ilan eden inanılması güç bir tutum da alabildi. Fakat bu çok sürmedi, belirsizliğin tercih edildiği bir dönemin ardından, EP-EMEP şahsında yeniden eski görüşe, onun en pespaye bir liberal versiyonuna dönüldü. Devrimi terkeden ve "demokratik devlet" platformuna kayan bir hareket için başka türlü de olamazdı.

Ulusal burjuvazi/orta burjuvazi üzerine tüm bu ortaya konulanları, TDKP çizgisinde "zengin köylülük" olarak ifade edilen ve "bir bütün olarak köylülük" içinde anti-feodal devrimci bir sosyal güç olarak görülen kır burjuvazisi üzerinden de örnekleyip irdeleyebildik. Fakat bu burada çok da gerekli değildir.

Biz en başından da söylediğimiz gibi, TDKP programını ve çizgisini genel yapısı üzerinden değil, fakat yalnızca EMEP'in bugünkü reformist-liberal platformuna temel noktalar üzerinden kaynaklık eden yönleriyle ele almak yoluna gittik. Örneğin bu çerçevede TDKP'nin sosyalizm anlayışı üzerine hiçbir şey söylemedik. Zira sosyalizm orada kalsın, bugünün EMEP'i devrimi bile tümünden bir yana bıraktığına göre, bu çok da gerekli değildir. Fakat herşeye rağmen yukarda özet çizgiler halinde verilmiş noktaları bütünleyeceği ve onlara daha genel bir çerçeve kazandıracığı için, komünist hareketin "*eklektik bir küçük-burjuva program*" olarak nitelediği bu programa yönelttiği sistematik eleştirinin sonuç bölümünden bazı pasajlarla eleştirimizin bu bölümünü bitirmek istiyoruz:

"Artık özetleyebiliriz: TDKP Programı, emperyalizmden ve feodalizmden ulusal kurtuluş ile kapitalizmden, sermaye köleliğinden

sosyal kurtuluşu; burjuva demokratik devrim ile proleter sosyalist devrimi; asgari demokratik program ile azami sosyalist programı; demokratik önlemler ile sosyalist önlemleri; işçilerin köylülerin devrimci demokratik diktatörlüğü ile proletaryanın sosyalist diktatörlüğünü; devrimci demokrasi ile sosyalist demokrasiyi; kısaca ve sonuç olarak, demokrasi için savaşım ile sosyalizm için savaşımı birbirine karıştırmamanın kaçınılmaz olarak yolaçacağı çelişkilerin ve tutarsızlıkların damgasını taşıyor. TDKP Programı, 'yarı-sömürge, yarı-feodal ülkemizde meta üretimi temeli üzerinde genel olarak kapitalizm egemen bir duruma geldi', eklektik tanımının kaçınılmaz eklektik sonuçlarını yaşıyor. Kapitalist bir toplumda, burjuva bir iktidara karşı, sermaye egemenliğine karşı demokratik devrim, burjuva karakterde bir devrim savunmanın kaçınılmaz çelişkilerini, tutarsızlıklarını ve açmazlarını yaşıyor.

"Daha da çoğaltılabilecek hütün bu karışıklıkların ve çelişkilerin yalnızca teorik yanılgılardan kaynaklandığını sanmak elbet saflık olur. Hayır, bunun, bizzat teorik yanılgıları da hesleyen daha derin, daha köklü nedenleri var. TDKP Programı, kapitalist bir ülkede küçük-burjuvazinin çelişkili sınıf konumunun teorik-programatik bir yansımasıdır aslında. Küçük-burjuvazinin sosyalizme ilişkin kaçınılmaz olarak tutarsız, sınırlı, bulanık eğiliminin teorik-programatik bir ifadesidir. Yakın dönem Türkiye'sinin siyasal yaşamında devrimci siyasal bir aktivite göstermiş, demokratik özelemlerle sosyalist özelemlerini içiçe ifade etmiş küçük-burjuva kitlelerin karışık-bulanık özelemlerinin karışık-bulanık bir ifadesidir. Ve nihayet, küçük-burjuva demokrasisinin/sosyalizminin tüm temsilcilerinin özünde ortak olan programatik konumunun 'özgül bir biçimidir'.

"Bu bir, iki arada bir derede programıdır. Bayrakların, demokrasi bayrağı ile sosyalizm bayrağının karıştırılmasına dayanır. Proletaryanın sınıf konumunun ve ufkunun ifadesi olmak, belirli bir tarihsel andaki temel ve güncel hedeflerini ve görevlerini aydınlatmak özelliğinden yoksundur. Tersine, proletaryayı küçük-burjuva konuma çekmek, onun temel sosyalist istemlerini demokratik devrim ufku içinde ele almak ve yorumlamak eğiliminin, bu evrensel

küçük-burjuva eğilimin bir ifadesidir.

“Kısaca ve sonuç olarak; TDKP Programı, proletaryanın sosyalist sınıf programının küçük-burjuva demokratik bir dejenerasyonudur. Temelden tutarsızdır ve hütünüyle reddedilmelidir.” (H. Fırat, Devrimci Demokrasi ve Sosyalizm, Eksen Yayıncılık, 2. Baskı, s.145-146)

IV. BÖLÜM

Öncü parti, tasfiyecilik ve kuyrukçuluk

“Başlıca ihtiyaç marksistlerin değil, emek yığınların örgütlenmesiydi” ; “darlık yüceltilerek darcılık yapıldı”. Bu sözler bize karşı söyleniyor. Liberal bir vaaz, bir gevezeliktir bu. Sokaktaki adamın düzeyiyle kavramlar üretilip geliş güzel saldırı malzemesi yapılıyor. EMEP Başkanlık Kurulu imzalı bu düzey-siz metni muhatap almak zorunda kalmak, bizim için bir şans-sızlıktır. Ne var ki bunu yapmak EMEP tabanındaki devrimcilere karşı bir sorumluluktur.

“Başlıca ihtiyaç” nedir? EMEP Başkanlık Kurulu’nun bu soruya verdiği yanıtı yukarıya aktardık. Bir reformistle marksist-in aynı sorunda aynı şeyleri düşünmesi ve söylemesi elbette beklenemez. İçi çürümüş reformistlerin sınıfın devrimci partisini yadsımalarını, ihtilalci bir sınıf partisinin acil ve temel bir ihtiyaç olduğunu görmezlikten gelmelerini ve komünistlere öfkeli duygularını biz anlarız. Bu liberal burjuvazinin proletaryaya karşı

rimci partinin önemini vurgulayan ve kuyrukçu ekonomistlerin bu alandaki kendiliğindenciliğini eleştiren Lenin, işte bu makalede, *“Tarihte hiç bir sınıf, hareketi örgütlemeye yetenekli kendi siyasal önderleri, kendi ileri temsilcileri olmaksızın iktidara gelememiştir.”* demektedir. Lenin’in tümü de ekonomist kuyrukçuları hedef alan bazı pasajlarını buraya almak yararsız bir çaba olmayacaktır:

“Bir yanda, işçi hareketi, sosyalizmden koparılıyor: ekonomik savaşı veren işçilere yardım ediliyor, ama bu arada kendilerine, bir bütün olarak tüm hareketin sosyalist hedefleri hiç açıklanmıyor ya da yetersizce açıklanıyor. Öte yanda, sosyalizm, işçi hareketinden koparılıyor.

“Sosyal-demokrasi, işçi hareketi ile sosyalizmin birliğidir, görevi de, işçi hareketine her aşamada edilgin bir hizmette bulunmaktan değil, bir bütün olarak genel hareketin çıkarlarını temsil etmekten, bu harekete son hedefini, siyasal görevlerini göstermekten, onun siyasal ve ideolojik bağımsızlığını korumaktan oluşur...

“Rus sosyal-demokrasininin gerçekleştirmeye yetkili olduğu görev, sosyalist düşünceleri ve siyasal bilinci proletarya yığınlarına götürmek ve kendiliğinden işçi hareketi ile çözülmez biçimde bağıntılı bir devrimci partiyi örgütlemektir...

“Sıkı örgütlenmiş bir parti varsa, herhangi bir grev, siyasal bir gösteriye, hükümete karşı kazanılmış siyasal bir zafere dönüşebilir. ... Biz bu kaleyi almak zorundayız, ve uyanmakta olan proletaryanın tüm güçlerini Rus devrimcilerinin tüm güçleriyle bir parti halinde birleştirirsek onu alacağız. Rusya’da canlı olarak ve onur sahibi olarak ne varsa, bu parti yolunda çaba gösterecektir.” (İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, Sol Yayınları, s.171, 172, 173, 176)

İşçi sınıfının devrimci siyasal mücadelesini yeni temeller üzerinde, bilimsel sosyalizmin temelleri üzerinde örgütlemeye ve yönetmeye hazırlanan Rus marksistlerinin önündeki en ivedi görev, doğal olarak, işçi hareketi ile kopmaz bağlar içerisinde bir öncü sınıf partisini örgütlemek sorunuydu. Bu doğrultudaki çabaların o dönemki temel aracı olarak düşünülen bir yayın organına yazılan başyazıda söylenen herşey döne döne bu temel fikre (göre-

ve) bağlanıyor. O günün kuyrukçu ekonomistleri ve elbette bugünün kuyrukçu ekonomistleri ise, işe öncü sınıf partisinin olağanüstü önemini ve hayati aciliyetini karartarak başlıyorlar.

Günümüzün kuyrukçu liberallerinin klasik ekonomistlerden farkı, parti fikrini görünürde reddetmemeleridir. Aradan geçen yüzyılın deneyimi böyle bir reddi zaten olanaksız kılmıştır. Gelgelelim onlar öncü parti fikri yerine “yardımcı parti” fikrini geçirmekle (ki bu bilindiği gibi yeni dönem liberallerinin en temel yeni ideolojik açılımlarından biridir. Bkz. *TDKP Röportajı*) sonuçta ekonomislerle bu konuda da aynı kapıya çıkmayı başarmışlardır. Lenin’in hedef aldığı “*ekonomik savaşım veren işçilere yardım*” ya da “*işçi hareketine her aşamada edilgen bir hizmette bulunmak*” türünden ekonomist düşünceleri hatırlayın.

İşçi sınıfının devrimci önderliğini yaratma sorunu, işçi sınıfının ücretli kölelik düzenini yıkma savaşına girişebilmesinin başlıca önkoşuludur. Çünkü parti, proletaryanın devrimci çıkarlarını savunmanın, işçi sınıfını siyasal bilinçle donatmanın, onu siyasal sınıf mücadelesine hazırlamanın, harekete geçirmenin, siyasal hareketi yönetmenin ve nihayet iktidara taşımının öncü kurmayıdır. Parti, sınıfın beyni, hafızası ve yüreğidir. Toplumsal-siyasal bir devrimi gerçekleştirme mücadelesinde, işçi sınıfını siyasal iktidar mücadelesine yöneltmede önderlik sorumluluğu birden çok değil, bir tek partinindir. O da proletaryanın bilinçli azınlığının ihtilalci örgütü, devrimci sınıf partisidir. Böyle bir fikirle oynayanlar Marksizmin ve işçi sınıfının azılı düşmanlarıdır. Zira öncü örgüt, komünist sınıf partisi, siyasal mücadelede, onun en ileri düzeyi olan iktidar mücadelesinde, proletaryanın en büyük, en temel, en vazgeçilmez silahıdır. Çünkü; “*iktidar savaşımında, proletaryanın, örgütten başka bir silahı yoktur. ... proletarya, ancak, marksizmin ilkeleri üzerinde ideolojik olarak birleşerek ve bunu, milyonlarca emekçiyi bir işçi sınıfı ordusu halinde kaynaştıran maddi örgüt birliğiyle pekiştirerek, yenilmez bir güç haline gelebilir ve gelecektir.*” (Lenin, *Bir Adım İleri İki Adım Geri*, Sol Yayınları, 4. baskı, s.267)

İşçi sınıfını öne çıkarmak adı altında kendiliğinden işçi ha-

reketini kendi içinde yüceltip bunu işçi sınıfının öncü partisi fikrinin karşısına çıkaranlar, işçi sınıfına en büyük kötülüğü yapan burjuva demagoglarıdır. İlginçtir Rusya'da bunu yapan ekonomistlerin baş destekçisi bizzat burjuva liberalleridir ve onlar bu noktayı çok bilinçli bir biçimde kurcalamaktaydılar.

Böyle bir parti haliyle işçi kitlelerinin değil, sınıfın aydınlanmış, bilinçli ve devrimci kesiminin örgütüdür. Yalnızca sınıfın çıkarlarını savunmakla kalmaz; toplumun emekçi ve ezilen kesimlerinin tümünün çıkarlarını gözetir. Yalnızca işçiler üzerindeki sömürüye ve baskıya karşı mücadele etmekle ve onu tarihe gömmeyi şaşmaz bir hedef haline getirmekle yetinmez; toplumdaki her türlü sömürü, haksızlık ve zalimce davranışa karşı da aynı güçle mücadele eder.

Proletarya partisi yalnızca işçilerin değil, toplumda ezilen, sömürülen, horlanan, baskı gören tüm sınıf ve katmanların da gerçek öncüsüdür. Bu da proletarya partisinin soruna işçi dünyasının darlaştırılıp sınırlandırılmış gerçekliğiyle yaklaşamayacağını, burjuva sistemin eleştirisi ve yadsıması üzerine platformunu oluşturacağı anlamına gelir.

Proletaryanın devrimci öncüsünün görevi, kendiliğinden hareketi bilinçli hareket düzeyine yükseltmek; nesneyi özneleştirmek; kendiliğinden sınıfı (kendiliğinden sınıf köle bir sınıftır) kendisi için (yani devrimci) sınıf haline getirmek için azami çaba sarfetmek; bu süreçleri kolaylaştırmak ve hızlandırmak için her yolla proletaryaya yol göstermek, ona her adımda önderlik etmektir. Elbette ki, bu sınıfın öncüsünün sınıfın kendisine bir "yardım"ıdır da bir bakıma. Ama burada sözkonusu olan "edilgen" bir konum ve fiil değil, tam tersine etkin bir öncülüktür. Herhangi bir yardımdan sözedilecekse eğer, bu tam da bir devrimci önderlik yardımıdır. Bir başka ifadeyle, burada yardımcı olmak ile önderlik kavramları iki farklı şeyi değil, ikisi birarada ve organik anlamda içiçe bir biçimde, komünist sınıf partisinin misyonu ve sorumluluğunu tanımlar. "Yardımcı" sözcüğü, kuyrukçuluğu teori düzeyine çıkarmakta değil, öncünün misyonunu, sınıfa karşı devrimci görevlerinin kapsamını vurgulamakta gerçek anlamını bula-

bilir ancak. Ya da öncünün misyonu ile sınıfın rolünün siyasal iktidar mücadelesindeki yerini açıklıkla ortaya koymakta, birini diğeri yerine ikame etmekten kaçınmakta gerçek anlamını bulabilir ancak. Bu sözcükte kendi kuyrukçu konumlarına dayanak bulmaya çalışanlar, dermansız liberaller olabilir ancak. Tüm bunları aslında liberal şefler de bilir. Bilirler bilmesine de, yine de sözcükleri ve kavramları keyfince kullanmaktan, işlerine geldiği yerde bir türlü, gelmediği yerde ise bir başka türlü kullanmaktan geri durmazlar.

EMEP Başkanlık Kurulu'nun geri ve çarpık bir bilincin ürünü yavanlıklarını bir an için bir yana bırakalım. "Sosyalist teori ve politika dergisi"nin, yine EMEP'in kuruluşunu önceleyen bir evrede, söylediklerine bakalım: *"Leninizm'in işçi sınıfı hareketiyle birleşmesinin ifadesi olan proletaryanın devrimci hareketi, sosyalist hareket, partileşememezlik edemez; sosyalist proleter hareket ya da proletaryanın devrimci hareketi, proletaryanın partileşmiş hareketidir. İçeriği bakımından sosyalist olan işçi hareketinin örgütü, devrimci komünist partisidir. Sosyal kurtuluş için kapitalizme karşı savaştan başka bir alternatifi olmayan proletarya, böyle bir örgüte sahip değilse, hiçbir şeyi yok demektir."* (Özgürlük Dünyası, sayı: 77, s.28)

Bu, marksist olmak iddiasındaki herkesin bildiği, bilmek zorunda olduğu doğruların kabul edildiği bir perdedir. Sahnelenmekte olan bir açık işçi partisi oyununun liberal özünü gizlemek için, devrimci doğruları bilen tabanı ve kadroları aldatmaya yönelik bir manevradır. Söz konusu derginin aynı dönemdeki başka bazı yazılarında bu aynı samimiyetsiz çaba ve liberal hilelerin örnekleri vardır. Nitekim buna daha yukarıda, Türkiye koşullarında sosyalist ve devrimci olmak iddiası taşıyan bir açık partinin ne anlama geldiği üzerine söylenenlerden çarpıcı örnekler vermiştik. Oysa bunu diyenler, bundan üç-beş ay sonra gevşek bir legal parti kurmuş, bu arada "komünist" sıfatı taşıyan illegal partiyi de tasfiye ederek gömmüşlerdi. Tabi bu arada, bu aldatıcı sözlerle, atmaya hazırlandıkları tasfiyeci adıma yönelebilecek iç eleştirileri de bloke edebilme yeteneği göstermişlerdi.

Şimdi yukarıya aktardığımız son pasaja dönelim. Peki, bu pasajda tanımlanan türden bir örgüt var mıdır? Buna yazarın bir açık yanıtı yok, bu onun ilgi alanı değil. O yüksek teoriyle ilgili görünür, gerçekte ise suyu bulandırmak çabasıdır. *Özgürlük Dünyası* devam ediyor: “*Proletaryanın devrimci partisini, gerekliliğini ve varlığını redetmek, tasfiyeciliğin kaba türüdür. Doğrudan ve kestirme yoldan sosyalizmi, devrimi ve bir hütün olarak işçi sınıfı davasını redetmek demektir.*” (s. 29). Sözkonusu derginin kaleşörü Devrimci Yol gibi kendi türündeki reformistlerle polemiginde sözü Lenin’e getirir ve Lenin’in *Ne Yapmalı?* sorusundan, “*Rusya çapında bir gazete ve bir profesyonel devrimciler örgütünün gerekliliği sonucunu çıkar*” dığını, belirtir. (s.33). *Ne Yapmalı?*’nın kapsamı gerçekte “*Rusya çapında bir gazete ve bir profesyonel devrimciler örgütünün gerekliliği*”ni ortaya koymakla mı sınırlı? Bu ayrı bir sorundur ve burada buna değinmek gerekmiyor. *Özgürlük Dünyası* yazarı yazısı boyunca “tek örgüt”, “merkezi örgüt”, “genelkurmay”, “profesyonel devrimciler örgütü” tanımlamaları eşliğinde, sonuçta nihayet sorunun canalcı noktasına değinir: “*Merkezi örgüt, proletaryanın devrimci komünist partisidir.*”

“*Proletarya böyle bir örgüte sahip değilse, ne devrim olanaklıdır ne de devrimin hazırlığı. ... Proletarya böyle bir örgüte sahip değilse, toplumsal etkinliğin çeşitli alanlarında kendisi için sınıf olamaz. Kurtuluşu için mutlak gerekli olan bağımsız sınıf politikalarından ve bağımsız bir politik mücadele yürütme yeteneğinden yoksun kalır. Örgütleri ve mücadelesi burjuvazinin yedeğine düşer. Kendiliğinden eylemleriyle mevcut kapitalist düzenin sınırları içine hapsolür; kölelik koşullarını değıştirmeyi zorlayamaz.*” (agd., sayı: 77, s.28)

Devrimci okur, tüm bu yazılanlardan, ilgili yazarın EMEP Başkanlık Kurulu ile temelden çatıştığını düşünememezlik edemez. Fakat yazıyı dikkatlice ve sabırla okuyan biri, yazarın asıl derdinin hiç de legalizm batağıyla savaşmak olmadığını, legalizmi tastamam savunduğunu ve kendi türündeki liberal-reformistlerle polemikte Marksizm bilgisini kullandığını anlamaktan güçlük

çekmez. Marksizm-Leninizmin bu tip bir istismarı elbette yeni yapılmıyor. Yazarı istismarcılığıyla başbaşa bırakıp, söylediklerinden çıkan sonuçları kısaca özetleyelim.

Birincisi: Yazarın sözünü ettiği tipteki parti, EMEP türünden yasal ve gevşek bir parti olamaz. Yazar da bunu kabul ediyor. Böyle bir parti TDKP de olamaz. Zira ilgili yazıdan bir yıl sonra yapılan bir mülteci konferansı TDKP'nin tasfiye olduğunun oportünistçe zımni kabulü üzerinden "*TDKP'nin yeniden inşası*" görevine işaret ediyordu. Zaten yazar da tüm yazısı boyunca böyle bir partinin olduğunu bir kez dahi olsun iddia ya da ima etmiyor. Bu çerçevede bizi ilgilendiren yazarın ilginç saptaması şudur: "*Yasal olanaklardan yararlanma, ancak proletaryanın partisinin yaşadığı türden bir parti olarak varlığı koşullarında mümkündür.*" Aksi durumdaki bir girişim yazara göre de "*tamamen tasfiyeci bir tutuma işaret eder.*" (agd., sayı: 77, s. 36)

Sonuca geliyoruz. Bu, EMEP'in tasfiyeci bir parti olduğunun EMEP teorisyenlerince önden bir itirafıdır. Yukarıda EMEP şahsında atılmaya hazırlanılan adımın liberal ve tasfiyeci özünü gizlemek için söylenen herşey, bugün dönüp EMEP gerçeğine tutulan bir ayna işlevi görmektedir. Bugün hala EMEP tabanında bulunan samimi devrimciler, şimdi dönüp *Özgürlük Dünyası*'nın yalnızca iki yıl önce söylediklerinin ışığında bugünkü EMEP'in ne olduğuna bir baksınlar.

İkincisi; ilgili, yazı "*İşçi Kitle Partisi Üzerine*" adlı broşürde dile getirilen "*sınıfın parti olma yoluna girdiğini*" (s.13), "*sosyalist hareketle işçi hareketinin yeni ve görülmemiş derecede kitlesel bir birleşmesi*" (s.29) iddiasının kaba bir yalan, bir üfürme olduğunun açık bir belgesidir. Çünkü ilgili yazıda; "*merkezi bir örgüt, proletaryanın devrimci komünist partisi*" olmadan "*proletarya, toplumsal etkinliğin çeşitli alanlarında, ancak, kendiliğinden gelme eylemleriyle kendisini tanımlayabilir. Çeşitli alanlardaki eylemleriyle dağınık ve birleşmemiş bir sınıf olarak hurjuvazinin zayıf düşmanı olur.*" deniliyor. (agd., s.28)

Ortada böyle bir parti olmadığına göre, çoktan ruh olup uçmuş bir TDKP'nin varlığına bugün ancak düşünme gücü 7 yaşın-

daki çocukları aşmayanlar inanabildiklerine göre, bu iddia zaten ciddiyetsizdir. Fakat daha da nesnel ve gözler önünde bir kanıt gösterelim: İşçi sınıfı hareketinin mevcut durumu en kör gözlerin bile görmezlikten gelemeyeceği bir açıklıkta orta yerde değil mi? Neredeymiş bu “*sosyalist hareketle işçi hareketinin yeni ve görülmemiş derecede kitlesel bir birleşmesi*”? Üfürüp savurmanın da bir sınırı olabilmeliydi. Üç-beş tane orta kademe sendika bürokratı ile kurulmuş ilkesiz ilişkiler üzerinden bunları söyleyenler, bugün bundan da gitgide yoksun kalmakta, “*dürüst sendikacılar*” lafları yerine yavaş yavaş “*her türden sendika ağalığına vurulmadıkça*” türünden yaşanan hayalkırıklığını dile getiren söylemler geçirmektedirler.

Üçüncüsü; *Özgürlük Dünyası*’nın yazarı elbette ne dediğini iyi biliyor. O halde çizdiği bu tabloya rağmen hala bugünkü EMEP oluşumunun arkasında durması için ne demeli? Böyle biri, yazarın kendi deyişiyle, “*ne tür bir iddiada bulunursa bulunsun aşçağılık bir liberal, işçi sınıfı içine salınmış burjuva uşağı bir dağıtıcı ve tasfiyeci olarak eleştirilmeye hak kazanır.*”

Dördüncüsü; EMEP Başkanlık Kurulu’na söylenebilecek hemen herşeyi ağaları önden zaten söylemiş bulunuyor. Bunu anlayamayacak denli cahil ya da bunu anlayıp da buna katlanacak kadar ilkesiz olan Başbakanlık Kurulu üyelerine bu sorun üzerine biz ayrıca birşey söylemeyi yük sayıyoruz.

Legalitenin kullanımı ve yasalılık

Dünün TDKP’si ve bu günün EMEP’inin karma karışık hale getirdiği sorunlardan biri de legalitenin etkin kullanımı ile yasalılıktır. Aslında bu geleneksel sol hareketin geleneksel bir zaafıdır ve sözkonusu hareketin ideolojik konumuyla doğrudan bağlantılıdır. Fakat biz, sorunun bu geniş kapsamı üzerine durmayacağız. Bu sorunlara ilişkin temel yaklaşımlar komünist yazında yeterli açıklıkla eleştirilmiştir. Biz daha çok *Özgürlük Dünyası*’nın sorunu çarpıtarak karma karışık hale sokması ve bu kasıtlı çarpıtmanın yasalılıklarına dayanak olarak kullanılmaya çalışılması

üzerinde duracağız.

Geçmişin TDKP'sinde ve *Özgürlük Dünyası* teorisyenlerinde ihtilalci örgüt perspektifi gerçekte yoktur. Bu durum, TDKP'nin illegal bir örgüt olarak varlığını sürdürdüğü ve gizliliğe sözümona büyük önem verdiği dönem için de geçerlidir. Onlar gizli örgütü, hep yasadışı örgüt olarak tanımlamışlardır.

Özgürlük Dünyası teorisyenleri gizli örgütün gerekliliğini siyasal özgürlüklerin olmamasıyla bağlantılı olarak ele almakta, siyasal özgürlüklerin elde edilmesi ve kurumlaşmasıyla birlikte, gizli örgütün de gereksiz hale geleceğini iddia etmektedirler. TDKP'deki tasfiyeci kimliğin ideolojik temeli de budur. "Örneğin" der, *Özgürlük Dünyası* yazarları, "bir dizi demokratik ve yenilgiye uğrayan sosyalist içerikli devrimlerden geçmiş, siyasal özgürlüğün ya da demokratik kurumlaşmanın genel temelinin ödenen bedellerle -sosyalizm gerçekleştirilmedikçe, tehlikelerden muaf ve geri dönülmezcesine değil ama- oldukça sağlam kayıtlara bağlandığı Fransa'da proletarya partisinin yasal olarak örgütlenebilmesinde şaşılacak birşey yoktur. Ama aynı şeyi, eski Rusya ya da bugünkü Türkiye için önermek, kuşkusuz pek şaşılacak birşey olurdu." (agd., s.30)

Özgürlük Dünyası yazarlarına göre bunun mantığı şudur; "siyasal özgürlük ve demokratik kurumlaşmanın genel temeli" olmadığı için Türkiye'de proletarya partisi de yasal olarak kurulamaz.

Özgürlük Dünyası yazarlarının illegal ihtilalci bir örgüt tanımı yerine "yasadışı bir örgüt" tanımı yapmaları elbette bir rastlantı değildir. Gerçekte bu, ideolojik perspektifleri ve bu temel üzerinde şekillenen siyasal tercihlerinin dolaysız bir ifadesidir. Zira ihtilalci bir örgütlenme ile "yasadışı örgütlenme", aynı şey olmak bir yana, tümüyle iki farklı şeydir. İhtilalci örgütlenme yasadışılığı kapsar, fakat bununla sınırlı kalmaz. Ya da şöyle ifade edelim: Yasadışı olma durumu, her durumda ihtilalci örgütlenmenin bir sonucu değildir. Öyle durumlar olabilir ki, bir parti reformist ya da liberal olabilir, düzene temelden gerçekte hiçbir itirazı bulunmayabilir, fakat buna rağmen o günün siyasal şartlarında tercihi ve iradesi dışında yasadışı olarak yaşamını sürdürmek zorunda

kalabilir. Buna klasikleşmiş bir örnek 1905 öncesi Rus Kadet partisidir, bunun '70'li yıllar Türkiye'sindeki en iyi örneği bizzat TKP'nin kendisidir. Buna günümüzdeki bir örnek Burkey'in PSK'sıdır. Bu partinin devrimci ya da ihtilalci olmadığını herkes bilir, ama buna rağmen bu parti zorunlu olarak yasa-dışıdır.

Komünist işçi partisinin illegal temeli, burjuva özgürlüklerin ve burjuva demokratik kurumların olmayışına dayandırılmaz. Çünkü böyle bir örgüt, burjuva sınıf egemenliğinin yalnızca şu ya da bu biçimini değil fakat bu egemenliğin bizzat kendisini yadsıyarak varolur. Illegal olmasını kaçınılmaz ve zorunlu kılan, burjuva sınıf egemenliğinin varlığıdır ve kendisinin bizzat bu egemenliği yıkmak için varolmasıdır. Fransa ve Türkiye arasındaki farklılıklar, örgütlenmenin temelinde değil, olsa olsa biçiminde değişikliğe yol açabilir. Fakat her halükarda, en gelişmiş burjuva demokrasisinde bile, komünist işçi partisi illegal temelini korumak durumundadır. *Özgürlük Dünyası* yazarı, Fransa örneğinden de anlaşılacağı üzere, tarihten öğrenme perspektifine sahip değildir. Fransız partisi de dahil, bir dizi ülkedeki komünist partilerinin iktidar perspektifini yitirerek burjuvazinin yedeğine düşen partiler haline gelmelerinin gerisindeki faktörlerden biri de bu partilerin tümüyle yasal olmaları gerçeğiyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Nitekim II. Enternasyonal partilerinin büyük çoğunluğunun "kokuşmuş cesete" dönüşmelerinin gerisinde de, bizzat Lenin'in sık sık açıklıkla vurguladığı gibi, bizzat bu aynı olgu yatmaktaydı. Lenin'in II. Enternasyonal partilerinin bu deneyiminden çıkardığı dersleri, savaş ve savaşı izleyen devrimci başkaldırı döneminin dersleriyle de birleştirerek, Komünist Enternasyonal'e sunduğu tezlerinde önemle vurguladığı bilinmektedir. Bu çerçevede, Komünist Enternasyonal'e sunulmuş tezlerde bazı pasajlar aktarmak istiyoruz:

"Bütün ülkelerde, hatta en özgür, en 'yasalci' ve en 'barışçıl', yani sınıflar savaşımının en az keskin olduğu ülkelerde bile, her komünist parti için yasal çalışma ile yasa-dışı çalışmayı, yasal örgütlenme ile yasa-dışı örgütlenmeyi sistemli biçimde birleştirmeyi kesinlikle zorunlu olarak görme zamanı gelmiştir. Çünkü, burjuva demokratik rejimlerin en 'kararlı'sının egemen olduğu en aydın

ve en özgür ülkelerde, hükümetler, kendi yalan ve ikiyüzlü olumlamalarına karşın, komünist kara listeleri tutmaya, bütün ülkelerdeki beyaz muhafızların ve komünistlerin öldürülmesini, gizlice ya da azçok gizlice özendirmek ereğiyle, kendi öz anayasalarını sürekli bir biçimde çiğnemeye, gizlice komünist tutulmaları hazırlamaya, komünistlerin saflarına kışkırtıcılar sokmaya vb., vb. sistemli olarak başvurmuş bulunmaktadır. Yalnız en gerici küçük-burjuva anlayış, ardına gizlenilen 'demokratik' ve harışçıl sözler ne kadar güzel olursa olsun, bu olguya ve ondan zorunlu olarak çıkan sonuca; bütün yasal komünist partiler tarafından, sistemli bir yasa-dışı çalışma ve burjuvazinin kırıkcılıklara başlayacağına zamana eksiksiz hazırlanma ile görevli gizli örgütlerin hemen kurulması sonucuna karşı çıkabilir."

"İlkeler planında, yasal çalışma ile yasa-dışı çalışmayı birleştirme mutlak zorunluluğu, yalnızca proletarya diktatörlüğü öngününde, güncel dönemin özellikler bütünü tarafından değil, ama burjuvaziye komünistlerin fethedemeyecekleri alan ve etkinlik küresi olmadığı ve olamayacağını tanıtlamak önemli olduğu için de; ensonu ve özellikle, burjuva demokratik yasallığa beslediği güvenini koruyan ve kendilerini bu yanılgıdan kurtarmak bizim için en önemli işlerden biri olan geniş proletarya katmanları ve daha da geniş emekçi ve sömürülen yığınlar, henüz her yerde bulunduğu için de ortaya konmuş bulunmaktadır." (Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü içinde, Sol Yayınları, s.314-315)

Bu temel önemde düşüncelere, '90'ların başında, Dev-Yol, Kurtuluş vb. akımların liberal izleyecilerinin yönelttiği beylik itiraz, Komünist Enternasyonal'in üyesi birçok partinin yasal olduğudur. Biz ise bu liberal itiraza komünistlerin zamanında verdiği yanıtı hatırlatıyoruz. (Bkz. *Ekimler*, sayı: 2) Peki bu konumun iki savaş arası dönemde (AKP'nin birkaç ay içerisinde çökertilmesi) ve özellikle de ikinci emperyalist savaş sonrasında yarattığı sonuçlar ne oldu? II. Enternasyonal partilerinin çürümesinde temel bir yeri olan legalizmin, aynı şekilde bir zamanlar III. Enternasyonal üyesi olan Avrupa'lı komünist partilerin savaş sonrasındaki

çürümesinde oynadığı temelli rolü reddedebilir misiniz? Komünist hareketin tarihini liberal açıdan didik didik edip eleştirenlerin tabiki soruna bu açıdan bakmak akıllarına değil de işlerine gelmez. Tersine, onlar, eğer konu elverişliyse, dünya konümist hareketinin zayıf ya da zaaflı yanlarını kendilerine olumlu dayanak yapmasını da biliyorlar!

Özgürlük Dünyası'na dönelim. Ortaya konulnlardan çıkan sonuç şudur: “Siyasal özgürlüklerin kazanılması ve demokratik kurumlaşmanın genel temelinin oldukça sağlam kayıtlara bağlanması” perspektifi, gerçekte, TDKP’de yaşanan ve sonuçta EMEP gibi gevşek bir legal reformist partiyle noktalanan tasfiyeciliğin siyasal-örgütsel temellerinden biridir. Böyle bir örgütün (TDKP) kendini göstermelik bir gizli aygıt olarak dahi koruyamaması ve yerini tümüyle legal bir oluşuma, EMEP’e bırakması bu açıdan son derece mantıksaldır.

\\ Bir dizi doğru içine sıkıştırılan temel yanlış

Son bir noktaya daha değinelim. Özgürlük Dünyası teorisveni, 1905 Devrimi'nin yarattığı siyasal özgürlük ortamında “Lenin'i partinin yasal olarak örgütlenmesine girişmiş” görüyor. (Özgürlük Dünyası, sayı: 77, s. 37). Şunu hemen hatırlatalım ki, o bu örnek üzerinden, Türkiye’de “merkezi örgüt, proletaryanın devrimci komünist partisi”nin yasal olarak kurulamayacağı gibi doğru bir fikri anlatmaya çalışıyor gibi görünüyor. Gerçekte ise asıl derdi başka. Onun asıl derdi “siyasal özgürlüğün ya da demokratik kurumlaşmanın genel temelinin oldukça sağlam kayıtlara bağlandığı” koşullarda, burjuva sınıf egemenliği sürse dahi, proletarya partisinin artık yasal olması gerektiğini kanıtlamak. Bir yasalıcı kafanın; komünist partisinin kendini temel sınıf ilişkileri, bu ilişkilerin dayandığı kapitalist sistemin kendisini yadsıma ve egemen sınıf iktidarını alaşağı etme hedefine göre değil de, sınıfsal dengelerin rejimin biçiminde yaratacağı değişime göre, yani egemen sınıfın belli bir yönetim biçimine göre konumlandırmasını savunmasında şaşılacak bir yön yoktur.

Özgürlük Dünyası yazarı Lenin'den okuduklarını anlamamıştır diyemeyeceğiz. Bu gerçeği ifade etmez. O bile bile gerçeği çarpıtıyor. Lenin'de ve Bolşevik Partisi deneyiminde olmayan bir şeyi, "Bolşevik Partisinin yasallaşma deneyi" diyerek uyduruyor ve böylelikle Lenin'den kendi sefil perspektifine dayanak bulmaya çalışıyor.

Yazara göre Lenin, 1905 Devrimi döneminde "*partinin yasal olarak örgütlenmesine girişmiş*"ti. Okuyoruz: "*1905 devriminin, ... henüz bir garantiye bağlanamamış ve ciddi tehdit altında bulunmuş olsa da siyasal özgürlüğün fiilen kazanıldığı koşullarda, Lenin'i, partinin yasal olarak örgütlenmesine girişmiş görüyoruz.*" (Özgürlük Dünyası, sayı: 77, s.37, vurgu bizim) Kuşkusuz "*işini sağlama bağlamaktadır; fiili durumun henüz yerleşik hal almadığını ve varoluşun garantisini yaratmadığını, kısacası işlemez hale gelse de otokrasinin henüz devrilmediğini bilen*" biri olduğu için "*yasadışı aygıtın dağıtılmasını değil korunmasını öngörmektedir.*" (agd., s.37)

İlgili yazı kaba bir tahrifatın, tarihsel olguları çarpıtmanın ürünüdür. Lenin'in derdi partiyi yasallaştırmak değil, devrimci gelişmenin mevcut seyrine uyarlamak, yani fiili siyasal özgürlük koşullarından olabildiğince yararlanmaktır. Bu çerçevede partideki tutukluğa bir son vermektir. "Parti reformu" vurgusunu partinin yasallaştırılması olarak anlamak, yasalıcı kafaların meziyeti ya da tahrifatı olabilir ancak. Yazar "*Bolşevik Partisinin Yasallaşma Deneyi*" diyerek ve bunu vurgulu bir arabaşlık haline getirerek daha başta kendi "açık parti" girişimine tarihsel bir dayanak bulmaya çalışıyor. Lenin'in de belirttiği gibi, "*Açık parti sözü, aydınların partiyi yadsımlarını örtülemek için kullandıkları bir sözden başka birşey değildir.*" (Tasfiyecilik Üzerine, s. 326) "*1904'ten 1907'ye kadar açık eylemler, özellikle (vurgu Lenin'in) tüm sosyal-demokratlar arasında geliştirilmiş birşeydir. Ancak o zaman sosyal-demokrasi içinde hiç bir eğilim, hiç bir hizip 'açık bir parti için savaşım' sloganını öne sürmüş değildir.*" (vurgular bizim)

"Bu tarihsel bir gerçektir. Tasfiyeciliği anlamaya arzu edenler,

bu gerçeği anlamayı düşünmelidirler.”

“‘Açık bir parti için savaşım’ sloganının yokluğu 1904-1907 döneminde açık eylemleri köstekledi mi? En ufak biçimde bile kösteklemedi”. (Tasfiyecilik Üzerine, s. 326-327)

“O sıralarda sosyal-demokratlar arasında böyle bir slogan neden ortaya atılmadı? Çünkü o zaman, sosyal-demokratların bir kesimini aşırı oportünizme çekecek bir karşı-devrim fırtınası henüz esmemişti. O sıralarda ‘açık bir parti için savaşım’ sloganının oportünist bir ifade olduğu, ‘yeraltının’ yadsınması niteliğinde olduğu çok çabuk belli olurdu.”

“Baylar, bu tarihsel değişikliğin anlamını yakalamaya çalışın. 1905 dönemi boyunca, açık eylemlerin olağanüstü bir biçimde geliştiği sıralarda, ‘açık bir parti için savaşım’ sloganı diye bir şey yoktu. Karşı-devrim döneminde, açık eylemlerin daha yavaş gelişme gösterdiği sıralarda, sosyal-demokratların bir bölümü (burjuvaziye izleyerek), ‘yeraltı’nı yadsıyan, ‘açık bir parti için savaşım’ sloganını ortaya attı.” (Tasfiyecilik Üzerine, s. 327, vurgular bizim)

İşin ilginç yanı tüm bunları yazar da biliyor ve yazısında aktarıyor. Ama kalkıp yine de Lenin’i “partinin yasal olarak örgütlenmesine girişmiş görüyoruz” diyebiliyor. Yazarın da bildiği ve yine yazısında açıkça ortaya koyduğu gibi, 1905’te Rusya’yı baştan sona ayaklanmalar sarmıştı. Kitle mücadelesi henüz Çarlık otoritesini devirmemiş, fakat onun yönetsel mekanizmasında büyük gedikler açmıştı. Bu yönetsel mekanizma felç edilmiş, özgürlükler fiilen kazanılmıştır. Fiilen kazanılmış siyasal özgürlükleri, Çarlık otokrasisini devirmenin etkin dayanakları haline getirmek acil görevi, “fazlasıyla uzun bir zaman gizlilik şartlarında” çalışan Bolşeviklerde yeni dönem koşullarına uyumda kendini gösteren tutukluğun radikal bir tarzda kırılmasını gerektiriyordu. Lenin’in kaygısı yalnızca budur. Oysa yazar bir dizi temel doğruyu savunma çabasının içinde. tutup Lenin’in bu tutumunu “yasallaşma deneyimi” olarak sunma becerisini gösterebiliyor. Ciddi ciddi 1905’te Lenin’i “partinin yasal olarak örgütlenmesine girişmiş” görebiliyor!

“Marksist azınlığın gündemi ve emeğin gündemi” sahte ikilemi

“Marksist azınlığın gündemi ile emeğin gündemi” ikilemini devrimcilere karşı olur olmaz kullanan kuyrukçu demagoglar, yarattıkları bu sahte ikilemle, işçilerdeki geri önyargılara seslenmekten yarar umabiliyorlar.

EMEP şeflerinin “marksist azınlığın gündemi ve emeğin gündemi” sahte ikilemine eşlik eden bir öteki demagojik söylemi de, “sınıfa dışardan müdahale” ya da sınıfa “gündem dayatma” üzerinedir. Kendiliğinden hareket önünde kölece boyun eğen bu liberal tayfa, sınıfın bugün artık siyasal örgütlenme sorununu çözecek güce ulaştığını, ona dışardan kimsenin müdahale etmeme-si gerektiğini söyler durur. Bunu yaparken, bir yandan işçilerin gerici bilincine seslenerek, böylece onları devrimcilerle karşı karşıya getirmeye çalışmakta, öte yandan ise tam da bu yolla kendiliğinden harekete tapınmakta, kaba ve ilkel bir işçi dalkavukluğu yapmaktadırlar.

Örneğin onlar şöyle yazarlar: “İşçi hareketi bir yandan ekonomik mücadeleden politik mücadeleye doğru genişleme eğilimine girmiş: öte yandan, kendisini örgütleyip yönetecek ileri güçleri biriktirmeyi, sermayeye ve sendika bürokrasisine karşı örgütlenmeye yönelmeyi başarmış bir hareket olmuştur.” (İşçi Kitle Partisi Üzerine, s.13-14)

EMEP teorisyenlerinin bu ayakları yerden kesik tespitlerden çıkardıkları derin kuyrukçu sonuç ise şudur: “Devrimciler kendilerini, işçi ve emekçiler kendilerini örgütlesin!” (Özgürlük Dünyası, sayı: 78, s.20)

Sınıf dışı olmanın, işçi sınıfını devrimci görevlerden uzak tutmaya çalışmanın, işçi sınıfına devrimci bilinç taşımaya karşı çıkmanın, kendiliğindenliğe tapınmanın ve Rus ekonomisleriyle aynı kulvarda devrimci marksizme savaş açmanın açık ilanıdır bu sözler. Lenin’in, bugünün kuyrukçu ekonomistlerinin yüzü-lün başındaki atalarına verdiği yanıtı yinlemekle yetiniyoruz:

“Biz profesyonel devrimciler, bu türden ‘iteklemeyi’ şimdiye

kadar olduğundan yüz kez fazla iş edinmeliyiz ve edineceğiz. Ama 'dışardan itekleme' gibi iğrenç bir deyim seçmeniz olgusu -öyle bir deyim ki, işçilerde, (hiç değilse sizin kadar bilinçsiz işçilerde) dışardan siyasal bilgi ve devrimci deneyim getiren **herkese** karşı güvensizlik duygusu yaratmamazlık edemez, ve bunların **hepsine** karşı işçilerde içgüdüsel bir direnme isteği doğurmamazlık edemez, **demagog** olduğunuzu kanıtlar, ve demagoglar işçi sınıfının en kötü düşmanlarıdır."

"... Ve demagogların işçi sınıfının en kötü düşmanı olduklarını usanmadan yineleyeceğim. En kötü düşmanlardır, çünkü yığınlarda en hayağı içgüdüleri uyandırırılar, çünkü, bilinçsiz işçi, kendisini bir dost olarak sunan ve bazan da bunu içtenlikle yapan kimselerin kendi düşmanı olduklarını anlayamaz. En kötü daşmanlardır, çünkü birliğin bulunmadığı sallantılı bir dönemde, hareketimizin henüz şekillenmeye başladığı bir sırada, hatalarını sonradan acı deneyimle anlayacak olan yığınları yanlış yola yöneltmek için demagojik yöntemleri kullanmaktan daha kolay bir şey yoktur." (Ne Yapmalı?, Sol Yayınları, 1. Baskı, s.151-152)

Biz buna kısaca şunu ekliyoruz. Bu sahte ikilem, ilkin, sizin işçi devrimcisi duygusuna hiçbir biçimde sahip olmadığınız kanıtıdır. İkincisi, uydurarak önyargılara seslenmede burjuvazi ile sendika bürokratlarından hiç de geri kalmadığınızın bir belgesidir.

Daha *Komünist Manifesto*'da, komünistlerin öncü misyonu ve bundan doğan sorumluluğu, şöyle ifade edilir: "*Komünistler* demek ki bir yandan, pratik olarak, hütün ülkelerin işçi sınıfı partilerinin en ileri ve kararlı kesimi, hütün ötekileri ileri iten kesimlerdirler; öte yandan ise teorik olarak, proletaryanın büyük yığını üzerinde, hareket hattını, koşulları ve proleter hareketin sonal genel sonuçları açıkça anlama üstünlüğüne sahiptirler.

"Komünistlerin acil hedefleri, hütün öteki proleter partilerinkiyle aynıdır:

"Proletaryanın bir sınıf olarak oluşması, burjuva egemenliğinin yıkılması, siyasal gücün proletarya tarafından ele geçirilmesi." (s.24)

Bu, bugünün kuyrukçu liberallerine daha 150 yıl öncesinden

verilmiş temel önemde bir yanıttır.

EMEP: Samimiyetsizlik ve liberal kokuşmuşluk...

TDKP ikinci kongresini yapamadan siyasal yaşamını noktalamadı. Bunu şöyle de formüle edebiliriz. Onun geride bıraktığı siyasal akım, nihayet bir yeni kongre topladığında, programı, taktikleri, tüzüğü, çalışma alanı, varoluş biçimi, değerleri ve adı, kısacası herşeyiyle, artık tümüyle değişmiş ve dönüşmüştü. EMEP'in 1. Kongresi'nden söz ediyoruz.

Yalanı ve aldatmayı bir ahlak ve yöntem haline getirmiş liberal önderler hala kenarda kıyıda "parti var, yaşıyor" diyebiliyorlar. Oysa tabandaki genç devrimcileri aldatmaya ve oyalamaya dönük bir masaldır bu yalnızca. Bu gerçeği niye yineliyoruz? Zira bu adamlar ayrılığımızın ardından dönüp bize de aynı masalı yineleyerek, "Emeğin Partisi'ni bir başka parti ile karıştır"dığımız eleştirisini yöneltiyorlar. Bununla çoktandır tümüyle tasfiye edilmiş ve tarihe gömülmüş bir partiyi hatırlatmak istiyorlar. Siyasal mücadele alanında adı bile duyulmayan bir partinin varlığından sözedilebilir mi? Bugün sahnede gerçekten de "bir başka parti" ile karıştırılmaması gereken EMEP vardır yalnızca. Devrimci olan ne varsa tasfiye etmeye çalışan ve düzen içine her geçen gün biraz daha yerleşen liberal-reformist bir partidir bu.

EMEP'in bürokrat yöneticileri, tabandaki devrimcileri kastederek, "kimi öge ve çevreler" devrimci sol grupların basıncından kurtulamıyorlar diyerek sözümona eleştiriyorlar. Onlara sormak gerekiyor. Peki siz neyin basıncında kalarak olmayan bir partinin olduğu yalanını yayıyorsunuz? Devrimci hareketin ve tabandaki devrimcilerin basıncı değil midir bu ikiyüzlülüğün nedeni? Olmayan bir partinin konferansı yapılabildiğine göre, yarın yine aynı basınçla varolduğu iddia edilen bu partinin kongresinin yapıldığını öğrenirsek inanın buna da şaşırmayacağız.

Devrimci ruhunu tümüyle yitirmiş bir topluluk yönetiyor bugün EMEP'i. İkiyüzlülük, yabancılaşma, dermansızlık, karakter zayıflığı bu topluluğa egemen özelliklerdir. Bunu biz söylemiyoruz,

kendileri itiraf ediyor. Yalnız bir farkla. Onlar her zaman olduğu gibi bütün suçu yine tabandaki insanlara yıkıyorlar. *Emek* gazetesinin 9 Aralık '96 tarihli sayısında yayınlanan İbrahim Doğan imzalı yazı, baştan sona bu sıfatları kullanarak tabandaki insanlara saldırıyor. Sahi kime ve neye kızıyor bu bayımız? Gemiye bizzat kayalıklara oturtan bu pusulası şaşmış kaptan, şimdi de oturmuş timsah gözyaşları döküyor. Yakındığı içler acısı tablonun bizzat kendi öz eserleri olduğu gerçeğini bilmezlikten geliyor bu bayımız. İdeolojik-politik çizgide devrimciliğin kökü bizzat kendilerince kazanmışken, bu basit gerçeğin üzerinden atlayarak, tabanda "*devrimci ruh yoksunluğu*"ndan yakınıyor. Sahi neden ve niçin yakınıyorsunuz? Zamanında tabanda devrimci ruh bulduğunuz devrimci TDKP'den bugün geriye ne bıraktınız ki?

Bugün artık "Devrimci işçi-köylü iktidarı" yok, "Demokratik Türkiye" var. Mevcut devlet düzeninin zor yoluyla yıkılması yok, mevcut toplumsal düzenin temelden devrimci dönüşümü yok, bunlar yerine artık yalnızca mevcut devlet ve toplum düzeninin kendi temeli üzerinde demokratlaştırılması var. Sosyalizm hedefi ise zaten bilinmeyen bir geleceğin sisleri içinde tümünden kayboldu. Devrimci önderlik iddiası terkedildi, yerini kuyrukçuluğun teorisinden başka bir şey olmayan "yardımcılık" aldı. GKB resmen feshedildi, TDKP fiilen tasfiye edildi. 12 Eylül sonrasında Türk-İş'in kullandığı "Ekmek, Barış, Özgürlük" şiarı alınıp tadilattan geçirilerek "İş, Ekmek, Özgürlük!" şiarına dönüştürüldü ve politik platform haline getirildi. "Sınıf dışılık" ve "maceracılık" eleştirisi adı altında, her türlü devrimci eylem karalanıp aşağılandı. Devrimci akımlara İP ile aynı söylem kullanılarak saldırıldı. Bu liste istenildiği kadar uzatılabilir. Peki, sahi siz bu durumda nasıl olup da tabandan "devrimci ruh" bekleyebilirsiniz? Devrimciliğe saldırılar ve sosyalizm idealinin terkedilmesiyle birleşen "demokratik devlet" platformu insanları tümünden inançsızlaştırdı. çürütüp posaya çevirdi. Peki gerçek bir ideali kalmayanların, devrimi kıskaçlıkla savunmayanların, buna rağmen devrimcilik yapabilmesi mümkün müdür? Peki siz tüm bunları bilmez misiniz? Bilmeniz mümkün mü? Kendi öz icraatlarınızın doğal ve kaçınılmaz

sonuçlarına nasıl oluyor da şaşırmış görünüyorsunuz? Çünkü dürüstlükten ve samimiyetten yoksunsunuz. Gerçekte insanların reformist çizginize devrimcilik dönemindeki bir enerji ve girişkenlikle hizmet etmesini istiyor ve bekliyorsunuz. Fakat bu olmayacak duaya amin demektir. Her çizgi kendi insan tipini yaratır. Liberal-reformist bir çizginin devrimci bir enerji ve girişkenlikle hayata geçirildiği nerede görülmüştür? Hele de bu çizgi eski devrimci konumdan dönüşün, devrimcilikten düzene düşüşün ürünüyse!

Evet, dün TDKP saflarında bulunan devrimciler, görevlerine canla başla sarılıyordu. Çünkü o zaman TDKP devrimci bir konumdaydı. Önünde devleti yıkarak “Devrimci işçi-köylü iktidarı”nı kurmak ve kesintisiz sosyalizme geçmek hedefi vardı. İlegal bir örgüt olarak kendini varetmeye çalışıyordu. Devrimci değerler propaganda ediliyordu. Devrimci eylemler sahipleniliyordu. Şimdi talepleri sahiplenilen orta burjuvazinin siyasal temsilcileri, o zamanlar “faşizmin koltuk değneği” olarak görülüyordu. Reformizm, yasalılık, kuyrukçuluk aşağılanıyordu. Özetle, o günün TDKP’si, zaafı ne olursa olsun, devrimci bir parti idi. Oysa şimdi düzensizlik tüm mevzileri tutmuş bulunuyor. Sonra da kalkılıp “aşınan devrimci ruh”tan söz ediliyor!

Tabandaki insanlara saldırıp aşağılayacağınıza dönüp önce kendinize bakın. Dürüst davranın, tabanda herşeye rağmen devrimci kalabilenleri de kandırıp oyalamayı bir yana bırakın. Liberal bir tortu haline gelmiş, çürümüş, terör korkusu yüreklerine sinmiş, düzende yer ve konum edinmiş, kuyrukçulukta öncellerini fersah fersah geride bırakmış, burjuva demokrasisi platformuna iyice angaje olmuş, bunun örgütsel yapısını tamamlamış, teorik kılıflarını hazırlamış bir yapıda, sizin kendi dünkü sözlerinizle, *“devrimcilik oynanabilir, ama asla devrimci olunamaz ve devrimcilik yapılamaz.”*

Özgürlük Dünyası’nda yayınlanan bir başka yazıda ise, yazar Hüseyin Taşdemir de önce, devrimci sol grupların politika ve eylem çizgisindeki zaafılarını eleştiriyor görünümü altında, devrimci değerlere düşmanca saldırıyor. Ardından EMEP tabanına

dönüyor: “Solculuk (siz devrimcilik diye anlayacaksınız bunu) sadece işçi ve emekçileri etkilemekle kalmıyor; örgütümüzü ve güçlerimizi de mevzilenme, anlayış, ilişki ve alışkanlık olarak cezbediyor.” “Buradan gelen haltalama ve tahribat, örgütümüzün şu an içindeki en önemli sorunu durumunda.” (Sayı: 85, Haziran ‘97)

H. Taşdemir’in bu yazısı, liberal yöneticilerin devrimciliğe ve devrimci değerlere savaş açtığının bir itirafı ve belgesidir. Onlar bunu “sınıf dışı” solculuk demagojisiyle süslüyorlar. Aslında tüm sorunları kendi tabandaki devrimci öğelerle. Kendi içindeki devrimcileri de kendileri gibi kuyrukçular haline getirmeye çalışıyorlar. Bunun için de “sıradan vatandaş” formülü bulmuşlar. Devrimci hoşnutsuzluk gösterenleri, liberal batağa karşı direnenleri, “örgütümüzün şu an içindeki en önemli sorunu durumunda”-dır diyerek adeta “baş düşman” ilan ediyorlar. EMEP başkanı da böylelerini hedef alarak kongrede hezeyanla bağırıyor: “Temizleyeceğiz!”

H. Taşdemir yazısında, sopayı kuvvetle salladığına inararak rahatlamış olacak ki, birden bire karanlık bir parti tablosundan toz pembe bir dünyaya taşınıyor. Güçlü dinamiklere dayandıklarını, çalışanların çoğunun işçi ve emekçi ailelerden gelen gençlerden olduğunu ve bunun aydınlık geleceklerinin teminatı kabul ettiğini belirtiyor. Fakat hemen ardından yeniden o “kötü” dünyaya dönüş yapmak zorunda kalıyor: “Kötü olan ise şu: örgütten ve çevreden bir çok yoldaş, batarcısına bu gözönünde olan dinamik ve örnekleri görmez durumda. Bir yanda, gerçek işçi partisi olma bilgisi, isteği ve özlemi; öte yanda, örgütün ve hareketin ihtiyaçlarını görmemize dahi izin vermeyen bir mevzi, örgütsel karakter ve insani kişiliğin bozulmasına da neden olan anlamsız bir çelişki” (s.33). Yazar gerçekte tabandaki insanları değil, tastamam liberal yöneticileri tanımlıyor. Bu “kişilik bozulması”nın nedenlerini irdelemek yerine ise “anlamsız” deyip geçiyor. Yapısal sorunlarını inceleyeceğine hırsını bazı “öge”lerden alıyor. “Maneviyat bozukluğu içinde olma ve bunu her yere yaymayı bir meslek haline getirme gibi ahlaki düşkünlüklerin, bu türden çevrelerde bazı

öğelerde karaktere dönüştüğü de seyrek değildir” (s.35).

Her ne kadar yazının sonunda “*sermaye cephesi ve ‘sol’daki eklentileri, ilan ettiğimiz ... zayıflıklarımızı hize karşı kullanacaktır*” diyerek devrimci eleştiriyi peşinen bloke etme uyanıklığı elden bırakılmıyorsa da, biz şu kadarını söylemekle yetiniyoruz: Sözü-nü ettiğimiz iki yazıdaki zorunlu itiraflarda dile getirilen “ka-raktersizlik”, “ikiyüzlülük”, “ahlaki düşkünlük”, “maneviyat bozukluğu”, “yabancılaşma”, “dedikoduculuk” ve daha sayılan bir dizi sıfat birarada bir örgütte bulunuyorsa, böyle bir örgüt, olsa olsa ancak “sermayenin “sol’daki uzantısı” olabilir. Zira sa-yılan bu özelliklerin tümü burjuva düzen kişiliğinin karakteristik özellikleridir.

Peki, böyle bir kadro gerçeği ortaya çıkmışsa ve yazarları-mız, “çizgimiz ve değerlerimiz temelinde yetişmiş” bu güçlerin “niyetlerinde kuşku duymuyor”larsa, bu gerçekliği çizgi ve değerlerinin doğrudan bir sonucu olarak ele alma yoluna niye gitmiyorlar? Siz önderlik adına kalem oynatıyor ve hareketin zaaflarını eleştirmek adına tabana saldırıyor, dahası hakaret ediyorsunuz. Oysa siz de iyi bilirsiniz ki, her önderlik kendi su-retinde kadro yaratır. O halde kendinizden başlasanız ya! 12 Ey-lül’de partiyi ve devrimi savunma gücü gösteremeyip işkencede ve zindanda en utanç verici teslimiyetleri yaşayanlara cömertçe sunduğunuz siyasal önderlik misyonu pratiğinin başka ne ya-ratacağını bekliyordunuz ki?

Hayır onlar dönüp kendi gerçeklerine ve sorumluluklarına bakmak yerine, yine tabandaki insanlara saldırıyorlar. 1982’deki “küçük broşür”de söylenenlerle şimdi yazılanlar arasında ne fark var? O zaman da iddia edilen şuydu: Çizgi doğru, politika doğru, örgütsel konumlanış doğru. Fakat beceriksiz kadrolar bunu bir türlü kavrayamıyor. 20 küsur yıllık bir siyasal çizgi kendi kadro-sunu yaratamamışsa ya iflas etmiştir, ya da bu 20 küsur yıllık pratik mutlaka kendi kadrosunu yaratmıştır. Tabanda devrimci kalabilenleri bir yana bırakıyoruz, onun ötesindeki kadro gerçekliği aynasına bakarsanız, yalnızca kendinizi görürsünüz.

Devrimciliğe düşmanlıkta alınan mesafe

Egemenler karşısında kimliksizliği teori haline getirenler, çevrelerindeki insanlara da bu aynı şeyi dayatıyor. Bilinçsiz, deneyimsiz ve genç insanları kendilerine benzetmek için buldukları biricik yol ise, devrimci gruplar şahsında devrimci değerlere saldırı ve karalama olmaktadır. Onlar devrimci grupları eleştirmiyorlar, Perinçek haininin silahlarını alarak düpedüz devrimcilere yöneltiyorlar. Devrimci kesimlerin zaaflarını istismar konusu yapıyorlar.

Bu düşmanlığı bizzat liberal teorisyenler, “partinin girişimci önderleri” yapıyor. Bakın neler söylüyorlar; *“kişinin, emeğin ve halkın kurtuluşu mevzisinde bulunan bir devrimci olarak değil, emeği ve halkı kendi ‘özel’ amacının (örgütünün) yedeği ve dayanağı olarak algılayan.... despotik karakterli solcu”* (Özgürlük Dünyası, sayı: 85, s.29).

Devrimci gruplara “gürültü grupları”, “başı bozuk çevreler”, “vandallar”, “kör terörcü”ler, “devlet solu” vb. diyenler, Perinçek ve sermaye cephaneliğinde ne kadar kirli silah varsa hepsine can simidi gibi sarılanlar, böylelikle rejime de güven verebileceklerini sanıyorlar.

Küçük-burjuva çevrelerin maceracı eylemleri burada yalnızca bir istismar alanıdır. Öyle anlaşıyor ki, devrimcilikten kopanlar ideolojik eleştiri gücünü de kaybediyor ve burjuvaziye has o bilinen kibirlilik ve düşmanlık, böylelerinde tam bir düzeysizlikle birleşiyor.

Küçük-burjuva devrimciliği şahsında da olsa devrimcilerin “emeği ve halkı kendi ‘özel’ amacı” için kullandığını iddia etmek, çamurlaşmanın da ötesinde fiilen karşı devrimci cepheden konuşmaktır. Binlerce insan şu son bir kaç yıl içerisinde hiçbir kişisel çıkar gözetmeksizin, kendini halkın davasına adanarak ölümlerle kucaklaştı. Devrimci ruhunu tümüyle yitirmiş bulunan bu liberaler ise tüm bunlara seyirci kaldılar. Dahası, işçilere, “bunlar sizin sorunlarınız değil” diyerek utanç verici telkinlerde bile bulundular.

“Maceracılık” ve “kör terör eylemlerini” daha dünc kadar

siz tabanınızdaki devrimcilere yaptırıyordunuz. '87-90 döneminde gencecik insanları küçük gruplar halinde korsan gösterilere gönderen, bir kısmının ölümüne, ötekilerin onlarca yıl ceza almasına sebep olanlar sizlerdiniz. "Silahlandırılmış Propaganda Birlikleri" adı altında yine insanların katledilmesine neden olan, kalanları ise yine hapislerde çürümeye terkeden yine siz değil misiniz? Şimdi düzenin batağına boylu boyunca uzanıp tuzunuzu kurutuyorsunuz. Nasılsa sırtınızda devrimci bir sorumluluk yok. Yukarıda söyledikleriniz gerçekte tamı tamına size uyuyor. Az önce bazı örneklerini andığımız olguların gösterdiği gerçek, sizin "özel çıkarlarınız için" insanları kullandığınızdan başka bir anlama gelmiyor.

Devrimci hareketin önemli bir kadro birikimi ve militan gücünün heba ediliyor olması ise sizi hiç ilgilendirmez. Bu devrim cephesinin kendi iç sorunudur. Bu devrimci birikimi ve gücü kendi kanalına çekmekle yükümlü devrimci bir işçi sınıfı hareketinin sorunudur. İşçi sınıfını kölelik koşullarında tutmaya çalışanlar, bir de kalkıp küçük-burjuva devrimcilerine siz de gelin düzene teslim olun, bu batağa teslim olun diyorlar. Bu "sermayeye soldan arka" çıkmaktır.

Eğer işçileri, emekçileri ve gençleri kendi özel amacının dayanağı olarak kullanmaktan söz edilecekse, bu marifet bu liberallere özgüdür. Daha dün şimdi aşağıladıkları eylem çizgisine gençleri sürenler kendileriydi. Bugün ise, CHP gibi kirli savaş suçlusu bir partiyle işbirliğine girerek, bunu yarın seçimlerde devam ettirme hesapları yapmaları; kendi üye tabanlarına, öncelikle "sade emekçi anlamına gelen" "vatandaş olma" bilinci edinmeleri gerektiğini söylemeleri, bu bayların düzen kişiliğini kazanmakta hiçbir sınır tanımadıklarını gösteriyor. CHP '70'li yıllarda "faşizmin koltuk değneği" idi. Bu, o zamanın TDKP'sinin devrimci bir tespitiydi. '90'ların CHP'si ise yalnızca bir burjuva partisi değil, sömürgeci kirli savaş politikasını 4 yıl boyunca uygulayan bir hükümetin ortağı, katliam, işkence, göçertme ve azami sömürü politikalarının bizzat icraatçısıdır. Sınıfa iktisadi ve sendikal saldırılar (özelleştirme, tensikat, sıfır sözleşme vb.) aynı dönemde

tüm hızıyla sürdü. Sınıftan yana olduğunu iddia eden EMEP ise, “Demokratik Türkiye” kampanyasına ilişkin genelgesinde, “*CHP’nin gençlik kolları ve kimi yerel örgütleriyle ortak etkinlikler gündeme getirilecektir*” diye talimat veriyor. Genelkurmay’ın kuryesi Perinçek’in İP’i ve MGK’nın Misyoneri Ecevit’in DSP’siyle de ittifak arıyor.

Bu kaşarlanmış liberaller, Perinçek hainiyle ittifaka karşı çıkan tabanın basıncını vesile ederek, bir kez daha devrimci gruplara saldırıyorlar. Tabandaki devrimci öğeleri açmaza almak için buldukları yol ise daha da çirkin. Devrimci gruplarla İP’i kıyaslayarak, şöyle yazabiliyorlar: “*Biri diğerinden nitelikçe farklı olarak ele alınamaz.*” (GYK Raporu.) Devrimcilere duyulan bu sınırsız kinin ifadesi sözler, tabandaki öğeleri Perinçek hainiyle itirazsız birliklere razı etmek içindir. EMEP bu politikasıyla CHP, DSP ve İP’in solda yeniden itibar kazanması için onlara koltuk değnekliği yapıyor.

Ne var ki, tabanın kuvvetli basıncı altında CHP’yle seçim ittifakı yapamayacağını gören liberal yöneticiler, “*bir an önce kongrelerimizi yaparak seçime hazır hale gelmeliyiz*” diyerek, kongreleri yangından mal kaçırmak gibi yapıp bitirdiler. Bir dizi yerde naylon ilçe örgütleri kuruldu. Tek amaç seçimlere girebilmek. Bu parlamantarist kafa elbetteki üyelerini ve çalışanlarını “sıradan” hale getirmek isteyecek. Öyle ya, onlara güdecekleri bir “sürü” lazım. Onlara bir oy deposu lazım. “Sıradan emekçi” olmak varken, düşünmek, okumak, araştırmak ve birer devrimci olarak yetkinleşmek ve tartışmak gençlerin neyine. “Parti talimatları uygulanmak içindir.” Nasılsa teorisyenlerimiz “evrenseli de kucaklayan teorik bir yetkinleşme” çabası içindeler! Öylesine ki, “uluslararası komünist hareketin önderliğini” bile ele geçirmiş durumdalar!

H. Taşdemir devam ediyor: “*Bu tarzın yarattığı ‘devrimci tipi’ özelliklerinin, örgütlerimizi, devrime yönelen işçileri, genç devrimcileri ve yaşam ve çalışma tarzlarını ezdiği bir olgudur.*” (s.26)

“Bu tarzın yarattığı devrimci tipi özelliklerinin” işçileri ve

genç devrimcileri etkilediği doğrudur, ama ezdiği sizin bir uydurmanızdır. Sizi ezdiği ise bir gerçektir ve gittikçe daha çok ezileceksiniz.

EMEP Başkanlık Kurulu Genelgesi: Düzeysizliğin, ikiyüzlülüğün ve gericiliğin belgesi

EMEP Başkanlık Kurulu bizim ayrılığımızı örgütlerine duyurduğu iç yazıda, “programda tartışacak bir şey bulamadılar”, diyerek düpedüz yalana başvurabiliyor. Bunu kanıtlamak için fazla uğraşmamız gerekmiyor. Yalanın belgesi yine aynı yazının kendisidir: “*Platformundan teori ve pratikte bu kadar koptukları partimizde ... ikinci bir çizgi oluşturmaya çalışmayı daha ‘hesaplı’ gördüler.*” (EMEP Başkanlık Kurulu yazısı)

“EMEP Başkanlık Kurulu”nun “*Parti Yıkıcılığına Karşı Mücadele Sermayeye Karşı Mücadelenin Ayrılmaz Parçasıdır*” başlığıyla yayınladığı iç yazı yalnızca yalancılığın, ikiyüzlülüğün bir belgesi değil, aynı zamanda devrimci teoriye ve devrimci çabaya düşmanlığın, kuyrukçuluğu erdemleştirmenin de bir kanıtıdır. Bunları tek tek ilgili yazı üzerinden göstereceğiz. Fakat geçmeden bir hususu belirtmek isteriz. Tüzük üzerinde fırtınalar kopardığımız sizin kaba bir yalanınızdır. Biz kendi fikirlerimizin mücadelesini verdik ve tüzük hükümleri de dahil her bir meseleye bu çerçevede yaklaştık. Fikirlerimizde olgunlaştığımız andan itibaren ise, sizi bulduğunuz bataklıkta yalnız bırakmakta tereddüt etmedik. “*EMEP’te kalmak utancı paylaşmaktır*” deyip, sizden yolumuzu dönülmez biçimde ayırdık.

Devrimci teoriye düşmanlıkta tutulan yol: Sinsilik

EMEP devrimci teoriye düşmanlık yapıyor. Marksist teoriyi itibarsızlaştırmanın en etkili yolu, Marksizmi savunuyor görünmektedir. Bu yeni dönem liberalleri de bu yolu seçiyorlar. Bir yandan Lenin’den uzun uzun yapılan alıntılar, öte yandan bunların kendileri için söylenen şeyler olmadığına dair telkinler.

Bir yanda illegal bir örgütlenmenin gerekli olduğu, bunsuz yapıların tasfiyecilik olduğuna ilişkin bıkırtıcı vurgular, teorik derginin hemen her sayısında döne döne benzer nakaratlar, öte yandan böyle bir örgütün olmadığı gerçekliği ve buna dair zımnî kabuller. Bir yanda *“her ne kadar marksistler politikayı ‘yoğunlaşmış’ ekonomi olarak tanımlamış iseler işçinin kendisi için politikayı kendiliğinden hareketin içinde ve kendi başına yapmasının olanaksızlığını da ortaya koymuşlardır.. Aksi olsaydı, ne ayrı bir sosyalist teoriye, ne de onu işçi hareketiyle birleştirerek dönüştürücü bir maddi güç haline getirecek proletaryanın bağımsız politik partisine ihtiyacı olurdu”* (A. Cihan Soylu. *Emek gazetesi. Emekçi Hareketi ve Parti Çalışması*) lafları, öte yanda *“devrimciler kendilerini, işçi ve emekçiler kendilerini örgütlesin”* (Özgürlük Dünyası, s: 78, s.20) gerici söylemi... *“Marksist-leninist teorik temel”*, *“evrenseli kucaklayan marksist-leninist teorik yetkinleşme”* üzerine söylenenler vb., tüm bunlar birer söz kalıbı ve gerçek kimliklerini gizleyen bir örtü olmanın ötesinde bir işlev taşımıyor.

Teorisi, politikası ve partiğiyle inşa ettikleri partiyi bizzat Lenin’e dayanarak tartışmaya çalıştığınızda, EMEP yöneticileri şahsında açık bir Lenin düşmanlığıyla karşı karşıya kalıyorsunuz. Böyle bir tartışma *“kitabî bir tarz”*, *“aydınca tartışma”*, *“boş gevezelik”*, *“kavram üzerine oynamak”*, *“tartışmacılık”*, *“devrimci kılıf geçirme çabası”* vb. olarak tanıplanıp söylenilen herşey horlanıyor. Leninizmden yalnızca kendileri uzak durmuyor; *“teori değil pratik”* bıkırtıcı vurgusuyla, leninist teoriyi öğrenme çabasından bizzat tabanlarını da uzak tutuyorlar ve açıkça saflarında cehaleti örgütlüyorlar. Bırakalım leninist teoriyi, EMEP üyelerinin %90’ı EMEP’in programından dahi habersizdirler. İşçi hareketinin güncel gelişmesinin seyri üzerine sürdürülen gürültüyle, beyinler adeta mengeneye sıkıştırılıyor.

“Bize öncelikle gerekli olan partili pratiktir” derler. Oysa bir devrimciye, hele marksist olduğunu iddia eden bir devrimciye gerekli olan, herşeyden önce marksist devrimci teoridir. Zira bilinçli, fedakar ve başarılı bir pratik bununla mümkündür. Devrimci teorisi olmayanın devrimci pratiği olamayacağı açık değil

midir? Lenin “*Ne Yapmalı?*” adlı eserinde, Engels’e atıfta bulunarak, bu soruna değinir ve ekonomistlerin devrimci teoriyi küçümseyen yaklaşımına şu cevabı verir: “*Devrimci kuram olmaksızın, devrimci hareket olmaz. Pratik eylemlerin en dar biçimlerine hayranlığın oportünizm türü propaganda ile yan yana bulunduğu bir dönemde bu düşünce üzerinde fazla diretilemez!*” (Ne Yapmalı, s.26)

Abartmasız olarak söylenebilir ki, EMEP’in söylemi, yalnızca devrimci teoriye ilişkin olarak değil, tüm temel ve taktik meselelerde, Rus ekonomistleri ile neredeyse tıpa tıp aynıdır. İki farklı ülkede ve iki farklı tarihsel dönemde, benzerliğin bu kadarı gerçekten şaşırtıcıdır.

Parti disiplini

EMEP Başkanlık Kurulu, bir yandan “*partimizi, kitabı bir tarzda ve kıyaslanmaması gereken bir yönüyle bir yeraltı partisi olan bolşevik partisiyle kıyasla*” dığımız için bizi yeriyor. Öte yandan kalkıp Stalin’in bolşevik disiplini üzerine söylediklerini aktararak, bizi bu sözlerin ışığında EMEP’in disiplinine uymamakla itham ediyor. Ne tutarlılık ama! Bu kadarı ancak cahillere ya da bir dediği ötekini tutmayan ne dediğini bilmezlerle yaraşır.

Bu tür samimiysiz ve artık saçmalama noktasına varan tutarsız yaklaşımlarla ilk kez karşılaşılıyor da değiliz. Eğer siz partinizin yeraltı partisiyle kıyaslanmamasını istiyorsanız, o zaman bir yeraltı partisinin disiplinini uygulamalarını da üyelerinizden bekleyemezsiniz. Üyeliğe gelince, Mevlana Tekkesi misali “ne olursan ol, kim olursan ol” yeter ki gel diyeceksiniz, sonra da bolşevik partisinin disiplinini bekleyeceksiniz. İşinize geldiği yerde öyle, ama gelmediği yerde ise böyle!

Partiniz yasal bir parti. “*Marksistlerin değil, işçilerin partisi*” bizimki diyorsunuz. Güzel! “*İşçi ve emekçi örgütleri kurmak için, kimsede marksist teoriyi bilme koşulu arayamayacağımız gibi*” ... “*Birim örgütlerinin nispeten gevşek, işçilerin gelip gittikleri ve her türden görevi üstlenmedikleri örgütler olmasında hiç bir sakınca*

yoktur” diyorsunuz. Bu da sizin bileceğiniz bir şey. Programınızı, örgütünüzü, yapacaklarınızı gizlememeniz, yasal bir parti olmanız gereğidir. Buna da bir diyeceğimiz yok. Peki, bu durumda, sermayenin denetimi altındaki ve kamuoyunun bilgisi dahilindeki program, örgüt ve faaliyetinizin mahiyetini tartışmayı üyelerinize, hangi demokrasi anlayışı ya da hangi disiplin gereği yasaklıyorsunuz? Partiniz yalnızca marksistlerin partisi olmadığına göre, besbelli ki ideolojik ve siyasal heterojen bir insan topluluğudur. Peki siz bu durumda bunların partiniz hakkındaki tartışmalarını hangi hakla yasaklıyorsunuz? Ne yazık ki demokrasi anlayışı ve disiplin uygulamalarında, Ecevit’lerin karı-koca tekkesi DSP’ye fazlasıyla benziyorsunuz. Doğrusu size de bu yakışır.

Devrimci bir parti, yasal ya da yasadışı, örgüt içi ideolojik-siyasal tartışmaları yasaklayamaz. Yeraltı örgütlenmesinde gözetilen, yalnızca örgüt sırlarının örgütü deşifre edecek ve düşmanın işini kolaylaştıracak tarzda açığa vurulmamasıdır. Ki bir yeraltı partisi olmadığınız göre, bu sizi zaten ilgilendirmemektedir. “Işık, daha çok ışık!”tan korkanlar, yalnızca kararttıkları dünyalarında boğulmaya mahkum olacaklardır

V. BÖLÜM

EMEP ve taktik platformu

EMEP'in taktik platformu, gelinen yerde tüm samimiyetsiz söylemlerin içyüzünü açığa çıkaran ve sosyalizm örtüsünü yırtıp atan açık ve kaba bir reformist platform özelliği taşımaktadır. Sermayenin sınıf egemenliğine hiçbir biçimde dokunmayan bazı demokratik reform istemleri, bu taktik platformun esasını oluşturmaktadır.

“Ordunun demokratikleştirilmesinden ‘demokratik bir anayasa’ya, basın özgürlüğünden Kürt sorununun demokratik ve halkçı çözümüne, din ve vicdan özgürlüğüne kadar bir dizi demokrasi talehi” (Levent Tüzel, *Emek* gazetesi, 31 Mart ‘97). Artık “bağımsızlık” sözcüğünün kullanılmasına da gerek duyulmayan bir “Demokratik Türkiye” platformu, EMEP'in bugünkü taktik platformudur. Her ne kadar öyle sunulduğu için biz de bunu taktik platform olarak tanımlıyorsak da, gerçekte söz konusu olan EMEP'in stratejik platformunun nispeten dar bir versiyonundan başka bir şey değildir.

Bu taktik platformla EMEP işçi sınıfını ve emekçileri aldatıyor. Burjuva iktidar ve onun çeşitli kurumları üzerinde hayaller yayarak, işçi sınıfının ve emekçilerin dikkatini devrimci mücadeleden ve devrimci kurtuluş alternatifinden uzak tutuyor. En dikkate değer olanı da, tüm öteki reformist odaklar gibi EMEP'in de, tam da TÜSİAD'ın "demokratikleşme" saldırısı başlattığı bir dönemde, tutup bir "Demokratik Türkiye" kampanyası başlatmış olmasıdır. TÜSİAD'ın girişimi, Susurluk skandalının yarattığı devlet karşıtı atmosferi dağıtmak, kitleleri şaşırtıp aldatmak amacına dayalı bir taktik manevraydı. Nitekim bu o günlerde başarılı ve TÜSİAD bir daha ne sözkonusu raporu, ne de genel olarak "demokratikleşme" sorununu ağzına aldı. Ama ilginçtir, tüm reformist odaklar sermaye medyasının da TÜSİAD'la aynı amaç çerçevesinde çanak tuttuğu bu aldatıcı kampanyanın rüzgarından medet umabildiler ve gerçekte TÜSİAD'ın balonuna hava üfle-mekten öte bir şey yapmış olmadılar. EMEP'in "Demokratik Türkiye" kampanyasının da işlevi bu oldu. Aynı dönemde MGK sendikacılarının kullandığı şiarlarla EMEP'in kampanya şiarlarının örtüşmesi bu gerçeğin bir başka göstergesidir. Özetle, EMEP'in TÜSİAD'a paralel olarak yaptığı "demokratik devlet", "demokratik ordu" vb. açılımlar, gerçekte burjuvazinin manevralarına soldan sunulmuş destekten başka bir şey değildir.

Liberal baylar; bu taktik platformla, gerçekte, "*burjuvalı bir burjuva demokrasisi*"ni "*en tutarlı bir tarzda biz savunuruz*" demiş oluyorsunuz. O halde birazcık dürüst davranın, şu içi boş "emeğin iktidarı" söylemini artık bir yana bırakın. Bize diyorsunuz ki; "*sanki mümkün olduğu ileri sürülüyormuş gibi 'ordunun demokratikleştirileceği' üzerine politika yaptılar.*" İnsaf doğrusu! "Ordunun demokratikleştirilmesi" "Demokratik Türkiye" kampanyanızın temel bir talebidir. Peki "demokratikleştirilmesi" mümkün değilse, siz niçin bunu bir talep olarak öne sürüyorsunuz? Sözge-limi niçin bunun yerine polisin, MİT'in lağvedilmesini öne sürmüyorsunuz? İleri sürdüğünüz talep dünyanın en gerici ve militarist ordularından biri hakkında kitleler içinde ham hayaller yaymak değil midir? Düşünün ki, siz bunu CHP'den İP'e kadar

tüm düzen solunun orduyu şeriata karşı demokrasinin ve laikliğin bekçisi olarak propaganda ettiği, bunun kitlelerin belli kesimlerine inandırıcı gelebildiği, Doğu Perinçek'in daha da ileri giderek orduyu "devrimci" ilan ettiği bir sırada ileri sürüyorsunuz. Farkınız, sizin "ordu demokratikleşsin" dediğiniz yerde, ötekilerin "demokratikleşti bile, işte şeriata ve gericiliğe karşı tutumu" demelerinden ibarettir. Sonuçta sizin "demokratik ordu" talebiniz ötekilerin oluşturduğu zeminde kitleleri zehirleyen aynı aldatıcı işlevi görüyor.

"Görevli teorisyen" A. Cihan Soyulu da tüm *"ordu demokratikleştirilmeli, faşist kurumlar demokratikleştirilmelidir"* (Emek, 30 Mart '97) diyordu. Yalnızca ruhunu burjuvaziye satmış, beynini sermayenin hizmetine sunmuş biri böyle yazabilir. O sözünü ettiğiniz faşist kurumların; ordu, polis, MİT, kontr-gerilla, parlamento, DGM'de dahil mahkemeler, sivil faşist partiler, faşist odaklar vb., bunların demokratikleştirilmesi mümkün müdür? Bunları güya halkın istemlerine sahip çıkmak adına yapıyorsunuz. Fakat herkes bilir ki, emeğin gerçek çıkarı tüm bunların dağıtılmasındadır. Bu yapılmadan demokrasiden söz etmek sahtekarlıktır. Aksini iddia etmek sermayeye ideologluk yapmak, emekçileri aldatmaktır. Sizin kendi ifadelerinizle, bu kadar "yanar döner"likle siz, burjuvazinin "aferin"lerinden başka bir şey kazanamazsınız.

Bakın bu söylediklerimizi tamı tamına doğrulayarak EMEP'in yönelişinden duyduğu hazzı D.Perinçek nasıl anlatıyor: *"Özgürlük Dünyası, İşçi Partisi'yle aynı proleter devrimci mecra içindedir. Bunu küçük-burjuva kibirine sığdıramadığı için kabul etmeyen bir tek Özgürlük Dünyası var. O da öbürlerini eleştiriyor, asıl Aydınlık'tan etkilenen sizsiniz diye. Aralarında böyle bir tartışma var. Bizden iyi hakem mi olur? Kimi etkilediğimizi en iyi biz görürüz. Bu konuda en iyi yargıya varacak olan herhalde İşçi Partisi'dir. Olgular ortadadır, bugün İşçi Partisi'yle aynı safta duran o 'dar kümeler' değil, Özgürlük Dünyası'dır."* (Teori, sayı:70, s.11) İşte bu kadar!

Devrimci önderlik, işçi hareketi ve EMEP

EMEP işçi sınıfı hareketine devrimci önderlik gibi temel bir marksist fikri sulandırarak bozuyor. Bunun üzerinde daha önce de durmuştuk. Önderlik kavramı bu liberallerde kuyrukçuluğun süslenmiş hali olan “yardımcı olmak” biçimini alıyor. (Parantez içinde ekleyelim ki, Rus ekonomistleri de önderlik kavramına karşı çıkarlarken bunun yerine tamı tamına bu aynı “yardım etmek” kavramını koyuyorlardı.) Kendiliğinden hareketi yüceltiyor, böylesi bir harekete devrimci işçi hareketi kılıfı geçiriyor. Bu da işçi sınıfının tarihsel, toplumsal, siyasal sorumluluğun yadsınmasına varıyor. Sınıfın ileri kesimlerinin bilincini sendikalizmle bulandırıyor, geri kesimin durumunu abartıp yücelterek burjuva ideolojisine köleliğin teorisini yapıyor. Sınıf örgütünde ya da partisinde sıradanlaşmayı, şekilsizliği, örgütsel karakter-sizliği, devrimci ruh yoksunluğunu erdemleştiriyor. Bunu yaparken “sınıf dışı sol”u eleştirme görüntüsü adı altında, devrimci militanlığı, adanmışlığı, direngenliği, devrimci kararlılık ve ataklığı aşağılıyor, devrimci değerleri ayaklar altına alıyor. “*Mark-sizmi özümsemiş dar azınlığın gündemi*” diyerek, marksistleri sınıf nezdinde itibarsızlaştırmaya çalışıyor. Böylece de sermaye-nin karalama çabalarına ‘sol’dan destek veriyor. “*Marksistlerin değil*”, “*emeğin taleplerinden yola çıkmak*” sahte ikilemiyle, devrimci bilinçlendirme çabasının önünü tıkıyor.

Kendiliğindencilik ve kuyrukçuluğun

bazı pratik örnekleri:

* “Ünaldı direnişi mi, ölüm orucu direnişi mi?”

sahte ikilemi: EMEP, somut durumun somut tahlilini yapma ve bundan gerekli sonuçları çıkartma yeteneğinden yoksundur. Reformizmin batağında debelendiği halde, onu her zaman keskin “devrimci” söylemlerle beraber görebilirsiniz. Devrimci görevleri yerine getirmemek için, gözboyayıcı gerekçeler üretmekte üstüne yoktur.

Örneğin, '96 1 Mayıs'ından sonra işçi-emekçi hareketi durgunlaşmıştır. İçinden geçilen döneme özgü taktikler izlenmesi gerekir. O zamanlar GYK'da bulunan bir yoldaş mealen şunları söylüyor: *"Görelî olumlu çalışma ve ücret koşullarına sahip bulunan büyük işletmelerde, özellikle KİT'lerde işçilerin işini kaybetme korkusu epeyce yüksek. İşten atılma ve özelleştirme karşısında hareketlenme eğilimi taşıyorlar. Bunun dışında kısa vadede durgunlar. Gücümüzü sendika, sigortanın olmadığı, işgünü sürelerinin uzun olduğu, kısaca çelişkilerin görelî yüksek olduğu küçük ve orta boy işletmelere yükleyelim. Buralarda sınırlı bir güçle büyük bir güç elde edilebilir. Büyük işletmelerde varolan ilişkileri korurken küçük ve orta boy işletmelere yönelebiliriz. Böylece daha hızlı sonuç alabiliriz."*

Bu öneri hemen saldırıya uğrar: *"Partiyi büyük işletmelerden küçüklere çekerek bir yerlere götürüyorsunuz"*. Tartışma uzar ve çözüme varılamaz. Üstelik Ünaldı'dan gelen bir işçi öneri, *"direnîşin ayak sesleri geliyor, bize yardımcı olun"*, der. Reformist önderler bu çağrıya olumlu yanıt vermezler, üstelik alay ederler. Ama yaşam bu tartışmaya pratik çözümünü getirir. O günkü durgunluk koşullarında küçük ve orta boy işletmelerin egemen olduğu Ünaldı'da işçi direnişî patlar. Bürokrat yöneticiler üzerlerinden ilk şaşkınlığı attıktan sonra taşı tarağı toplar, Ünaldı'ya koşarlar. Yani Parti'yi "bir yerlere çekerler". Ama geç kalınmıştır. Direnişin ürünü toplanamaz.

Ünaldı direnişinin yaşandığı günlerde, devrimci tutsaklar bedenlerini ölüme yatırmış ve onlarcasının yüreği susmuştur. Bu konuda, başta GYK toplantısında KOBİ'lerde parti çalışmasının yoğunlaştırılması gerektiğini ifade eden GYK üyesi yoldaşımız olmak üzere, çeşitli illerden devrimciler tarafından EMEP'in yeterince duyarlı davranmadığı eleştirileri yöneltilir. Sözkonusu GYK toplantısında *"hizi KOBİ'lere mi çekmek istiyorsun"* diyen reformist GYK yönetimi, bu kez de cezaevi direnişî ile Ünaldı direnişini karşı karşıya koyar. Partinin Ünaldı direnişine yönelmesinin doğruluğunu savunur, cezaevine olan ilgisizliğinin teorisini yapar. Ünaldı direnişî ile cezaevi direnişinin birleştirilmesi gereği

ortadayken, sağıcılı liberal yaklaşım içinde olan EMEP GYK'sı, bir kez daha sınıf kuyrukçusu tutumunu ortaya koyar.

*** “Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık eylemi” ve liberallerin aymazlığı:** Susurluk'taki kaza çeteleşmiş devletin bize bilinen yüzünün emekçiler tarafından daha açık görülmesini sağladı. İşçi ve emekçiler sermaye çetelerine karşı “Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık eylemi”ne hiçbir süreçte görülmemiş bir kitlesellikle katıldılar. Bir dakika ışık söndürmekle emekçileri evlerine hapsedmek isteyen anlayış emekçilerin sokağa taşmasıyla aşıldı. Her gece saat 9.00'da ellerinde mumlarıyla, dillerinde “Kahrolsun çete devleti” sloganıyla emekçiler sokaklara çıktılar.

Bir aylık eylemin ortasına gelindiği halde, “sokakta mücadele vermek” iddiasıyla yola çıkan “emekçilerin partisi”nden çıt çıkmıyordu. Birçok il örgütü Emekğin Partisi'nin reformist GYK'sını “sürece neden müdahale etmiyoruz?” diye uyarmasına rağmen, basiretsizlik devam ediyordu. Öte yandan *Emek* gazetesinin başyazarında, “Genel Kurmay ve TÜSİAD destekli”, “medyatik” ve “orta sınıfa hitap ediyor” denilerek eylem karşıtı yaklaşımlarda bulunuluyordu. O süreçte bu sığılma dayanamayan Can Yücel, “bugün elektrik düşmesine uzanan elin yarın şaltlere uzanmayacağını nereden biliyorsunuz?” diyerek *Emek* gazetesi yazarlığından ve EMEP'den ayrıldığını ilan etti.

Dün bunları söyleyen, eylemi “medya, genclik kurmay ve sermaye destekli” olarak gören EMEP, yeniden başlayan “Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık eylemi”ne katılmakta bir sakınca görmemiştir. “Dün dündür, bugün bugündür” anlayışı bu olsa gerek!

*** “Demokratik Türkiye” kampanyası:** “Gerçeğine bakarsanız en demokratik ordu olmayan ordudur”; ancak emekçiler, orduya devrimci müdahale yapılması yönündeki temel yaklaşımınıza hazır değil; emekçilerin çoğunluğu “ordunun demokratikleştirilmesi”ni istiyor; biz de “emekçilerin bu talebini ifade etmeye çalıştık” vb...

Sıradan emekçinin tutumuyla uzlaşma ve kuyrukçuluğun kut-sanması anlamına gelen bu türden yaklaşımları “Demokratik Türkiye Kampanyası” ile resmileştiren EMEP, “Faşist kurumlar da demokratikleştirilmeli”dir gibi akıl almaz bir liberalizmin bata-ğına iyice gömüldü. *Emek* gazetesindeki “Mercek” köşesinde; “Devrimci sınıf partisi, nesnel koşulları ve kitle hareketinin düze-yini kuşkusuz dikkate alır; ancak kendisinin olaylar karşısındaki tutumuyla, sıradan bir emekçinin tutumu arasında fark olması gerektiğini unutmaz” şeklinde görüşlerini dile getiren A. Cihan Soylu, bir yandan güya böylece “sıradanlaşmaya” şiddetle karşı çıkarken, öte yandan ortaya koyduğu “ordu, faşist kurumlar demokratikleştirilmeli”dir yaklaşımıyla da, sıradan işçi ve emekçi-lerin kuyruğuna takılmayı ihmal etmedi. Bu haliyle EMEP tam bir markete benziyor. Sosyalizm mi? Var!.. Demokratizm mi? Var!.. Öncülük mü? Var!.. Artçılık mı? Var!.. Özetle bir yandan tabandaki devrimcileri kaçırmamak, fakat öte yandan da liberal politikalara meşruluk kazandırmak için bu markette binbir çeşit mal var!

EMEP; ekonomik, politik ve ideolojik mücadelenin bir bütünlük oluşturduğunu, demokratizm kendi başına amaçlaştırma-nın devrimci sınıf iktidarına hizmet etmediğini, kapitalizmin sınırlarına takılıp kalan bir parti çalışmasının sendika çalışması-na döndüğünü bilmiyor muydu? Elbette biliyordu. Gelgelelim ter-cih reformist platform olunca, evelme-geveleme başladı. Liberal demokratizm platformuna kesin yerleşmenin adı olan “Demokra-tik Türkiye” kampanyası, bizzat EMEP tabanında, “*TBKP çizgisine mi soyunuyoruz?*”, “*TBKP’yi ileri demokrasiyi, ordunun demok-ratikleştirilmesini savunuyor diye eleştirmedik mi?*” şeklindeki eleştiri ve tepkilerin yükselmesine yolaçtı. Bu eleştiri İl Baş-kanları’nın da katıldığı genişletilmiş GYK toplantısında bir GYK üyesi tarafından yinelenince kıyamet koptu. GYK’sının imdadı-na *Emek* gazetesi köşe yazarı A. Cihan Soylu “*Demokratik Devlet ve Ordunun Demokratikleştirilmesi İçin*” makalesiyle yetiştii. Buna rağmen eleştirilerinde ısrarlı davranan Antalya, Kırşehir ve Kayseri İl örgütleri “hizipçi” ilan edildi.

“Gönlümüzden geçen başka şeydir. Hayatın gerçekleri başka şeydir, sırası geldiğinde emekçilere gerçekleri anlatırız” (“Demokratik Türkiye” Kampanyası genelgesi, s.5) diyen EMEP’in Kamenev’lerini Lenin’den bir alıntıyla yanıtlamak istiyoruz:

“Belirli bir süre azınlıkta kalsak da ‘kitle’ sarhoşluğuna karşı direnmek bizim görevimiz değil midir? Proleter çizgiyi küçük burjuva anavatan savunması kitle psikozundan kurtarmak için şu anda tam da propagandistlerin çalışması meselenin belkemiği değil midir? Enternasyonalistlere, akıntıyla yüzmek yerine, ‘kitle’ psikozuna karşı direnmek daha yakışmaz mı?” (Lenin, Seçme Eserler, Cilt: 6, İnter Yayınları, s.56)

*** Yüzbin üye kampanyası ve seçim hayali:** EMEP, kendi türündeki reformist partiler olan ÖDP ve HADEP’i eleştirirken, “yasalcılık”, “parlamentaristlik”, “seçime endeksli olmak” vb. noktalara ağırlık verir. Oysa kendisi az-buçuk seçim kokusu alır almaz, *“her an seçim olabilir”*, *“seçime katılma hakkını kaybediliriz”*, *“ÖDP”* ve *“orta burjuvazinin”* ya da *“demokrasi mücadelesi veren burjuvazinin siyasal temsilcisi CHP ile seçim ittifakı yapamayız”* (6 No’lu Genelge) diyerek, seçim telaşına düştü. Bunun için çıkarttıkları genelgede; *“tamamen seçim için yasal önkoşulları yerine getirmek üzere İl, İlçe ve Belde örgütlerini kuracağız”*, diye buyuruyorlardı. *“Biz seçim partisi miyiz?”*, *“seçim platformu böylesine şekilsiz bir örgütlenmeye yol açmamalı”*dır diyen İl Örgütleri bu nedenle “ayak bağı” olmakla itham edildi.

EP süreci içinde partiye üye olmanın temel koşulları arasında sayılan “birim örgütlerinde çalışma zorunluluğu” EMEP sürecinde kaldırılırken, kurulan seçim örgütleriyle de örgütsel şekilsizlik tamamlandı. Bu reformist aymazlar kalkıp buna rağmen bir de ciddi ciddi *“birim örgütlerinin beklenen verimlilikte çalışmadığını biliyoruz”* (“Demokratik Türkiye” Kampanyası genelgesi) diyebilmektedirler. Peki ama, izledikleri üye ve birim örgütü politikaları ortadayken, bu baylar başka ne sonuç bekliyorlardı ki?

“Üye kampanyasının hedefi, fahri üyelerle birlikte, kongreye

kadar, 100 bin üye olarak saptanmıştır. Bu nedenle, toplantı ve şenliklerde, İl açılışı vb. etkinliklerde, mümkün olduğunca, toplu üye alımları yapılmalıdır. Bu yönüyle kadın ve gençlik toplantı ve şölenleri de değerlendirilmelidir.” (Genelge, sayı: 3, 13 Ocak ‘97, Ek-5, s.4)

Burjuva partilerine bu özenmenin bir sınıf mantığı olsa gerek. Fahri üyelerle birlikte “100 bin üye” kaydetme iddiasıyla ortaya çıkan EMEP-GYK’sı, “bu rakam gerçekçi değildir”, “subjektivizme düşülmemelidir”, “gazete trajmin 4-5 bin olduğu bu süreçte” 100 bin üye kampanyası hayalidir uyarılarını dik-kate almadan kampanyayı başlattı. Abartmacılıkta uzmanlaşmış olan bu reformist şeflere şimdilerde sormak lazım: Sahi kaç üye-niz var? Hedeflediğiniz rakamın onda birini tutturabildiniz mi? Kongreniz toplandı, kampanyanızın sonucunu neden kamuoyuna açıklamadınız?

Kendiliğindenciliğe tapınma ve abartmacılık

Kuyrukçuluğun bir özelliği de abartmacılıktır. Kendiliğinden hareketi kutsayanlar, kendiliğinden hareketten ciddi ciddi bir siyasal parti çıkardıklarını iddia ediyorlar.

“Kendiliğindenlik ‘teori’si, oportünizmin teorisidir, işçi hareketinin kendiliğindenliğini yüceltme teorisidir; bu, eylemde işçi sınıfı öncü güçlerinin. işçi sınıfı partisinin yönetici rolünün yadsınması teorisidir” ... “Kendiliğindenliği yüceltme teorisi, kendiliğinden harekete, bilinçli, planlı bir nitelik verilmesine karşı çıkar; bu teori, partinin işçi sınıfının başında yürütmesine, partinin kitlelerin siyasal bilinç düzeyine yükseltmesine, partinin harekete kılavuzluk etmesine karşıdır. ... Kendiliğindenlik teorisi, hareket içindeki bilinç ögesinin rolünün azaltılması teorisidir, ‘kuyrukçuluk’ ideolojisidir; bu teori, tüm oportünizmin mantıksal temelidir.” (Stalin, Leninizm İlkeleri, s.26)

Yüzyılın başlarında söylenen bu sözler bizim kuyrukçu liberallere ne kadar da uyuyor. Fakat onlar kuyrukçuluğu teorize etmekle kalmıyor, alabildiğine abartılı bir işçi-emekçi hareketi

değerlendirmeleri ile işi artık saçmalığa vardırıyorlar. “*Uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve sosyalizmin gerilediği son yıllarda* (bu ‘89 ve sonrası oluyor) *Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkının kitlesel bakımdan tarihinin en ileri dönemi yaşaması, giderek düzenden kopmaya ve politikleşmeye yönelmesi*”nden söz ediyorlar. “*İşçi sınıfı, kendini bağımsız bir sınıf olarak ortaya koyma yoluna girdi, kendi partisini ortaya koyacak siyasal olgunluğa ulaştı*” (bkz. EMEP programı) belirlemelerinde bulunuyorlar. Mevcut işçi-emekçi hareketi gerçekliğiyle hiçbir ilgisi olmayan böylesine abartılı değerlendirmeler kuşkusuz yalnızca kuyrukçu konumu teorize etmek için değil, daha da önemlisi, bir bütün olarak yasallaşmaya zemin hazırlamak için de yapılıyor.

EMEP, işçi sınıfının, kendisi için sınıf olma yolunda “olgunlaştığı”nı iddia ediyor. Sosyalist hareketin, sınıfın ana gövdesine tarihinde ilk kez bu kadar yakın ve “kitlesel bir birleşme” içerisinde olduğunu söylüyor.

Bu, olay ve olguları keyfince değerlendirme, “mercek” altına büyütüp dev aynalarına yansıtma tavrıdır. Bu, bu akımın eski bir hastalığıdır, subjektivizmdir. EMEP, neden sınıf hareketinin mevcut düzeyini böylesine abartır? Çünkü, iş zayıflıkları olan, kendiliğindenlik/sendikalizm sınırlarını aşamayan işçi hareketinin önünde secdeye varacak, kuyrukçuluk yapacaktır. Hedefi işçi hareketini öncünün düzeyine çıkarıp bilinçli ve örgütlü bir kuvvet yapmak, devrime hazırlamak değil, sendika bürokrasisiyle kaynaşmaktır. Nitekim olan da budur.

İşçi Kitle Partisi Üzerine isimli broşür, “*ekonomik mücadeleden politik mücadeleye doğru genişleme*”yi, kendiliğindenliğin aşılmasına, “*sınıfın bağımsız parti olma yoluna girmesine*” dayanak yapıyor. Oysa politik mücadele her koşulda kendiliğindenliğin aşılmasını işaretlemez. Örneğin kamu emekçilerinin grevli-toplusözleşme hakkı yasasının çıkarılması için devleti zorlaması politik nitelik taşır, ama buna rağmen hareket hala kendiliğindenliğin sınırlarındadırlar. Öyleyse burada sorun “*ekonomik mücadeleden politik mücadeleye değil*”, kendiliğindenlikten bilinç unsuruna doğru konulmalıdır.

Sınıfın “ana gövdesini” kazanmaya gelince, işçi sınıfının, örgütüne/partisine akışı eşitsiz olur. Geri çekilme, savunma, saldırı vb. koşullarda akış hızı ve temposu arasında ciddi farklar vardır. İşçi sınıfının “ana gövdesinin” kazanılması devrim sürecinde hızlanır ve iktidara gelindikten sonra da devam eder. Proletarya partisi bu dönemde kitle örgütleri aracılığıyla (sovyetler, sendikalar, kooperatifler vb.) öncü ile kitle arasındaki mesafeyi kapatmaya çalışır. Devlet iktidarının burjuvazinin elinde olduğu koşullarda öncü-kitle ayrımını silmek, kitleyi öncü düzeyine çıkartmak temel devrimci görevinden vazgeçmektir, kuyrukçuluktur. Lenin, 1 Temmuz 1921’de, Komünist Enternasyonal III. Kongresi’nde şunları söylüyor: *“Uzun süredir konuşuyorum ve ‘kitle’ kavramı üzerine sadece birkaç kelime söylemek istiyorum. ‘Kitle’ kavramı mücadelenin niteliğinin değişmesiyle birlikte değişir. Savaşın başında kitleden söz edebilmek için gerçekten devrimci birkaç bin işçi yeterliydi. Parti mücadeleye sadece parti üyelerini çekmekle kalmayıp, partisizleri de sarsıp uyandırabiliyorsa, bu kitleleri kazanmaya başlamak demektir. Devrimlerimizde, birkaç bin işçinin kitleyi temsil ettiği durumlar yaşadık.”*

EMEP, öncü parti-kitle partisi ayrımı yapıyor. ‘Kitle partisini’, “öncü partiyle karıştırmayalım” diyor. “İcazetli olmayan”, “yasa-dışı”, “öncülerin birliği” olarak sunduğu (iki yıldır yerinde yeller esen!) “öteki parti”yi, gerçekte artık olmayan bir partiyi, tasfiyeciliği kolaylaştırmakta bir aldatıcı araç olarak kullanıyor. Siz devrimciliği, sosyalistliği “kitle partisinden beklemeyin, liberalizmini, gevşekliğini normal görün” demeye getiriyor.

İnanılır gibi değil! “İşçi sınıfının ana kitlesi, bugün olduğu oranda yaygın bir hareketlenmeyi tarihinin hiç bir döneminde yaşamamış”mış. Bu abartmayı tanımlamaya kelimeler yetmiyor. Anlaşılan 12 Eylül korkusu yalnızca liberal bayların yüreklerine inmemiş, hafızalarını da silmiş. ‘70’li yılların işçi hareketi politik bilinç, eylem ve sosyalizme yatkınlığı bakımından ‘80’ler sonrasının bütün bir hareketiyle mukayese kabul etmez düzeyde ilerleydi. Düşünün ki 15-16 Haziran hala da aşılmamış bir görkemli çıkıştır. ‘76’da DGM’yi ezen yine işçi hareketidir. Bu iki seçkin

örneğe sayısız politik gösteri, grev, uyarı eylemi eklenebilir. Maraş katliamı, sıkıyönetim ilanına gösterilen tepkiler, siyasal cinayet ve işkencelere alınan tutumlar, zamlara karşı anında patlayan politik gösteriler vb. Tüm bunlar reformist önderlik barikatına rağmen yapılabilirdi. Yüzbinlerce işçi “Sömürüye son!”, “Yaşasın sosyalizm!” diye haykırıyordu. 12 Eylül generalleri, yarım milyona yaklaşan üyeye sahip DİSK’in bir iç savaşa girişebileceğini bile tartışmışlar, hesaplarını buna uygun yapmışlardı. Fakat biliniyor ki politik bir karakter de taşısa, bir işçi hareketi devrimci önderlikten yoksun olduğu koşullarda, ancak bir yere kadar ilerler ve engellere takılarak kırılır. Nitekim işçi sınıfının 12 Eylül saldırısını kolay kabullenmesinin gerisinde bizzat reformist önderliğin ihaneti vardır. Bu sonraki süreçte işçi sınıfı hareketi üzerinde çok derin yıkıcı sonuçlar yarattı.

‘70’li yılların tablosu, bugün toplumsal gericiliğin dizginsiz saldırıları karşısında hala da suskun olan işçi hareketinin durumundan ne kadar farklı! Liberallerimiz o dönemde işçi hareketinin dışında oldukları, işçi sınıfını reformist ve revizyonist hainlerin tekeline bıraktıkları için, bu gerçekleri hatırlamak istemezler. TKP’nin yerini doldurmaya çalışanlar TKP kadar bile olamıyorlar. TKP hiç değilse toplum düzeyinde politika yapıyordu. Bu liberaller ise işçilere “Kahrolsun sömürgeci kirli savaş” şiarını bile fazla görüyorlar. Kuyrukçu konumlarını gizlemek için geçmiş i inkara yöneliyorlar.

Bir işçi hareketi düşünün! İşçi sınıfı tarihinin en kitlesel hareketliliğini yaşıyor, “düzenden kopmaya ve politikleşmeye yönelmek”le kalmıyor, bağımsız bir sınıf olarak (kendini) ortaya koyma yoluna gidiyor ve hatta “kendi partisini ortaya koyacak siyasal olgunluğa” da ulaşıyor.

“Kendisini bağımsız bir sınıf olarak ortaya koyma” yoluna girmiş bir işçi sınıfı düşünün! Koca bir ulus boğazlanıyor. Bin operasyon gerçekleştiriliyor. Yüzlerce insan kaçırılarak kaybediliyor. Düzinelerce insanın evi basılarak katlediliyor. Çetecilik ay-yuka çıkmış. Öğrencilerin ezilerek pestili çıkarılıyor. 15-16 yaşındaki çocuklar onlarca yıl hapse mahkum ediliyor. Zindanlar-

daki binlerce tutsak ölümle pençeleşiyor, 12'si ölüyor. Yakmalar, yıkmalar, tecavüzler, vb., vb... Bizzat işçi sınıfına dönük Türkiye tarihinin en büyük iktisadi, sosyal, siyasal, sendikal saldırıların sözünü dahi etmiyoruz. Tüm bunlara karşı işçi sınıfı suskun! Peki hani düzenden kopma, bağımsız sınıf kimliğini kazanma yoluna girmişti. Hani partisini kuracak denli olgunlaşmıştı. Bu üfürükçü liberal baylara sormak lazım. Nerede bu siyasal işçi hareketi?

Çeteler, hapisler, işkenceler, katliamlar, Kürtler, zindanlar vb... Bunlar için vereceğiniz cevabı biliyoruz. Diyeceksiniz ki, "onlar emeğin talebi değil"! Peki ya nedir emeğin talebi? "Üç S" ve "Demokratik Türkiye" mi? Peki halihazırda işçi sınıfı sizin bu dar ve güdük reformist gündeminiz için ne yapıyor?

İşçi sınıfı ya devrimcidir ya da köle. Toplumun sorunlarıyla; zulüm baskı, katliam vb. ile ilgilenmeyen bir işçi sınıfı henüz devrimci bir sınıf olamamıştır. Aynı anlamda henüz köle bir sınıftır. Çünkü işçi sınıfının kendisine olduğu kadar, toplumun tüm ezilen, sömürülen, baskı gören katman ve gruplarına karşı da sorumluluğu vardır. Toplumun kaderine karşı sorumludur. Bu sorumluluğa uygun bilinç, davranış-eylem, iradedir onu devrimci yapan ve ona önderlik görevleri yükleyen. Sınıfın devrimci misyonunu ve önderlik sorumluluğunu bu genel çerçeveden alıp iktisadi-sendikal alanın dar sınırlarına sıkıştırdınız mı, sizin ifade-nizle onu "kendi gündemine" hapsettiniz mi, buradan devrimci sınıf hareketi değil, olsa olsa iktisadi mücadele veren kendiliğinden bir hareket çıkar. İşte bunu alıp politik platforma çevirdiniz mi ekonomizmin batağına saplanır, devrimci mücadele düşmanı bir politik akıma dönüşürsünüz. Böyle bir platformda "sınıf sınıf" diye çığırtkanlık yapmanın devrimci açıdan hiçbir değeri yoktur. İşçi sınıfına bu sorumluluğunu unutturanların, sorumluluğun bu yanını gözetmeyenlerin, işçi sınıfına bu bilinçle gitmeyenler ve bu açıdan işçi sınıfını aydınlatmayanların emekten yana olma iddiaları tam bir samimiyetsizlik ve sahtekarlık örneğidir.

Türkiye işçi sınıfı, tarihinin hiçbir döneminde düzenden koparak bağımsız bir kimlik kazanamadı. En politikleştiği dönem '70'li yıllardı. 15-16 Haziran direnişi, '76'lardaki DGM dire-

nişı, iki seçkin örnekti. Daha buna sayısız siyasal eylem eklenebilir. Bu yıllarda hareketin nispi bir politikleşme yaşadığını, fakat düzenden kopan bağımsız bir sınıf politikasına ulaşamadığını biliyoruz. Bu elbette doğrudan siyasal önderlikle ilgili bir sorundur. Her politik davranışı, istemi, bağımsız sınıf politikası diye anlayabilmek için. insanın devrimci politika konusunda ya cahil, ya da işçi sınıfı politikasının yeminli bir düşmanı olması gerekir. Politika vardır, politika vardır. İşçi sınıfının düzenden koparak politikleşmesi ve kendisini bağımsız bir sınıf olarak ortaya koyması demek, anti-kapitalist sosyalist bir platforma ulaşması demektir. Düzeni ve düzenin kurumlarını doğrudan karşısına alarak iktidar mücadelesine girişmiş olması demektir.

Peki '87-90 döneminde ya da '91-97 döneminde böyle bir hareket var mıdır? '87-90 dönemindeki hareket elbette kitleseldi. Politik ögeler de taşıyordu. Fakat tüm potansiyel imkanlarına rağmen iktisadi-sendikal mücadele sınırlarını aşamadı. Temelde 12 Eylül karşı-devriminin gasp ettiği iktisadi, sosyal ve sendikal hakların bir kısmını geri almak sınırlarında kaldı. '91-97 dönemi ise zaten hareketin kırıldığı, savunma mevzilerine çekildiği ve hemen tüm işçi eylemlerinin saldırıların ardından gündeme geldiğini bilmeyen yoktur.

“Dünyanın en uysal işçileri bizde” sözünün burjuva düzen temsilcileri tarafından bu aynı dönemde söylenmiş olması bile EMEP'in palavralarını yere çalmaya yeter.

Kendiliğinden hareket ve kendiliğindenciliğin ömrü

Her ülkede, sınıf hareketinin ağır ve sancılı bir gelişme süreci izlediği durumlarda, bu sürece egemen sınırlı talepleri kendi içinde abartıp teorize ederek, bundan bir mücadele anlayışı ve programı çıkaran akımlar olmuştur. Rusya'da ekonomist akım bunun klasik örneklerinden biriydi ve bu akımın ömrü sınıf hareketinin bu özel aşamasının ömrünü aşamadı. Ne zaman ki hareket politik bir mecraya hızla akmaya başladı, o zaman ekonomist akımın da ölüm çanı çaldı. Marksist ideolojik eleştiri bu süreci

hızlandırdı, yarattığı düşünsel tortu ve önyargıları kazıdı.

Türkiye’de 12 Eylül karşı-devriminin ağır politik ve örgütsel tahribatının ardından, sınıf hareketi 1987 yılından başlayarak önemli ve yaygın bir canlanma gösterdi. Ne var ki hareket uzun yıllar iktisadi ve kısmi demokratik istemlerin içinde sıkışıp kaldı, bu darlığı bugüne kadar bir türlü kırıp aşmayı başaramadı. Uzayan bu süreç politik planda yansımalarını yaratmakta gecikmedi. Dünnün devrimci-demokrat bugünün ise liberal-reformistleri ile alt kademe sendika yöneticileri, birbirinden farklı saik ve dürtülerle de olsa, bu özel gelişme aşamasını kendi içinde bir mücadele programına dönüştürme çabasında buluştular. Bu, aynı zamanda, ‘80 öncesinde ve anti-faşist demokratik yükselişin özel ortamında, TKP-TİP ile DİSK’in o günün koşullarında tuttukları yerin doldurulması girişimi oldu. Bu girişimin bugün önplandaki temsilcisi EMEP’tir. Bu yeni liberal akımın ömrü de Rusya’daki türdeşlerinden farklı olmayacaktır.

Son söz yerine

TDKP ve EMEP şahsında yaptığımız eleştiriler, bir bakıma kendi geçmiş anlayış ve pratiğimizle bir hesaplama ve tartışmadır. TDKP ve ardından bir dönem EMEP'in saflarında yeralan devrimcileriz. Biz birer sıra neferi olarak mücadele ettik. Bugün bize “iş değil, tartışmayı seviyorlardı” diyenlere cevabımız şudur: Kırşehir ve Kayseri'nin rantını bugüne kadar fazlasıyla yediniz. Tevazu göstermeyi bir yana bırakıyor ve bu iki kentteki tüm birikim, kazanım ve mevzilerin emeğimizin ürünü olduğunu söylüyoruz. Bizim “iş değil tartışmayı sevdiğimizi” söyleyenler, son genel seçimlerde Kırşehir'de “seçimleri alacağız” diyebilme gücünü kimlerden aldıklarını da açıklamak zorundadırlar. Her halde bu birikimi mirasyedi EMEP yöneticileri yaratmadılar.

EMEP'in kuruluşundan beri EMEP yöneticileriyle ciddi ideolojik ve politik çelişki ve çatışmalar yaşamamıza rağmen, şunu açıklıkla belirtmeliyiz. EMEP savunucuları ile olan temel

ideolojik, siyasal ve örgütsel farklılıklarımız geçmişin değil, bugünün olgusudur. Bizler bir süre “devrimcilik” kılıfına aldandığımız küçük-burjuva reformizmiyle hesaplaşıyor, ondan kopuyor ve proleter sosyalizmine yöneliyoruz.

Geleceğe güvenle bakıyoruz. Bu güvenin temelinde herşeyden önce devrimci iddia ve inancımız var. İşçi sınıfının sahip olduğu, fakat henüz ortaya koyma imkanı bulamadığı muazzam politik gücü ve iradesi var. Ve en önemlisi, bizden önce küçük-burjuva popülizminden koparak, teori, politika ve örgüt alanında yarattığı birikim ve değerlerle bize yol gösteren ve bugün partiye yürüyen bir komünist hareket var.

Eklektizmden ve ayak bağlarından kurtulmuş bulunuyoruz. Fakat bundan sonra yürüyeceğimiz yolun zorlu, fakat aynı ölçüde dönüştürücü, güçlendirici ve onurlandırıcı bir yol olacağını biliyoruz. Geçmişin olumsuz etkilerinden arınmanın, legalizmin bulaştırdığı alışkanlık ve zayıflıkları yenmenin acil bir görev, fakat bir süreç sorunu olduğunun da açık bilincine sahibiz.

EMEP tabanındaki devrimci unsurlar, düzenin icazet alanında her geçen gün biraz daha ehlileşen bu liberaller topluluğundan yollarını ayırmayı başaramazsa, kendileri de aynı akibetle yüzyüze kalacaklardır.

Çağrımızı yineliyoruz: EMEP’te kalmak utancı paylaşmaktır!

Herkes kendi bayrağı altına!

Tüm komünistler ve devrimci işçiler, sosyalizmin kıvılcık bayrağı altına!

**EK: EMEP Başkanlık Kurulu'nun
Açıklaması**

Parti yıkıcılığına karşı mücadele sermayeye karşı mücadelenin ayrılmaz parçasıdır

Partimizde kuruluş sürecinde ortaya çıkan ve partililerimizce bilinmez olmayan “Kayseri-Kırşehir” sorunu, geçtiğimiz hafta içinde olgunlaştı ve çözüldü.

Çözüm; partinin, program ve tüzüğü de içinde olmak üzere üzerinde hareket ettiği temel ve taktik platformuyla sürekli tartışma halinde olan ve bu tartışmayı didişmeye dönüştüren, parti disiplinini hiçe sayarak kendilerine ayrıcalıklı bir konum isteyen ve bunu uygulamaya koyan parti karşıtı unsurların partiden çıkarılmaları şeklinde oldu.

(...)

Adı geçen kişiler, kuruluş sürecinin başından beri, parti platformunu, bu platforma hayat veren açık kitle partisi ve başta işçi sınıfı olmak üzere emek yığınlarının politik parti olarak örgütlenme istek ve ihtiyacını anlamadılar. Partimiz, uzun süre sorunu, basit bir anlama ve kavrama yetersizliği sorunu olarak ele aldı; Parti materyallerinin yardımıyla pratik içinde çözümünü öngördü. Genel merkezimiz, diğer illere ayıramadığı zamanı, koşulları

zorlayarak defalarca bu iki ile ayırdı; merkez yöneticilerimiz birçok kez bu illere gidip toplantılar düzenledi. Sonunda görüldü ki, sorun basitçe bir anlayışsızlık sorunu değildir; iflah olmaz boyuttadır. Ve gereken yapıldı. Parti; disiplin tanımaz ve iflah olmaz parti karşıtlarıyla, parti platformunu benimsemeyen hatta onu aşağılayan ve konumlarını partiye dayatmaya yeltenen “tartışmacılar”la, emeğin talepleri yerine kendi taleplerini, emek yığınlarının politik örgütlenmesi için çaba gösterme yerine bitmez, tükenmez iç tartışma zorlamasını geçirmeye çalışan ayak bağıyla birlikte olamazdı. Olamayacağı sonuna kadar zorlanan hoşgörüyü karşın, pratik olarak ve inkar edilemeyecek zorunluluk olarak, ortaya çıktı. İş, Kayseri parti binasında genel merkez yöneticisinin düzenlediği toplantıya sloganlı, yumruklu, sandalyeli saldırı düzenlemeye kadar vardırdı.

Bu kişiler, parti programı ortaya konulmadan önce, partinin sosyalist bir parti olması gerektiği üzerine tartışma açmaya yeltendiler. Partinin girişimci önderlerini, “sağda-solda” söylediklerini iddia ettikleri sözlerinden “alıntılar” yaparak partinin sosyalist niteliğine karşı olmakla suçladılar. Kimsenin bir kaygıya kapılmasına gerek olmayan, başka türlüünün mümkün olmadığı böyle bir konuda kuşku yayıp hayali bir sorun üzerinden tartışma yoluna girdiler.

Böyle bir kaygının yersiz olduğu görüldü, biliniyor.

İş yapmayı değil ama tartışmayı pek seviyorlardı. Programda tartışılacak bir şey bulamadıysalar da, yenilenen programda bazı bölümlerin olmayışına saldırıp asıl “oklarını” tüzüğe yönelttiler.

Ankara’da yapılan -gündemin saptırıldığı- iller toplantısı ve o tarihte partinin GYK üyesi olan sözkonusu kişilerden birinin organ üyesi olarak yaptıkları ve bu nedenle uyarıldığı bir genelge ile örgüte bildirilmişti. O tarihte bu kişi de, organda yapabileceği eleştirilerini organ dışında ulu orta yapması nedeniyle “organ üyesi olmaya layık olmadığını” kabul etmiş ve bunu Kayseri’de üye toplantısında açıklamıştı. “Tartışılmaya” çalışılan, programın açık tutumuna rağmen, hala, partinin sosyalizmle ilişkisi olup olmadı-

ğıydı. Partimizin Maoculuk'la suçlanmasına kadar ileri gidilmiş; “yakalanmış” bir platform (iller toplantısı) “değerlendirilerek” tüzük ve “aday üyelik” tartışması açılmıştı.

Tüzükte “aday üyelik” yoktu! Nasıl olurdu ? Her işçi partiye mi alınacaktı? “Parti programını benimseyen işçi”nin parti üyesi olmasının ön görülmesine saldırıp Lenin’in “her grevci işçi”nin Bolşevik Partiye alınmasına yönelttiği eleştiriyi örnek gösterip, partiyi Menşeviklikle eleştirmeye giriştiler. Bu “eleştiri”yi çokça uyarıya rağmen ulu orta her yerde yapmaya yöneldiler. Parti disiplinine uymak, demirden disiplinli bir parti istemek ve böyle bir partinin üyesi olmak sözkonusu olduğunda Bolşevizm akıllarına gelmedi; ama Marksistler ve profesyonel devrimcilerden ibaret olmayan, emek yığınlarının politikleştirilmesi ve değişip dönüştürülmesini amaçlayan emeğin açık kitlesel partisi olan partimizi, kitabı bir tarzda ve kıyaslanmaması gereken bir yönüyle bir yeraltı partisi olan Bolşevik partisi ile kıyaslayarak, ona Menşevik damgası vurmaya yeltendiklerinde elleri titremedi. “Menşevizm” ve “sağ oportünizm” suçlaması yapıyorlardı; ancak Emeğin Partisi’ni bir başka partiyle karıştırarak ve onun bazı özelliklerini Emeğin Partisi’ne yüklemeye çalışarak, aslında Menşevizmin çoğu özelliklerinin yanı sıra ondan da kötüsü olan legal Marksizmin hemen bütün özelliklerini üstlerinde taşıyorlardı.

İşçi kitle partisini ihtiyaç haline getiren koşullara ve ileri işçi kitlesinin politik bir parti olarak örgütlenmeye başlamasına rağmen, “öncü parti” kavramı üzerinde oynamak, anlayışsızlık ya da aymazlığın temel bir yönü kılındı. Emeğin Partisi, ileri işçi kitlesinde ortaya çıkan ve işçi sınıfının ana kitlesini kucaklamaması için hiç bir neden olmayan politik parti olarak örgütlenme ihtiyacına yanıt mı olacaktı; yoksa yalnızca sınıf bilinçli (sosyalist), Marksizmi özümsemiş dar bir azınlığın mı örgütü olacaktı-tartışılmaya çalışılan buydu. Markistlerin örgütlü olup olmadığına bakılmaksızın saptırılarak tartışma konusu edilen, Emeğin Partisi’nin Marksistlerin örgütü olması gerektiğine ilişkin, parti platformunu reddeden, seçkin, mücadeleci işçiyi dışlayan darcılıktı.

Taleplerine sahip çıkan mücadeleci işçi üye olur mu, olmaz

mı? İhraç edilenler, değişip dönüşme yoluna giren mücadeleci işçiden korku duyuyorlardı. Partinin sınıf bilinci edinerek dönüşmekte olan mücadeleci işçiyi kucaklamasının, partideki salt tartışmacı, işten kaçan konumlarına zarar vereceği, lafazanlık ve “devrim ve parti ağalığı”nı olanaksızlaştıracaklığı açıktı.

Geleneksel solculuğun temel hastalıklarından olan “lafazan ve tepedenci yöneticilik” teori ve pratiğini terkedilmemesinde ayak diretiliyordu.

Başlıca ihtiyaç, Marksistlerin değil, emek yığınlarının örgütlenmesiydi. Gevezelik olarak anlaşılan, “tartışmacılık”la ve “içe-dönük çekişmeler”le oyalanılmayacak, dar bir çevre içinde “yöneticilik” oynanmayacak, emek yığınlarına gidilecek ve yığınlar partiyeye kazanılacaktı. Ne bu ne de birim çalışmasına dayanan ve emek yığınlarının taleplerinden hareket eden politik mücadele geliştirilmesine ilişkin parti yaklaşımının, işçi sınıfının ana kitlesini harekete geçirmenin tek yolu olduğu bir türlü anlaşılmak istenmedi. Darlık yüceltilerek darcılık yapıldı; işçiler marksist olun-caya kadar ancak “aday üye” olabilecekleri, aksi halde partinin sosyalist karakterini kaybedeceği ulu orta iddia edildi.

Sosyalist karakteri yitirme tehlikesi olarak görülecek kadar işçilerden duyulan korkuyla Emeğin Partisi Platformunun kabul edilip savunulabilmesi mümkün değildi. Nitekim mümkün olmadı. Sözü edilen kişiler başlangıcından beri hiç birleşemedikleri parti platformundan giderek savruldular. Bu savruluşa, her benzer durumda olduğu ve olacağı gibi “devrimci” kılıflar geçirme çabası içine girdiler: “Bolşevizm”, “Parti sağ oportünizme kayıyor”, “Menşevizm tehlikesi” vb., vb...

Parti platformunu anlama ve onunla birleşmeye çalışma yerine, onu ulu orta eleştirme ve disiplini ayaklar altına alma yoluna girdiler; ne organ tanıdılar ne alt organ-üst organ ilişkisi, ne azınlık-çoğunluk.

Organ dışı davranma ve tartışma konusunda çok kez uyarılmalarına rağmen, tutumlarını değiştirmediler. Partiye kitleler içinde açık eleştiriler yöneltme disiplinsizliği ve yıkıcılığını, her zaman demirden disiplini savunmuş olan Lenin’e dayandırmaya yeltendiler.

Parti genelgeleri ve materyalleri ile daima polemik yaptılar, parti direktifleri ile genelgelerini uygulamak yerine yalnızca tartışıp eleştirdiler. “Yüzbin üye mi olurdu!”, “Bağış kampanyası yürütülemezdi!”, “Bu kadar kısa zamanda ilçelerde örgütlenmek mümkün değildi!”, “İlçe ve Belde çizelgeleri ile uğraşarak parti kırtasiyeciliğe batıyordu!”, “Birim Örgütlenmesi Nedir broşürü yanlıştı!” vb. vb... Alternatif bir “Birim Örgütlenmesi” broşürü kaleme aldı ihraç edilenlerden biri. Geleneksel solculuğun bu metnini yalnızca örgütlenmede esas almakla kalmadı, el altından komşu bölgelere göndererek önerdi.

Laf ve polemik üretmede üstlerine yoktu. Her şeyi biliyorlardı ve partiyi “sağ oportünizm tehlikesi”nden “kurtarma” misyonuna soyundular.

En son suçladıkları “Demokratik Türkiye” kampanyası ya da ileri sürülen taktik platformumuz oldu. Anlamadan demek uygun düşmüyor. Bile bile ve sanki mümkün olduğu ileri sürülüyormuş gibi “ordunun demokratikleşemeyeceği” üzerinden demagoji yaptılar. Bunu, akıllarınca, parti platformuyla dalga geçmenin aracı olarak kullanmaya kalkıştılar.

Kayseri’deki saldırgan tutumu ise, 11. madde olarak dillerine doladıkları sorun üzerinden tamamen kötü niyetle gerekçelendirmeye çalıştılar.

Kongre hazırlıklarını yönlendirmek üzere kaleme alınan “Kongrelerde Dikkat Edilmesi Gereken Konular” başlıklı yazının 11. maddesi o güne kadar İller tarafından partiden yapılan ihraçların yetkisizliği nedeniyle geçersiz sayıldıklarına ilişkindi. Kongreleri içe dönük tartışmalar ve hele kişisel tartışmalar kürsüsü olmaksızın bütünüyle çıkarmaya yönelik ve kesinlikle bir “af yasası” olmayan bu madde, çekiştirilerek, “namussuzlar partiye dolduruluyor” demagojisine malzeme edildi. Maddeden amaçlanan kuşkusuz hemen hepsi kendi yolunu tutmuş ihraç edilmişlerin durumunu yeniden tartışma konusu yapmak ve “itibar iadesi” sağlamak değildi. Kongrelerin neyi amaçlaması gerektiğini düşünmeyi lüks bulacak kadar parti platformundan uzaklaşmış olanlar ise, kararlarını önceden vermişlerdi ve niyetleri kötüydü. Üst organa herhangi bir görüş iletip eleştiride bulunmadan bu madde

ve dolayısıyla parti talimat yazısına karşı imza kampanyası başlatıldılar.

Burada 11. maddenin içerik olarak doğru ya da yanlış olmasının hiçbir önemi yoktur. Parti talimatları uygulanmak içindir, karşısında imza toplanmak için değil. Uygularız, varsa eleştirilerimizi de organlar aracılığıyla iletiriz. Bir partili için doğru yöntem budur.

Öte yandan, parti merkezinin hiç yanlış yapmayacağı kuşkusuz düşünülemez. Yanlış talimat vb.'ne karşı, uygulamak ve organlar aracılığıyla eleştirisini iletmek tutumu, doğru olduğu kadar düzeltici rol de oynar. Hiç yapılmayacak olan ise, parti belgelerine karşı uluorta davranmak, aleyhine imza vb. kampanyası açmaktır. Bu, parti suçu ve yıkıcılığıdır.

Bu parti suçunu soruşturmaya giden Merkez görevlisinin savunma isteme amaçlı görüşme isteğine, "görüşmek istemiyorum" yanıtı verilerek uyulmadı. Genel üye toplantısında ise Merkez görevlisinin açık konuşmasına bile tahammül edilmeyerek açık saldırıya geçildi.

Platformundan teori ve pratikte bu kadar koptukları partimizden ayrılma ve kendilerine ve görüşlerine uygun bir parti arama ya da kurma ise hiç akıllarına gelmedi. Parti içinde ikinci bir çizgi oluşturmaya çalışmayı daha "hesaplı" gördüler. Aralarında bir ahbap çavuş birliği kurmayı ve partiye karşı birbirlerini kollama tutumu geliştirmeyi ihmal etmediler. Parti içinde bir hizip bile oluşturmamacaklarına bakmadan üst perdeden atıp tutmayı marifet saydılar. Herhalde oyun oynandığını sanıyorlardı; ya da tersini bile bile karıştırdılar. "Azınlık hakları"ndan olarak değişik bir çizgiyi savunabilecekleri bu partilerden birine gitmeleri, herhalde kendileri açısından en uygunu olacaktır.

Parti gönüllü birliktir. Demirden disiplini bu gönüllülük üzerinden var olur. Ve her şeyden önce bir irade birliğidir. Birden fazla iradenin varlığıyla bağdaşmaz. Sistemli ve sürekli hale dönüşen platform eleştirilerinin irade birliğini mümkün olmaktan çıkaracağı, nitekim çıkardığı ortadadır.

Kimse kimseyi zorla partide tutmamaktadır, tutmamıştır. Programı ve tüzüğü de içinde olmak üzere parti platformuyla birleşmemiş olmanın doğal sonucu istafa ya da ihraçtır. Devrimci bir parti, kendisini ve platformunu tartışmalı kılarak var olamaz. Parti içinde parti platformu karşıtlığının doğal ve demokrasinin gereği sayılması, liberal ve liberal-solcu partilerde karşılanır bir durumdur.

İhraç edilenler, olanca “sağ oportünizm” ve “Menşevizm” suçlamalarına karşın, Menşevik ve liberaldirler. Partimizden kendi parti karşıtı görüşleri için demokrasi ve tartışma özgürlüğü ve bu tür bir “özgürlük”ün organı olacak bir yayın organı istemişlerdir. Devrimci bir partide, parti karşıtlığı için ayrıcalık ve bunun demokrasi adına savunulması kabul edilebilir bir şey değildir.

Partimizde bütün üyeler eşittir. Gönüllülük esası üzerinden biraraya gelen partililerimiz genel merkez yöneticisi ya da düz üye olmasına bakılmaksızın aynı haklardan yararlanırlar. Ancak bu hakların arasında parti karşıtlığı, parti platformunu uluorta eleştirme özgürlüğü yoktur. Demokrasi adına bunun istenmesi, ayrıcalık istenmesidir: Yıkıcılık ayrıcalığı!

14. Parti Kongresi’ne Rapor’unda Stalin şunları söylemişti: “Parti içinde demokrasi nedir? Kimin için demokrasi? Eğer demokrasiden, devrimden kopmuş birkaç aydının bitip tükenmez gevezeliklere dalma, kendi yayın organlarına vb. sahip olma özgürlüğü anlaşılıyorsa böyle bir demokrasiye ihtiyacımız yok. Çünkü bu, büyük çoğunluğun iradesini hiçe sayan ufacık bir azınlık için demokrasidir. Ama eğer demokrasiden anlaşılan, partili kitlelerin inşa çalışmamızla ilgili sorunları karara bağlama özgürlüğü, partili kitlelerin eylemliliğin yükseltilmesi, onları partinin yönetimine çekmek, onlarda partinin efendileri oldukları duygusunu geliştirmek ise, böyle bir demokrasiye sahip bulunuyoruz. İhtiyacımız olan demokrasi budur ve biz bunu herşeye rağmen yolumuzdan şaşmadan geliştireceğiz.”

Evet nedir demokrasi? Üç-beş parti eleştirmeninin tartışma ve yıkıcılık özgürlüğü mü? Yoksa somut taleplerinden hareketle emek yığınlarını harekete geçirme ve onlarla birleşme çalışmamızda en doğru yönelimler, tarz ve kararlara ulaşmak üzere canlı;

gençler ve işçilerin önünün sonuna kadar açık olduğu bir parti içi yaşantı mı? Bizde tartışma olmadığını parti yıkıcısı olmayan kim söyleyebilir? Bırakalım partililerimizin kararlara katılmasını, Kongrelerimizi işçi ve emek kurultayları olarak yapmaya çalışıyoruz. Ama parti karşıtı dört kişinin istediği emek yığınlarını kucaklamak, parti kürsülerini emek kürsüleri haline getirmek ve bunun sorunlarını tartışmak değildir. Kongrelerimizi de “aday üyelik” vb. türü parti platformu eleştiriciliğinin kürsüleri olarak kullanmak üzere, parti genelgelerine rağmen kararlar almışlardır.

Partimiz kuşkusuz demokratik bir işleyişe sahiptir. Merkezîyetçilik bu demokratizmi tamamlar. Bizde yönetici görevlere seçimle gelir. İçinde olduğumuz Kongre sürecinde yaptığımız budur. Organlar içinde azınlık çoğunluğa uyar. Öte yandan alt organlar üst organlara ve bütün örgüt, Kongre dışında, GYK’ya bağlıdır. Ancak söylendiği gibi, bu bağlılık zora dayalı değildir, gönüllüdür. Demokratizm adına parti eleştirmenliğine imtiyaz talep etmek yerine gönüllü birliği ayrılık olarak gerçekleştirmek ... (orijinal metninden okunamadı) engellenemez hakkıdır. Demokrasiyi böyle anlamak yerine ayrıcalık dayatması olarak yorumlamak, olacak ve kabul edilebilecek şey değildir.

Partimizde, kuşkusuz demokrasi geçerlidir. Biz tartışmayı da bilir ve mutlak bir ihtiyaç olarak kabul ederiz. Devrimci bir partinin başka türlü ilerlemesi bir yana var olması bile mümkün değildir. Ancak bu, her şeyi, bütün görevleri, bütün işi gücü bir yana koyup tartışmacılık hastalığına kapılmak demek olmadığı gibi; irade birliğini bozmak değil gerçekleştirmek içindir, parti faaliyetini engellemek değil geliştirmek içindir. Bu nedenle organlarda olur ve kendini tatminle ilgisi yoktur. Tartışma gündeminde neyin olacağını ise, şunun ya da bunun değil emeğin ihtiyaçları belirler. Platformumuz ve tartışma gündemlerimiz, “kendimiz”in ihtiyaçlarının ürünü olamaz.

Ve dönüp dönüp platformumuzu tartışamayız! Parti platformu temelinde yapacaklarımızı tartışmalıyız. Bunun yolu da bellidir ve tüzüğümüzde yazılıdır.

Parti platformunu benimsemeyip sürekli eleştirenlerin neden buna rağmen partide kalmayı sürdürdüklerini anlamak zor değildir:

Bütün “solcu” iddialara karşın, savunulan parti anlayışı, liberal bir parti anlayışıdır.

Tarihi özetlenen tartışmacılık ve ihraç edilen uygulayıcılarının niteliği, açıklananlardan anlaşılmış olmalıdır.

Geleneksel solcu bir çevrecilikten öteye geçmemekte ısrar; geniş emek yığınlarıyla birleşme, bunun gerektirdiği görevleri sıkı bir çalışmayla yüklenme ve geleneksel alışkanlıklardan kopmada ayak direyici tutum ihraç edilenlerin karakteristik özellikleri durumundadır.

Partimizin görevi, emeğin yığmsal politik örgütü olarak gelişmek ve sermaye egemenliğine son vererek emeği iktidar yapmaktır.

Emeğin kitlesel politik örgütlenmesini yaratmak, bunun için emek yığınlarını kucaklamak, bu amaçla kendimizin değil emeğin taleplerinden yola çıkmak ve merkezinde emek hareketinin olduğu toplumsal bir muhalefet yaratmak ya da bir çevre olmak, kendi içinde ve kendine dönük tartışıp didişmek, örgüt kurmak için sadece Marksistleri aramak ve bununla yetinmek, bu çevrenin “yönetici” ya da ağası olmak. Bu ikisinden biri. Ve bilelim ki, bu ikisi birbirini dışlar, birbirine karşıdır.

Biz, emeğin ve taze güçlerinin önünü açarak, partimizi sürekli yenileyip emeğin kitlesel politik örgütünü kurarak sermayeye ve egemenliğine karşı yürüyoruz. Engel çıkarılan budur. Bütün “demokrasi” ve ayrıcalık taleplerinin, bütün tartışmacılık, parti karşıtlığı, disiplin tanımazlık ve yıkıcılığın hedefi budur.

Parti platformu ve çalışmasının önünü kesmek, sermayenin işidir. Partiyi tartışmaya yeltenmek, onun sermaye ve egemenliğini hedef alan platformu didiklemek disiplin tanımaz parti aleyhtarlığı, kuşkusuz sermayenin işine yarar. Bu kesindir. Bir diğer kesin olan şey ise, ihraç edilenlerin sermayeye alet olduklarıdır.

Lenin’in “Sol Komünizm”deki ünlü sözü bilinir: “Proletaryanın partisinin demir disiplini azıcık da olsa zayıflatan kimse, gerçekte, proletaryaya karşı burjuvaziye yardım etmektedir.”

Parti tartışılabilir değildir. Zincirinden başka kaybedecek şeyi olmayan işçi sınıfının, partisi, tek silahıdır.

Bize gerekli olan, herşeyden önce parti fikri ve partili pratiktir. Parti değerlerini, partiye bağlılığı yüksek tutmaktır. Ne organ çalışmasından vazgeçilebilir, ne demir disiplinden ne de yığınlaşmadan. Partili olan, kuşkusuz parti platformunu benimsemezlik edemez. Bu, sadece tüzük hükmü olması açısından zorunlu değildir. Başka türlü irade ve eylem birliği sağlanamayacağı ve irade ve eylem birliği olmadan parti olunamayacağı için de koşulsuz bir zorunluluktur. Parti iradesine, parti yasalarına ve talimatlarına, organ ... (orijinal metinden okunamadı) ikirciksiz ve kaçamağa yeltenmeden uymayanların partide işi olmadığı kesindir.

Parti platformu ve değerlerinin tartışılabilir olduğunu sanan ve ağız ucuyla “uyuyorum” demelerine rağmen “platformu tartışma özgürlüğü”nü kullanarak parti disiplinini çiğneyenler, partiden atıldılar.

“Bardağı taşıran damla” olan Kayseri’deki parti toplantısına saldırı karşısında alınan ihraç kararlarının kaldırılması, Kırşehir il yönetimi tarafından koşul olarak ileri sürüldüğü için bu il yönetimi de tümüyle görevden alındı. Başlı başına bu bile, parti fikri ve değerlerinin tartışılır kılınma girişiminin örneği olarak kabul edilebilir değildir. Parti, herhangi türden koşulları kabullenerek parti olamaz. Buna yeltenmenin ne demokrasi ile ne de parti fikri ve partililikle ilgisi olamaz.

Bir süredir parti yıkıcılığını meslek edinen ve ihraç edilen dört kişi, iki ilde parti fikri ve değerlerinde tahribata yol açarak, özellikle bazı genç unsurları parti karşıtı tutumlarına alet ettiler. Bu genç unsurları elbette kazanmaya çalışacağız. Ancak parti platformu, yasaları, değerleri ve disiplininden bir iğne başı taviz vermeden. Herkesin önüne açık ve net olarak parti ve parti karşıtlığı arasında seçme yapması gerekliliği konmaktadır.

Kayseri’de İl Yönetimi görev başındadır; görevinin gereğini yapmaktadır. Kırşehir’de ise bugünkü olumsuz durumun üstesinden gelerek “partisiz kalmak” ayıbını temizlemek görevi Kırşehirli partililere ve Emek Gençliği’ne düşüyor. Partili olma bilinciyle ve parti değer ve yasalarını yüksekte tutarak Kırşehirli partililerimiz ve gençlerimiz önünde sonunda bu işin üstesinden geleceklerdir.

Partililer, bütün örgüt,

Parti karşıtlığı ve yıkıcılığına aman verilemez. Herkes, adı geçen kişilerle bütün ilişkilerini kesecek ve iflah olmazları ikna-ya yönelik herhangi bir tartışma yürütülmeyecektir. Bu şimdiye kadar yapılmıştır.

İflah olmazlar bir "hizip" bile oluşturamayacak durumdadır. Partimiz için ciddi bir tehlike teşkil etmiyorlar. Ancak bundan, yıkıcılığın önemslenmemesi sonucu çıkarılamaz. Bu durum, parti platformu, parti yasa ve değerleri ve parti disiplini açısından bir eğitim fırsatı olarak değerlendirilmelidir.

Sınıflı toplumlarda parti yıkıcılığına varan savrulma ve parti platformuyla birleşmeme ya da ondan kopma eğilimi anormal değildir. İşçi sınıfı ve emekçiler kadar parti de sınıfa yabancı unsurlarla genel olarak sermaye egemenliği koşullarıyla kuşatılmıştır. Bu koşulların etkisi altındadır ve bununla her gün her saat savaşmak zorundadır. İçine yabancı unsurların sızması ve çeşitli partililerin sermaye ve egemenliği koşullarından etkilene-rek savrulmaları olağanüstü bir durum değildir. Gerekli olan, bu tür savrulma eğilimleri karşısında uyanık ve amansız olmak ve bu tür önemli gelişmeleri, her gün her saat gerçekleşmesi gereken yenilenme ve yeniden ve yeniden partiye kazanmak, parti platformunu sağlamlaştırma yönünde değerlendirmektir.

Bu bilgilendirme yazısının amacı da budur.

Hiçbir partili ve parti yöneticisinin dört kişinin ihracı ile nok-talanan gelişme nedeniyle partinin gündeminin saptırılmasına izin vermeyeceğinden eminiz. Bu sorunun tartışılmasına kuşkusuz dalmayacağız. Emegın yığinsal hareketlendirilmesi ve politik eyleminin geliştirilmesi olan işimizi yapacak, bunun saptırılması-na izin vermeyecek, yıkıcılığın mahkum edilmesini işimizin ge-reğince yürütülebilmesi için zorunlu bir eğilim olarak ele alacağız.

Ya Parti Ya Hiç Bir Şey!

Her Şey Parti İçin!

Her Şey Devrim İçin!

Sermaye Mezara Emek İktidara!

Başkanlık Kurulu/Ağustos '97

“EMEP bünyesinde yaşanan ayrışmayı daha önce 220 kişilik bir deklarasyonla devrimci kamuoyuna duyurmuştuk. Ayrılığımıza ilişkin daha kapsamlı bir değerlendirmeyi ise ancak şimdi sunuyoruz...”

“Bu kitap; sermaye sınıfının iktidar olduğu Türkiye’de emeğin devrimci iktidarı demek olan sosyalizm için mücadele eden samimi devrimcilere, devrimci işçi ve emekçilere sesleniyor. Bizim liberal şeflerden bir beklentimiz yok. EMEP bünyesinde, devrim ve sosyalizm davasını içtenlikle savunan arkadaşlarımızın var olduğunu biliyoruz. Devrimci mücadele ve devrimci sınıf hareketini yaratma çabası karşısında gerici bir odağa dönüşen bu liberal tortudan devrimcilerin tarihsel sorumluluklarının gereği olarak yollarını ayıracaklarına, reformist-tasfiyeci şefleri ihanetleri ile başbaşa bırakacaklarına inanıyoruz. Bu devrimci potansiyeli boğmaya çalışan reformist bürokratlara dur diyecek seslerin çoğalacağına inanıyoruz. Yıllardır birlikte mücadele ettiğimiz emeğin kurtuluş davasına gönül vermiş samimi devrimci arkadaşlarımızın gerçeği görmesi ve kavraması için üstümüze düşen sorumluluklara uygun davranacağız. Bu mücadelede hiç de yalnız değiliz. Türkiye’de devrimci proleter sosyalizmin yılları bulan bir ideolojik-politik ve örgütsel birikimi var. Tüm yüreğimizle inanıyoruz ki, her geçen gün bu birikimin güçlenip pekişmesine tanıklık edecektir.”

D Ü Z E L T M E L E R

Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
841	1	41	[cağ IX]	[cığ (IX)]
843	1	28	[→ çatan (I) - 6]	[→ çayan (I) -]
846	1	23	[çağsamah]	[çağsamah]
846	1	2	[→ çağ (II)]	[→ çağ (III)]
847	1	34	carcur (II)	carcur (III)
847	1	41	çakçavar	(çıkacak)
849	1	21	[cakı (II)]	[cakıl (II)]
850	2	25	[canbalandırmak]	[calbalandırmak]
852	2	31	calplanmak	calplanmak
856	1	41	cangar [→ cenger (II) -1]	(çıkacak)
858	2	17	[çalga (I)]	[çalpa (I)]
858	2	40	2. [çoblan (II) -2]	2. [coblan (II) -2]
861	1	42	[cardah -4]	[çardah -4]
862	1	2	[çelem (II)]	[çelen (II)]
866	2	13	[→ çemkirmek (I)]	[→ çemkirmek (II)]
866	1	13	[cakıl (I) -1]	[çağıl (I) -1]
870	1	36	(eklenecek)	caynuz [→ caynaz]
871	1	24	cazzablak	cazzadak
872	2	38	[→ cebres]	[→ çebrez]
875	1	31	[ciğit (I)]	[cigit (I)]
875	1	2	cigirgen	ciğirgen
875	1	2	ciğirden	çiğirden
875	1	23	[→ çağıl (I) -1]	[→ çağıl (I) -1]
877	2	11	(eklenecek)	celebçi [→ celepçi]
882	1	23	[→ çenkirmek (II) -1]	[→ çemkirmek (II) -1]
886	2	21	[→ çelemek (V) -1]	[çelemek (IV) -1]
887	2	29	[ceft -1]	[çeft -1]
888	1	28	[erağara]	[cığara]
888	2	21	[cibar (I)]	[cibar (I) -1]
890	1	18	[cibbana]	[cibbana]
891	1	36	[cımcıl cımcıl -1,2]	[cimbıl cimbıl -1,2]
893	1	1	[cııldah]	[cııldak]
905	1	10	(eklenecek)	[cıızlıh -2]: (*Arapkir —Ml.; *Divriği —Sv.)
905	2	13	[cibık]	[cibbık]
912	1	8	[→ cılızlanmak]	[→ cıızlanmak]